

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CLI. évfolyam
2016. december

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

150 éve
az erdők szolgálatában

A TARTALOMBÓL:

JUBILEUMI ÉVZÁRÓ AZ ORSZÁGHÁZBAN
A MÉLTÓ ÜNNEPLÉS A JÖVŐNK ALAPJA
FÓKUSZBAN AZ ERDŐTÖRVÉNY MÓDOSÍTÁS
ERDŐVÉDELMI AKTUALITÁSOK – 2016
AZ „ÉVSZÁZAD KÍSÉRLETE”
NÉMETORSZÁG ZÖLD SZÍVÉBEN

A lapszámot a Nemzeti Kulturális Alap támogatta

LÉPJ KI A FÉNYRE!

A harmadik oldal

Az Országos Erdészeti Egyesület 2016-ban 150 éves. Az évforduló tiszteletére ezt az évet az elnökség jubileumi évvé nyilvánította. De mit jelent ez a 150 év?

Az alapító, Bedő Albert 175 éves lenne, 100 évvel idősebb nálam. Egyesületünket 25 évesen alapította, ami Európa második legidősebb, működő civil szervezete.

Az évforduló kiváló alkalom volt arra, hogy ország-világ elé tárjuk másfél évszázados eredményeinket.

Mérleghetnénk, hogy a történelmi viharok, az ország csonkításával együtt járó erdőterület-csökkenés, a diktatúrák civil szervezeteket ellehetetlenítő kísérletei ellenére bű maradt-e alapítójának sokat idézett intelméhez: „Szeressük hazánkat, nemzetünket és szakmánkat büszséggel, egyetértéssel és összetartással.”

A helyi csoportok és a szakosztályok rendezvényeikkel kiléptek a nyilvánosság elé, bemutatták a társadalmat szolgáló erdőgazdálkodást. A nemzeti összetartozást fejezte ki a szívét-lelket melegengető 147. vándorgyűlés Erdélyben. A szakmai büszséget a Kárpát-medencéből az ünnepségen összesereglett mintegy 1000 erdész szakember, eggyé tartozásunkat a résztvevő közjogi méltóságok jelenléte erősítette.

Új és megújított emlékhelyek létesültek, az erdőgazdálkodásra irányítva a figyelmet. Az igényes kiadású könyvek és a kisebb kiadványok méltóképpen mutatják be a 150 év történelmét.

Büszkék lehetünk 150 éves hagyományainkra, amelyre a jubileumi év tette fel a koronát. Ez a jubileum az erdészszakmában olyan mérföldkővé vált, amely nem az út végét, hanem a további haladás kiindulópontját jelenti. Az elmúlt 150 év bizonyította, hogy jelmondatunk, a „Szakértelem-Erkölcs-Összetartozás” valós, szilárd, megingathatatlan alapelveket takar, amelyhez továbbra is bűek maradunk.

Prof. dr. Kosztka Miklós

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület havonta megjelenő folyóirata

CLL. évfolyam 11. szám (november)

A kézirat lezárva: 2016. december 2.

A címlapon:

Jubileum

(Ünnepi közgyűlés a Parlamentben)

Fotó: Nagy László

FŐSZERKESZTŐ: NAGY LÁSZLÓ

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:

DR. OROSI SÁNDOR

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

dr. Bartha Dénes, Haraszti Gyula, Lengyel László, Lorniczi Gergely, Puskás Lajos, dr. Sárvári János, dr. Schiberna Endre, Wisnovszky Károly

SZERKESZTŐSÉG:

1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Telefon: 06 (1) 201-6293

Mobil: 06 (20) 330-3462

e-mail: erdlap@oee.hu

www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Levélcíme: 1021 Budapest, Budakeszi út 91.

FELELŐS KIADÓ: ZAMBÓ PÉTER elnök

Tördelőszerkesztő: Balog Zoltán

Olvasószerkesztő: Rimóczi Irén

Nyomdai munkák:

PR Innovation Kft., Budapest

Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írókért, illetve grafikai munkáért fizetünk.

ISSN 1215-0398

A tartalomból:

A méltó ünneplés a jövőnk alapja	406
Nagy László:	
Emléktábla-avatás a Köztelken	408
Jubileumi évzáró az Országgházban	410
Fókuszban az erdőtörvény módosítás	418
Dr. Csóka György, Dr. Koltay András, Csepelényi Mariann, Szócs Levente, Dr. Hírka Anikó:	
Erdővédelmi aktualitások 2016-ban	420
Mátyás Csaba, Ujváriné Jármay Éva:	
Az „évszázad kísérlete”	423
Megjelent az Erdészettudományi Közlemények 6. kötete	426
Gerely Ferenc:	
Ahol a karácsonyfák magja terem I.	428
Iványi Ákos:	
Tanulmányút Németország zöld szívében	432
Dr. Sárvári János:	
Visszatekintés a 2016-os esztendőre.....	435
Czírok István, Rozovits Ferenc, Szolnyik Csaba:	
Az év fája az erdőállomány adattárban	436
A 75 éves Egyesület.....	439
Balogh Róbert:	
Az 1935. IV. tc. és az Egyesület	440
Miklós Tamás:	
Máramarosban járt a Közjóért Szakosztály	443
Farkas Zsuzsanna, Nagy László:	
Tatán találkoztak az erdésznők.....	445
Ifj. Partos Kálmán:	
Tanulmányút a Papuk-hegységben	446
Halász Gábor:	
A hűség nem maradiság	447
Perjámosi Sándor:	
Két székely és az Apáca	449
Dr. Tóth Aladár:	
Pártutasítás Karácsony délutánján	451
Nagy László:	
A dömösi csodafa	456

A méltó ünneplés a jövőnk alapja

Beszélgetés az OEE elnökével

Napra pontosan december 9-én ünnepeltük az Országos Erdészeti Egyesület megalapításának másfél évszázados évfordulóját. A tavaly decemberben megnyitott jubileumi év zárása alkalmából Zambó Péter egyesületi elnökkel beszélgettem.

– Elnök Úr! Egyesületünk történetében kiemelkedő jelentőségű év van mögöttünk. A küldöttgyűlés múlt évi határozata a 2016-os esztendőt jubileumi évvé nyilvánította, mely méltó keretet adott a másfél évszázados alapítás megünneplésének. Visszatekintve hogyan értékeled a határozatban rögzített célok megvalósulását?

– A jubileumi évről szóló határozat kettős célt fogalmazott meg: méltó módon emlékezzünk meg az elődökről, és egyben erősítsük az összetartozást a jelenkor tagsága között. Azt hiszem, emelt fővel tekinthetünk vissza az Egyesület elmúlt egy évére, és bátran kijelenthetjük, hogy a jubileumi év mindkét célkitűzését sikerült megvalósítanunk.

Az évforduló örömteli pezsgést hozott az egyesületi életben. Talán nem túlzok, ha azt mondom, hogy az idén mindannyian gazdagabbak lettünk. Sok új ismerettel gyarapodtunk nagy elődeink munkásságával kapcsolatban, az egész társadalomnak méltó módon mutattuk be hagyományainkat, de mindezt úgy, hogy egyértelművé vált: az Egyesületnek a 21. században is jövője, küldetése van. Az emlékezés nem vált öncélúvá, hanem a következő időszak építkezéséhez ad erős alapot.

– A 150 éves évforduló alkalmából szervezett jubileumi rendezvények, ünnepek közül melyek voltak a legnagyobb hatásúak? Melyeket emelnéd ki és miért?

– Az egész közösségnek és személy szerint nekem is az erdélyi vándorgyűlés volt a csúcspont. Aki állhatott a kálnoki temető tölgyfája alatt, aki részese lehetett a határokon és korokon átnyúló találkozásoknak, az életre szóló élménnyel gyarapodott.

Az ünnepélyesség mellett fontosnak tartom azt is kiemelni, hogy a vándorgyűléssel bebizonyosodott: az Egyesület képes egy ekkora vállalkozást lebo-

Zambó Péter elnök december 9-én a Parlamentben

nyolítani. Megvan bennünk az ehhez szükséges potenciál. Komoly tapasztalat ez, ami okot ad az önbizalomra.

Természetesen meg kell emlékezni a hazai rendezvényekről is. A jubileumi év parlamenti zárása szintén kivételes alkalom volt. Különleges élmény abban a felsőházi teremben énekelni az erdészhimnuszt, ahol korábbi elnökeink, *Bánffy Dezső* vagy éppen *Waldbott Klemen* igazgatták az ország sorsát. De szólhatunk a Földművelésügyi Minisztériumban rendezett programokról, a jubileumi év megnyitásáról és *Bedő Albert* szobrának avatásáról is, vagy éppen a Köztelek utcai emléktábla avatásáról – mind egy életerős, tette kész közösség megnyilvánulásai voltak.

– Az egyesületi élet alapját a helyi csoportok és a szakosztályok működése jelenti, amelyeknek szintén lehetőségük volt, hogy önálló rendezvényekkel részt vegyenek a megemlékezések eseménysorában. Hogyan látod, a jubileumi év kapcsán mennyire sikerült bevonni, aktivizálni őket és rajtuk keresztül a tagságot?

– Ahogy látom a rendezvényeken részt vevő kollégákat, olvasom vagy hallom a visszajelzéseket, úgy érzem, hogy nincs olyan tag, akít ne érintett volna meg a 150 éves hagyomány ereje és nagyszerűsége.

Közhelynek számít, hogy mi, erdészek hosszú távon, évszázadokban gondolkozunk. Mégis jó dolog azzal

szembesülni, hogy ilyen időtávot átfogó szervezetünk is létezik, és ehhez nekünk, tagoknak személyes közünk is van. Az egyesületi tagok személy szerint részesei másfél évszázad történelmének. Ez nemcsak felemelő érzés, hanem kötelezettséget is ró ránk, amiből a helyi csoportok és szakosztályok programjain, a megemlékezéseken a legtöbben részt is vállaltak.

A helyi megemlékezések közül a legfontosabbnak elődeink sírjainak felkeresését, rendbetételét tartom. Olyan kezdeményezés ez, ami túlmutat az idei éven, hosszú távon is lehetőséget ad a múltból való töltekezésre. A jövő építéséhez tisztában kell lenni a gyökereinkkel.

Nem véletlenül fogalmazta meg célként a jubileumi évet elindító határozat, hogy az évforduló kapcsán az egyesület jelen tagsága között erősíteni kell az összetartozást. Nagy lehetőség a jubileum arra, hogy tudatosítsuk magunkban időtálló értékeinket. Nem kell e tekintetben szerénynek lennünk. Igenis, mutassuk meg önmagunknak és a társadalomnak, hogy a szakmánk által képviselt értékrend több pillanatnyi divatoknál.

A tagság bevonása tekintetében fontosnak tartom a jubileumi év kapcsán megjelentetett termékeket is. A *Bedő* térkép plakátméretű reprint kiadása, az erdészettörténeti albumsorozat vagy akár egy ezüst erdészcsillag kitűző beszerzése mind az adott közösséghez tartozást erősíti.

– *A jubileumi év jelmondata – 150 éve az erdők szolgálatában – jól összefoglalja az Egyesület eddigi másfél évszázados működésének a kulcsát. A múlt tisztelete mellett azonban ilyenkor érdemes előre is tekinteni. Csak a közeljövőre fókuszálva miben látod az OEE legfontosabb szakmai és egyesületi céljait? Milyen úton lehet ezeket a célokat megvalósítani?*

– Az Egyesület mindig is kapocs volt az erdészszakma és a társadalom között. Ezt a szerepet kell a mai viszonyok között fenntartani. Meg kell ismerni a mai társadalom erdővel kapcsolatos igényeit, és ki kell dolgozni rá a szakmailag helyes válaszokat.

Ebben az egyesület mindig két oldal számára ad valamit. Az egyre inkább felértékelődő környezeti nevelés, az ismeretterjesztés a társadalom gondolkodását hivatott pozitív értelemben befolyásolni, egyben széles körben bemutatja a szakmánk által felkínált megoldásokat az egyes kérdésekre.

A rendszeres képzések, szakmai találkozások, műhelyek, tanulmányutak pedig az ágazaton belüli gondolkodást, innovációt ösztönzik.

Az Egyesületen belül pedig nem lehet más célunk, mint a közösség erősítése. Ehhez hozzátartozik az informáci-

ós felületeink folyamatos fejlesztése, az idős és elesett tagjainkról való gondoskodás, hagyományaink és értékeink ápolása éppúgy, mint a korrekt és megbízható ügyrendi munka.

Ha jól gazdálkodunk az elmúlt időszakban összegyűjtött bizalmi tőkével, akkor lesz lehetőségünk nagyobb hatású programokba is belekezdeni, akár az ismeretterjesztés és képzés, akár a szociális tevékenység területén.

– *Nem megerőltető, hogy az erdészszakma jelenlegi legfontosabb szakmai kérdésköre az erdőtörvény jogszabályalkotása körül forog. Mi ebben az Egyesület szerepe? Milyen szakmai álláspontot képvisel az OEE és hogyan látod ennek a megvalósíthatóságát?*

– Az Országos Erdészeti Egyesület 2012-ben kapott először felkérést az erdőtörvény módosításával kapcsolatos anyag összeállítására, azóta gyakorlatilag ugyanazt az álláspontot képviseljük.

Akkor a MEGOSZ-szal és a FAGOSZ-szal írtuk alá a közös javaslatokat, amit 2015-ben egy újabb felkérésre 33 pontban foglaltunk össze, ami azóta is olvasható az Egyesület honlapján. Ennek szellemében véleményeztük a most, 2016 novemberében közigazgatási egyeztetésre bocsátott anyagot is.

Sajnáljuk, hogy 2016-ban ismét nem került az Országgyűlés elé a javaslat, hiszen az OEE – és mellette a többi szakmai szervezet is – évek óta egy civil szervezet erejét és képességeit meghaladó határidőkön belül ad véleményt, fogalmaz meg javaslatokat, amik a törvény eredeti céljainak megtartása mellett mind arra irányulnak, hogy az elmúlt évek tapasztalatait felhasználva a gazdálkodói gyakorlat számára reálisan teljesíthető kereteket jelöljön ki.

– *Ha korunk erdészeként, egyesületi Elnökként lehetőség lenne egy szellemi időkapcsolat segítségével, csupán röviden üzenni a következő másfél évszázad magyar erdészei számára, mit ajánlalnál a jövő tagságának, a jövő erdész kollégáinak?*

– Ne szakadjanak el a természettől! Szakmánk minden értéke a természet szeretetén, a természeti folyamatok reális ismeretén alapszik. A napi erdőjárással megalapozott szaktudás az, ami hozzásegíti társadalmunkat, hogy az erdei életközösség javait fenntartható módon kezelje és hasznosítsa. Maradjunk meg erdészként e szaktudás letéteményeseinek.

– *Köszönöm a beszélgetést!*

Nagy László

Tagdíj befizetési felhívás!

Tisztelt Tagtársak!

Az Országos Erdészeti Egyesület küldöttgyűlése változatlanul hagyja, a következőkben állapította meg a 2017. évi tagdíjakat:

Tagdíj kategória	Éves tagdíj, 2017.
Kedvezményes (diák, GYES-GYED, munkanélküli, külföldi)	1200.- Ft
Nyugdíjas	3600.- Ft
Aktív dolgozó	9600.- Ft

A tagdíj befizetésének határideje: 2017. február 1. (szerda)

A tagdíj igény esetén két részletben fizethető. Az első részlet fizetésének határideje: 2017. február 1. (egész éves vagy 6 havi tagdíj). A második részlet fizetésének határideje: 2017. június 15. (hat havi tagdíj). A fizetés történhet:

1. Egyénileg az Erdészeti Lapok 2016. decemberi számához mellékelte vagy a helyi csoportok titkáraitól beszerezhető postai csekken. FIGYELEM! A lekérdezési kód változása miatt az esetleg még meglévő, több évvel ezelőtti csekkek nem használhatók, csak a 2012-ben vagy ezután kiosztott csekkeken történhet a befizetés!
2. Egyénileg banki átutalással az Országos Erdészeti Egyesület K&H Banknál vezetett **10200830-32310126-00000000** számú bankszámlájára. Banki átutalás esetén a közlemény rovatban a **befizető nevét, lakcímét és a tagsági kártya számát** kérjük megadni, ezek hiányában a befizető azonosítása problémás lehet.
3. Csoportosan a helyi csoportokon keresztül. A helyi csoportok a befizető tagok nevét, címét és tagsági kártyájuk számát tartalmazó lista mellékelésével csekken vagy átutalással küldik be az összegyűjtött tagdíjakat.

A tagsági kártyák érvényesítése a 2017 márciusában kiosztott matricával történik, a 2016-os kártyák 2017. február 28-ig érvényesek.

Tisztelettel kérem a tagdíj fizetéssel kapcsolatos határidő betartását!

Minden Tagtársunknak áldott karácsonyt és boldog új esztendőt kívánok!

Budapest, 2016. december 1.

Lonniczi Gergely, főtítká

Emléktábla-avatás a Közteleken

Ünnepi megemlékezés az 1866. évi alakuló közgyűlés helyszínén

1866. december 9-én Pesten tartotta alakuló közgyűlését a Magyar Erdészeti Egylet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület egykori budapesti székházában, mely a Közteleknek elnevezett területen állt. Százötven évvel később, 2016. november 25-én a jelenkori egyesületi tagok gyűltek egybe az első egyesületi székházépületnél, a mai Köztelek utcában, hogy emléktábla elhelyezésével tisztelegjenek a másfél évszázaddal ezelőtti események színhelyén.

Megemlékezés a Köztelek utcában

Lomniczi Gergely főtitkár rövid felvezetővel köszöntötte a jubileumi rendezvény résztvevőit, majd Zambó Péter elnök tartott ünnepi beszédet.

„Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Tagtársak! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az Országos Erdészeti Egyesület nevében köszöntöm Önöket jubileumi évünk egy újabb eseményén, az egykori Köztelek helyén tartott megemlékezésen!

Mostani rendezvényünk kicsit megbújik a nagyobb nyilvánossággal zajló jubileumi programok sorában, pedig jelentős alkalomról van szó. Hiszen azon a helyen állunk, ahol 1866. december 9-én 43 fő részvételével lezajlott az Országos Erdészeti Egyesület alakuló ülése. Itt szökkent szárba az a kezdeményezés, amely a magyar erdők szolgálatát tűzte ki maga elé célul, és a másfél évszázados, folyamatos egyesületi élet keretei között teljesedett ki.

A 21. századi nagyváros képe napjainkra eltakarja előlünk azt a jelentőségteljes életet, ami ezen a helyen zajlott az 1800-as évek derekától kezdve. A város határai azóta kitágultak, a mai utcakép elnyelte az egykor nyüzsgő agráriumi központnak számító telket és épületet. Az avatatlan szemlélő már nem is sejtí, hogy a reformkor és az azt követő nemzeti építkezés egyik kiemelkedő színter-

re ez a manapság átlagosnak mondható belvárosi utca. Ezért, a mai emberek figyelmének felhívására, és az utókor emlékezetére helyezzük el most emléktáblánkat az épület falán.

De hogyan is kötődik Egyesületünk egy mégoly patinás, de mégiscsak budapesti épülethez? A gazdasági és szellemi önállósodást szolgáló reformkor egyik motorjaként 1825-ben alapították meg a Lófuttató Társaságot, amely 1832-ben vásárolta meg az itt álló üres telket. A Társaságban aktív szerepet játszó gróf Széchenyi István javaslatára nevezték el a helyet „Közteleknek”, amely hosszú éveken keresztül az önálló magyar agráriumi kiállításainak helyszínéül szolgált. Itt épült fel később a Társaság székháza is, amely története során a hazai mezőgazdaság olyan emblemikus helyszíne lett, mint az erdőgazdálkodás vonatkozásában Egyesületünk Alkotmány utcai székháza.

A Lófuttató Társaság ekkor már Országos Magyar Gazdasági Egyesület néven folytatta működését, és tevékenységét is kibővítve már nem csak az állattenyésztés, hanem a teljes agráriumi kérdéskörrel foglalkozott. 1842-ben Erdészeti Szakosztályt is létrehozta, vagyis már Egyesületünk megalakulása előtt megjelentek az erdészeti témák e falak között.

Valószínűleg ennek a kapcsolatnak is köszönhető, hogy 1866. december 9-én az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Köztelek utcai székháza adott otthont a magyar érzelmű Országos Erdészeti Egyesület alakuló ülésének. A 43 résztvevő itt választotta elnökéül Keglevich Béla grófot, aki mellett Bedő Albert látta el a titkári teendőket.

A Köztelek épülete húsz éven keresztül szolgált a szárnyait bontogató új Egyesület otthonául. Itt tartották az elnökségi és bizottsági üléseket, ide érkezett a posta. Maga az épület a korban a legmodernebbek közé számított. Az Erdészeti Lapok korabeli cikkei gyakran „palotának” nevezik, és egy helyütt lelkesen írnak a „helyiségek gondos és fényes berendezéséről”, és az azokat „igen tetszetőssé és kényelmessé tevő villamos világításról”. A gyorsan gyarapodó Erdészeti Egyesület azonban hamar kinőtte ezeket a kereteket. Erről tanúskodik az 1885. évi közgyűlésről szóló beszámoló is, amely így ír: *Az idei közgyűlés a leglátogatottabbak közé számítható. A jelentkezők száma 200-nál több volt; a másodalelnökre és a két választmányi tagra pedig 134-en szavaztak. Szép szám! Meg is telt a Köztelek kis terme s annak előterme, s még sem fértünk el valamennyien. Szék építéssel kevésnek jutott. Már ezen körülmény is igazolja, hogy ideje volt bázat szerezniük.*

1886-ban Egyesületünk tehát új székházába költözött. De a kapcsolat a két szervezet között sokáig megmaradt,

Zambó Péter elnök ünnepi beszédet tartott az emléktábla avatáskor

így a Köztelek a korabeli erdészek számára ismert, gyakran látogatott helyszínként élt tovább. Emlékezzünk tehát itt dolgozó elődeinkre, és ne feledjük azt a kapcsolatot, amely már a kezdetekkor az agrárium más szereplőjéhez kötötte szakunkat!

Emlékezzünk továbbá arra az alkotó erőre, amely erről a helyről indulva megteremtette, és 150 évre elegendő útravalóval látta el Egyesületünket! Ez az erő az egyes tagok szerepvállalásán, áldozatkészségén alapult. Elődeink példát mutatnak számunkra azzal, ahogy idejüket, tehetségüket, szaktudásukat, vagy akár anyagi javaikat a közös cél szolgálatába állították.

Köszönjük, hogy ma is vannak ilyen tagjaink! Hiszen a most avatandó emléktáblát is egyik tagtársunk, *dr. Sárvári János* adományozta a közösségnek. *Dr. Ki-*

Ugron Ákos Gábor helyettes államtitkár mondta el a gondolatait

az 1866-os eseményekre. Beszédében felhívta a figyelmet, hogy az erdész hivatás kilombosodott fája ma is két fon-

Dr. Oroszi Sándor előadást tartott a díszteremben

tóknak az Egyesület szakmai és közösségi életében.

Az „Ezen a helyen állt a „Köztelek” épülete, amelyben 1866. december 9-én megalakult az Országos Erdészeti Egyesület. Fennállásának 150. évfordulója alkalmából állíttatta az Országos Erdészeti Egyesület. 2016.” szövegezésű emléktáblát Zambó Péter elnök, Ugron Ákos Gábor helyettes államtitkár és dr. Sárvári János, a Könyvtár óra leplezték le, majd a tisztelet koszorúját *Andrésiné dr. Ambrus Ildikó* technikus alelnök és *Mocz András* magánerdős alelnök helyezték el az épület falán.

A jubileumi ünnepséget *dr. Oroszi Sándor*, az Erdészettörténelmi Szakosztály és az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottság elnöke, és *Balogh Róbert*, az Egyesület történetét kutató történész szakmai előadásai zárták, az OMGE és az OEE alapításáról, illetve az egyesületi székházak tör-

Zambó Péter, Ugron Ákos Gábor és Dr. Sárvári János leplezte az emléktáblát

rály Pál örökös tagunk Erdészeti Lapokban megfogalmazott felhívását magáénak érezve nemcsak a táblaállítás költségeit vállalta magára, hanem kitartó munkával szervezte, intézte a megvalósítást. János, az Egyesület minden tagja nevében mondok most Neked köszönetet, egyrészt a komoly támogatásért, másrészt a mindannyiunk elé állított példáért!

Tisztelt Tagtársak! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Néhány héttel ezelőtt, Halottak napján országsszerte számos helyszínen tisztelegtünk az Egyesület életében komoly szerepet játszó erdész elődeink előtt. Köszönöm, hogy most együtt emlékezzünk Egyesületünk alapítására – nemcsak a helyre, hanem a helyhez kötődő emberekre egyaránt! Jó szerencsét! Üdv az erdészeknek!

Az elnöki ünnepi beszéd után *Ugron Ákos Gábor* a Földművelésügyi Minisztérium helyettes államtitkára emlékezett

tos alapelvben gyökerezik, a szakmai elhivatottságban és az erdész barátságban. E két alapelv testesül meg immár 150 éve az Egyesület működésében. A szakmai elvek továbbvitele és az összetartás az évszázadok viharai közepette is tovább élte az erdész hivatást. A jövőben is ezeknek kell lennie az útmuta-

Az OEE első székházának épületére elhelyezett emléktábla

Balogh Róbert történész az OEE székházainak történetét mutatta be

ténetéről, az egykori OMGE székház helyén működő zeneiskola dísztermében.

Az OEE Elnöksége a rendezvényen ragadta meg az alkalmat, hogy *prof. dr. Kosztka Miklós*, a Díj Bizottság leköszönő elnöke, a tagság nyilvánossága előtt megköszönje sokéves lelkiismeretes, elhivatott egyesületi munkáját, melyet az egyesületi és szakmai kiténtések odaítélése során kifejtett.

Szöveg és kép: **Nagy László**

Jubileumi évváró az Országgházban

A 150 évvel ezelőtti alapításra emlékeztünk

December 9-én az Országgházban ünnepelte alapításának napra pontosan 150 éves évfordulóját az Országos Erdészeti Egyesület. 1866. december 9-én 43 erdész és erdőtulajdonos indította útjára az azóta megszakítás nélkül működő egyesületet, melynek tagsága másfél évszázad múlva a Felsőházi teremben gyűlt össze az évfordulót ünneplő egész éves programsorozat zárása alkalmából.

A rendezvény elején a résztvevők felállva fogadták a bevonuló nemzeti és egyesületi zászlót, majd felharsant a közösen énekelt nemzeti himnusz hangja.

A Jubileumi Évet hivatalosan lezáró ünnepi eseményen megjelent több száz erdész kollégát, a tagtársakat, a meghívott közméltóságokat, az ágazat szakmai vezetőit, a vendégeket *Lomniczi Gergely*, az OEE főtitkára köszöntötte.

Közülük személyesen is kiemelte *dr. Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes, *dr. Bitay Márton Őrs* államtitkárt, *Ugron Ákos Gábor* helyettes államtitkárt, *Oravec Márton*t, a NÉBIH elnökét, *Zambó Pétert*, az OEE elnökét, *Tamás Sándort*, Kovászna Megye Tanácsának elnökét,

Kisgyörgy Sándort, Sepsikőröspatak-Kálnok polgármesterét és *Szakács Sándort*, az Erdélyi Helyi Csoport elnökét.

A köszöntések és az üdvözlések után a főtitkár felkérte Egyesületünk elnökét, Zambó Pétert, hogy tartsa meg évváró ünnepi beszédét.

„Tisztelt Miniszterelnök-helyettes Úr, Államtitkár Úr, Elnök Urak! Tisztelt Ünnepi Közgyűlés, Hölgyeim és Uraim!

Megbecsüléssel köszöntöm önöket az Országos Erdészeti Egyesület másfél évszázados születésnapján, a jubileumi évet lezáró ünnepi Közgyűlésünkön! Köszönettel tartozom azoknak, akik e történelmi alkalom létrejöttét itt és most lehetővé tették.

Csaknem pontosan hat esztendeje és két hónapja annak, hogy 2010. október 8-án, ebben a történelmi hangulatú ülés-teremben, a Parlament Erdészeti Nyílt Napján vehettünk részt. Az ország és az agrárium magas rangú vezetői nyújtottak kezét nekünk akkor – megfogalmazva, hogy mit vár tőlünk és mit ad nekünk a kormányzat, a társadalom. Mi, az Egyesületet képviselő erdészek pedig történelmi léptékű referenciát mutattunk fel – majd hitet tettünk, hogy újra képesek vagyunk részt vállalni Magyarország talpra állításából.

Ez a patinás terem most ismét zsúfolásig megtelt magyar erdészekkel. Kü-

lönleges a helyszín – különleges az alkalom. Tudjuk: itt és most nem csupán egy szokványos egyesületi év lezárásáról van szó.

Kivételes ünnepre gyűltünk egybe: örökifjú Egyesületünk éppen 150 éve indult el a magyar erdészetet máig virágoztató, küzdelmes pályafutására! Szokatlanul hosszú pálya ez egy civil szervezet életében – Európában egyedülálló.

A közelmúlt rendezvényein sok szó esett az eddig megtett útról, szakmánk és nemzetünk történetének szerves összekapcsolódásáról. *Oroszi Sándor* elnökségi tagunk avatott előadásában historikus összefoglalót hallunk ma erről. Magam a múltból csak az indulás pillanatát és fejlődésünk néhány mérőföldkövét emelem ki.

Pontosan százötven esztendeje annak, hogy a Magyar Erdész Egyletben megerősödő „magyar párt” új alapszabályt alkotott, és a tisztán magyar nyelvű egyesületi élet mellett döntött. Mindezt igazán *Wagner Károly* és *Divald Adolf* munkássága, a magyar erdészeti szaknyelv megeremtése készítette elő. 1862-ben ők alapították meg az Erdészeti Lapokat.

Megeremtődött a fórum, mely nemcsak az erdész szak „magyarosítását”, hanem az erdészetet érintő valamennyi kérdés megtárgyalását lehetővé tette.

1866. december 9-én 43 elhivatott ember – erdészek és erdőtulajdonosok – megújították a korábbi szervezetet és nemzeti alapon hoztak létre egyesületet.

Az alapításkor elődeink az Országos Magyar Gazdasági Egyesület székházában gyűltek össze. Ez a szervezet akkor mintegy ötezer tagot számlált, az egész agráriumot képviselte. Olyan nagy nevek fémjelezték, mint *gróf Széchenyi István*. A mi egyesületünk még néhány év múlva, kétszáz fős tagsággal is eltörpült mellette.

Ma mégis mi ünnepelhetünk itt – mert amikor kellett, képesek voltunk megújulni! Alkalmazkodtunk a kezdeti, lendületes fejlődéshez. Elbírtuk az új feladatok és a sikerek felelősségét. Egybegyűjtöttük szakmánk nagyhatású személységeit. Szellemi bázisunk az Egyesületben összpontosult, 1873-tól az Erdészeti Lapokat is birtokoljuk. A Lapok akkor különös összetartó erőt jelentett, és szakmai továbbképzést adott az erdészek vidéken szolgáló derékhadának.

Az erdészet hangsúlyt kapott a gazdaságban, az erdővagyon a felemelkedés forrásává tettük.

Az Egyesület hatással volt az erdőhöz kapcsolódó tudományok művelésére is. 1883-ban, a mai Ásotthalmon közreműködésünkkel nyílt meg az első állami erdész szakiskola, 1897-ben megalakult az Erdészeti Tudományok Intézete jogelődje.

Hamar kinőttük a kezdeti kereteket. Gyarapodásunk fő példája az 1886-ban felépült, Alkotmány utcai Székház. Ez az épület a Kárpát-medence erdész-világának központja volt!

Egyesületünk túlélte a nagy háborúkat, talpra állt Trianon után. A külhonba szakadt erdészek és a Selmechányai Akadémia befogadásával, új erdők létesítésével ismét felemelte a magyar erdészetet.

Bár elvesztettük Székházunkat, de átverszeltük a kommunizmus időszakát – majd a rendszerváltás után, értékeinket integrálva tértünk vissza az alapokhoz.

Folytonos megújulásra van szükségünk, napjainkban is – mert az Egyesületnek küldetése, végrehajtandó stratégiája, rengeteg aktuális feladata van.

Az alapításkor a Kiegyezés előszobájában voltunk. A bécsi udvar tárgyalni kényszerült a magyarokkal – nagyobb

teret engedtek a nemzeti és civil törekvéseknek. Megnyílt az út előttünk arra, hogy megteremtsük Európa vezető erdőgazdaságát.

Most a klímaváltozás előszobájában, a globális világ átrendeződésének frontvonalában vagyunk. Az élhető környezet fenntartása mindent felülíró problémává, a megújuló természeti erőforrások hasznosítása és a közcélség pedig stratégiai feladattá érett.

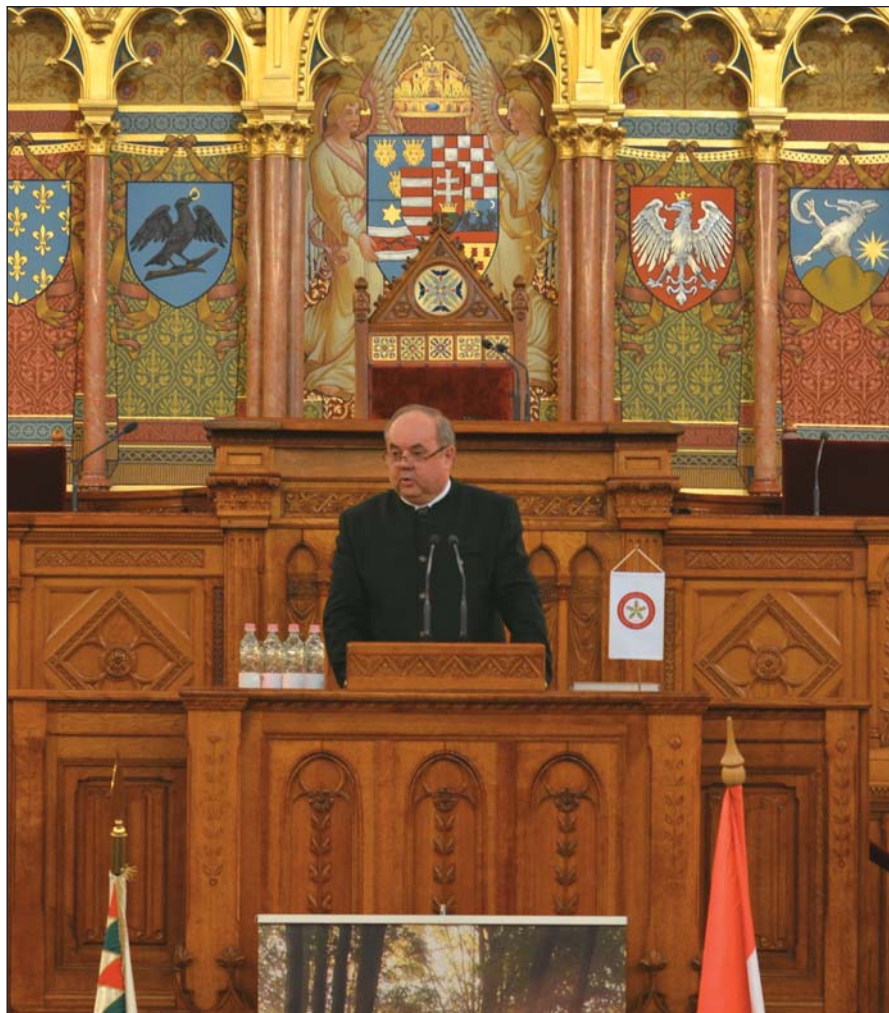
Adott a kihívás, hogy támogassuk a magyar erdőgazdaságot mindegyre megoldást találni!

Ebben sokat segítene a teljes közbizalom helyreállítása az erdészek irányában.

Már a jelen elnökségi ciklus stratégiáját fogalmazva eldöntöttük, hogy a ma záruló egyesületi esztendő jubileumi évként hirdetjük meg. Olyan rendhagyó időszakként, melynek minden eseményét az ünnep gondolköréhez kapcsoljuk.

Kiragadnám a fontosabbakat:

- Ünnepi évünket egy éve, a Földművelésügyi Minisztériumban nyitottuk meg. Dr. Fazekas Sándor miniszter, gróf Tisza Lajos elnököt idézve köszöntötte az Egyesületet.
- Március 21-én Bedő Albert mellszobrát avattuk fel a minisztérium árkádjá alatt. Az alkotást Bedő mentora, Wagner Károly képmásával átellenben lepleztük le – így már két nagy előd képviseli szakunkat a panteonban!
- Az Erdészeti Lapok idei számai ünnepi címlappal, nagyjainkat és múltunkat megidéző rovatszerkezettel jelentek meg.
- Eseményeink sorából minden tekintetben kiemelkedik a Székelyföldön, június 22-25-én megvalósított, megismételhetetlen Vándorgyűlés. A korábbiaknál nagyobb létszámú és szervezési igényű, a legújabb korban páratlan rendezvény átütő erőt képviselt. A legnagyobb közméltóságok tiszteltek meg bennünket személyükkel és gondolataikkal, hitelesen demonstráltak szakmánk és nemzetünk országhatároktól független összetartozását. Jelen alkalommal is köszöntöm sorainkban erdélyi és felvidéki kollégáinkat!
- Alig két hete, november 25-én emléktáblát avattunk a Ferencvárosban, az alapításunk konkrét helyszínét adó Köztelek épületegyüttesében. Megemlékeztünk az alapítókról, az alapítás körülményeiről – és mindezt márványba vésve hagytuk örökül utóda-

Zambó Péter elnök

inknak. Az adományozónak innen is köszönetet mondok érte!

- Közel száz helyi csoport és szakosztály-rendezvényünk mindegyike visszatekintett Egyesületünk 150 évére, Mindenszentek alkalmával pedig szervezeten kerestük fel, tettük rendbe, és az emlékezés virágai-val díszítettük elődeink síremlékeit.

Ma, az Ország házának legszebb tancsstermében találkozunk – méltó összefoglalással téve pontot e nagyívű eseménysorozat után. Visszapillantottunk arra a történelmi szolgálatra, amit az Egyesület a magyar erdőért tett.

Feladatomban most az előretekintés – azaz a magyar erdők és nemzetünk érdekében végzett tennivalóink összefoglalása. Ebben sincs lehetőség teljességre törekedni, ezért úgy döntöttem, hogy céljaink tárházából a környezeti neveléssel és a fiatalok felkarolásával kapcsolatos stratégiánkat fogom kiemelni.

Napjainkra erdeink fenntartása az egyik legfontosabb közcél. Feladata az erdészeké, módszere az összes funkció egyensúlyát megteremtő, komplex erdőgondozás. A túlélésünk reményt keltező alapja, hogy az erdővel fenntarthatóan tudunk gazdálkodni.

E fenntarthatóság attól valódi, hogy természeti és gazdasági értelemben egyaránt igaz. Mindennek példát adó bemutatását szolgálja ismeretterjesztő tevékenységünk – elsősorban és kiemelten a környezeti nevelés.

A 21. század erdésze egyfajta szimbiózisban él az erdő irányában új igényeket megfogalmazó társadalommal. Munkánk nem lehet eredményes a környezetünk széleskörű együttműködése nélkül.

Meggyőződésem, hogy a társadalom egészséges szemléletének formálásában felelősségünk, határozott küldetésünk van. Azt a legfiatalabbak soraiban érdemes kezdenünk, és folytatnunk kell minden korosztályban!

A saját elfogadottságunk erősítése ebben nem elsődleges, de ha eredményesen dolgozunk, akkor annak a természetes hozadéka lesz. Mindebben nemcsak rendezvények szervezésével, kiadványok megjelentetésével, honlapok és applikációk fejlesztésével kell részt vennünk, hanem minden tagunknak lehetősége és feladata tenni ezért a maga személyes környezetében is!

A környezeti nevelés fő centrumai az erdészeti erdei iskolák. Hálózatunk az utóbbi másfél évtized sikereivel nevet szerzett magának és a nemes ügynek egyaránt.

Támogatjuk a fiatalok fejlődését, képzését, hogy az erdőgazdálkodásból megtanult fenntarthatósági minta áthassa mindennapjaikat, alakítsa jövőjüket. Nyitottak vagyunk további több tízezer iskolás fogadására, hogy a természeti ismeretek minél szélesebb réteg számára jelentsenek közös alapot. Örülök, hogy éppen itt és most, e nagytiszteletű plénum előtt keríthetünk sort az idei évben minősített erdei iskolák okleveleinek átadására.

A jövőnk építésének másik jelentős terepe az erdészeti oktatás. Célunk javítani az erdészeti szakmunkáshiányon, segíteni a szakképzés és a gazdasági szereplők közötti kapcsolatteremtést.

Kiállunk a nagy hagyományokkal, megfelelő oktatói és infrastruktúra háttérrel rendelkező szakközépiskolák, szakgimnáziumok mellett, amelyek hosszú évtizedek óta a középfokú erdészsképzés, technikus utánpótlásunk megfelelő bázisát jelentik.

Üdvözljük a Soproni Egyetem 2017-es megalakulását. Bízunk abban, hogy a megújulás eredményeként ismét egy nemzetközi színvonalú, unikális vidéki akadémia jön létre. Támogatjuk a magasan képzett oktatói kart, hogy Selmechez méltó módon, az ökológiai alapok mellett a mérnöki és a gazdasági tudást is átadják az új mérnökgenerációknak.

Tagjaink számára egyre nagyobb teret biztosítunk a szakmai továbbképzésben, hogy az egykor megszerzett ismereteiket a legújabb kor követelményei szerint tudják felhasználni. Komoly potenciállal rendelkezünk ezen a területen, hiszen évente több mint kétszáz kisebb-nagyobb rendezvényt szervezünk Egyesületünk keretein belül.

Az egyesületi élet élénkítésében kiemelt szerepet szánunk az ifjúsági csoportoknak.

Segítjük a Hallgatói Helyi Csoport és a Selmeci Társaság működését, valamint a fiatal szerzők publikálási lehetőségeit az Erdészeti Lapokban.

Tisztelt Tagtársak, Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Köszönöm, hogy együtt lehetünk! 150 esztendőnk minden stációján próbatétel volt az elődökhöz méltóan állni a kihívások elé. Hiszem és vallom, hogy hagyományos összefogásunkkal ez a jövőben is sikerülni fog!

Ma is emelt fővel, Bedő Albertet idézve jelenthetjük: „A zászló, mely 1866. december 9-én kibontva lett, ma is szilárdan áll és vitorán leng!”

Örökké éljen és virágozzék az Országos Erdészeti Egyesület! Jó szerencsét! Üdv az erdészeknek!”

Az OEE elnökének ünnepi szavai után dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes lépett a pulpitusra és köszöntötte az ünneplő Egyesületet, a tagságot, a magyar erdészeket.

„Igen Tisztelt Elnök Úr, Tisztelt Ünnepi Közgyűlés! Mindenekelőtt a Magyar Kormány nevében megbecsüléssel köszöntöm Önöket és minden magyar erdészt!

Van valami szimbolikus abban, hogy itt az Országgyűlés épületében tartjuk ezt az ünnepi közgyűlést, hiszen az Önök Egyesülete az egyik legrégebbi Egyesület Európában. Elkerülte azt a kísértést, amelytől annyi más szakmai szervezet megroppant és lassan eltűnt a történelemből. Nem alakult át önképzőköri egyletté a saját maga szórakoztatására és nem változott át tudományos elefántcsonttoronnyá sem.

Az Országos Erdészeti Egyesület mindezzel szemben a legmagasabb szakmaiság megtartásával alakítója volt a történelemnek, alakítója volt az Országgyűlés erdészetet érintő szakmai kérdéseinek.

1879-ben Wagner Károly és Bedő Albert munkásságának is köszönhetően az Országos Erdészeti Egyesület a szakmaiságát törvényben is megtestesítve, keresztülvitte azt a jogszabályt, ami az ellenőrzött, tartamos erdőgazdálkodás alapjait rakta le Magyarországon.

Majd szintén az Egyesületnek köszönhetően, *Kaán Károly* 1935-ben a modern, természetkezelő erdőgazdálkodási szemléletet és ennek törvénybe foglalását teremtette meg. Mindezt akkor, amikor Trianon után erdeink 80%-át elveszítettük.

És ami igaz volt az előző században, az igaz volt a rendszerváltoztatás idő-

szakában is, hiszen 1996-ban hatályba lépett három szakmai törvény kialakításakor, ismét jelentős szerepet töltött be az Országos Erdészeti Egyesület szakmai munkája. Választ tudott adni a kor kihívását jelentő kérdésre, hogy szintézisbe kell hozni a társadalmi és piaci igényeket.

2010-ben ugyanerről a helyről kértem fel az Egyesületet az Erdőstratégia elkészítésére, amire azért volt nagy szükség, mert az Unióban két irányból érkező támadással kellett szembesülnünk. Az egyik az ún. „sötétzöldek” vonala, a másik az ipari lobbí gátlástalanságáé.

A sötétzöldek szélsőséges megközelítése abban rejlik, hogy semmiféle affinitásuk nincs arra, hogy a nemzetnek és általánosságban az emberiségnek szük-

jogos igényeként, annak pihenését, rekreálódását, lakókörnyezetét jelenti.

Az időközben elfogadott Nemzeti Erdőstratégia a szerkezetében és tartalmában is ezeket a célokat szolgálja. Ennek egy fajta konkrét megvalósulása, eredménye, hogy 25 év után az erdőgazdaságok megkötötték a végleges vagyonekezelői szerződéseket.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek, mint a Földművelésügyi Minisztérium stratégiai partnerének meghatározó szerepe van a jelenleg zajló erdőtervény-módosítás jogszabályalkotási folyamatában, amely jogszabálynak az alap gondolata: a fenntarthatóság. A józan egyensúly fenntartása az erdők gazdasági és népjóléti funkciója között.

Nyilvánvaló, hogy az országnak vannak olyan erdőterületei, ahol a faanyag-

dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes

sége van faanyagra. És egyébként a világon emberek is léteznek. Ha rajtuk múlna, akkor egy teljesen élet-, ember-, társadalom- és piacidegen szemléletet kényszerítenének rá az országra, amely lehetetlenné tenné a nemzetgazdaság piaci igényeinek kielégítését.

A másik oldalt a gátlástalan ipari lobbí jelenti, akiken ha múlna, akkor energiaültetvényekkel ültetnék tele az országot, azért, hogy néhány euróval nagyobb profitjuk legyen.

E két szélsőségnek nagyon erős lobbí érdekei vannak az Unión belül. E két között kell megtalálni azt a józan középútat, amely tekintettel van a nemzetgazdaság, a faipar nyersanyagigényére, és ugyanakkor biztosítja a természetvédelmi szempontok érvényesülését is, és azt az erdőterületet, mely a társadalom

termelés az elsődleges cél, míg például a nagyvárosok környezetében a lakosság komoly igénye van arra, hogy ki tudjon menni az erdőbe pihenni, mozogni.

Más típusú erdőkezelés szükséges a sűrűn lakott Budai-hegységben és más típusú ott, ahol kevesebb a település, kisebb a népsűrűség. E két szempontrendszer egyszerre kell érvényesíteni. Ráadásul az állami erdők és a magán-erdők szempontrendszerét is egyensúlyban kell tartanunk a most formálódó törvénytervezetben.

A fentiek alapján is láthatjuk, hogy az Országos Erdészeti Egyesület nem pusztán az erdészek olyan közössége, ahol jól érzik magukat, nem csak egy magas szintű tudományos, szakmai közösség, hanem olyan erő, mely képes a szakmai szempontokat az Országgyű-

lésben, a törvényhozásban törvénnyé alakítani, hús-vér valósággá formálni. Nem sok egyesület mondhatja el ezt magáról, főleg nem másfél évszázadon keresztül.

Az erdészek szakmaisága mellett engedjék meg, hogy néhány szót szóljak az erdészek és a vadgazdálkodás viszonyáról is, hiszen az új vadászati törvényben is arányosan érvényesül a két ágazat egymásra utaltsága. A vad nem létezhet az erdő nélkül, de az erdészeknek be kell látniuk, hogy erdő sincs vad nélkül. A vad nem természeti csapás, hanem a Teremtés rendje szerint része az erdőnek. Ez a szemlélet a vadászati törvényben, mely véleményem szerint ma Európa legjobb vadászati törvénye, megfelelően érvényesül.

2021-ben az 1971-es vadászati vilákiállítás 50 éves évfordulóján soha nem látott grandiozitású vilákiállítást szervezünk, amely nem csak a fenntartható vadászatot állítja majd a középpontjába, hanem a lovaskultúrától kezdve – hiszen fogathajtó és díjugrató világbajnokság is lesz ekkor – a vadászkutya tenyésztésen, a solymászatot át, a vadgasztronómiáig a legszélesebb körű segerszemlélet vonultatja fel. Természetesen az erdészet, az erdőgazdálkodás, az erdészeti hagyományok is hangsúlyosan bemutatásra fognak kerülni. Ennek megvalósításában kérem majd az Egyesület áldásos munkáját!

Szót kell ejtenünk az Országos Erdészeti Egyesület nemzetpolitikai jelentőségéről is, melynek gyökerei a selmeci hagyományokig nyúlnak vissza. Olyan erős összetartó erő ez, mely az 1956-ban kényszerűen elmenekült magyar erdészek kanadai közösségét mind a mai napig egybe forrasztja. Különösen intenzíven érezhettük át ezt az erőt, amikor néhány hónappal ezelőtt Székelyföldön jártunk, az erdélyi vándorgyűlés rendezvényein.

A fizikai határok szétszakíthatták a nemzetet, de a kulturális, tudományos, nyelvi, szellemi, spirituális egységét nem tudták szétszakítani. Ezért döntő fontosságú, hogy a magyar erdészeti tudomány, a szakmai ismeretek művelése az egész Kárpát-medencében egységesen, magyar nyelven folyjon.

Rendkívül fontos a nemzeti összetartozás szempontjából az egységes szakmai nyelvhasználat. Ismerjük *Teller Ede* ide vonatkozó gondolatát, mikor megkérdezték, hogy minek köszönheti, hogy ilyen magas színvonalon műveli a fizikai tudományokat és azt válaszolta, hogy *Ady Endrének*. Hiszen csak arról

és azon tudunk gondolkodni, amit nyelvileg meg tudunk fogalmazni. Fogalmilag gondolkodni csak anyanyelvi megfogalmazással lehet.

Ezért is van szoros összefüggésben a kiművelt emberfők és a nemzet jövője, a nyelvünkkel. A nyelv pedig szoros kapcsolatban áll a tudományos és szakmai nyelvvezetellel.

Az Országos Erdészeti Egyesület már az alapításának idejében, amikor még korlátozták a magyar nyelv használatát a némettel szemben, elől járt a nemzeti nyelvhasználatban és kidolgozta azt az erdészeti szaknyelvet, mely a 19. században a nemzet egysége és fejlődése szempontjából meghatározó jelentőségű volt. Ha minden szakma ilyen elkötelezett lett volna ebben a nemzeti jelentőségű kérdésben, ma előbbre tarthatna a magyar nemzet és az ország.

A nyelvhasználaton túl döntő fontosságú kérdés az is, hogy az elszakított országrészek millió hajszálgyökérrel, személyes kapcsolatokkal, barátságokkal, emberi és szakmai kötődésekkel szőjék át az egész Kárpát-medencét. Mert ez a kulcsa a magyarság megmaradásának.

Ezekkel a gondolatokkal köszönöm meg Önöknek a szakmaiságukat, nemzethűségüket és a Magyar Kormány nevében minden magyar erdésznek megköszönöm a nemzet és a szakmai iránti elkötelezett hűségét és kitartását. Jó szerencsét, Üdv az Erdészeknek!”

A miniszterelnök-helyettes után dr. Bitay Márton Örs a Földművelésügyi Minisztérium állami földekért felelős államtitkára tartotta meg ünnepi beszédét.

„Tisztelt Miniszterelnök-helyettes Úr! Tisztelt Elnök Úr! Hölgyeim és Uraim! „A fának, melytől életerős fejlődést, vésszel-viharral szembeszálló szilárd

dr. Bitay Márton Örs államtitkár

törzset, egészséges gyümölcsöt várunk, gondos kezek ápolására van szüksége.” – írta *Bedő Albert*, a székely erdész polihisztor. Bölcs dolog neves elődök nyomdokain haladni. Az ősök tudása becses hagyaték, ennek tudatosítására pedig remek alkalom nyílik az ünneppé nemesedett évfordulók alkalmával.

Majdnem naptári pontossággal, egy évvel ezelőtt a Földművelésügyi Minisztérium épületében kezdődött az Országos Erdész Egyesület jubileumi évének nyitó eseménye. Másfél század nagy idő, talán emberi léptékben fel sem fogható. Másodpercekben kifejezve közel annyi, ahány faegyed található a mai Magyarország több mint két millió hektár erdejében. Szám szerint: négy milliárd hétszáz millió. Hogy miért hozom ezt szóba? Mert az Egyesület születésekor hazánk erdeinek területe vetekeedett a mai Magyarország teljes szárazföldi területével.

Eseménydús időszak követte az egyesület létrejöttét. Két véres világháború, forradalom és ellenforradalom majd számos viharos rendszerváltás tanúja volt a szervezet. Ebben az időszakban az Egyesület vezette fel az erdészársadalmat a fejlődés lépcsőjén. Az osztrák-német alapokon nyugvó hosszú távú gondolkodás a selmebányai szellemiséggel átjár-

(OMGE) Köztelek utcai székházában kapott helyet, ezáltal is jelezve: az agrárium mellett a legfontosabb földhasznosítási forma már azokban az időkben is az erdő volt. A történelem fintora, hogy abban az időben, amikor még nem létezett műanyag és földgáz, a faanyag jelentősége nagyon jelentős volt. Most, a klímaváltozás kapcsán beköszöntött a faanyagok reneszánsza. Újra fontos megújuló erőforrás. A gazdálkodás és a természetvédelem kiegyensúlyozott össz-

ter Sopronba, a hűség városába. Az Egyesület berkeiben olyan gondolatok fogannak meg, mint az Alföld fásítása vagy egy modern polgári erdő és természetvédelmi törvény megalkotása. A társulat tehát megérti az idők szavát, hallgat a koreszmére. Aztán a második világhéget követő diktatúra fejszével esik neki a magyar életfa gyökerének. A bolsevizmus idegen özőnfajként terjeszkedik szerte az országban. Szovjet mintára.

És mégis mozog a föld. A kommunista rendszerben az OMGE-t betiltják, ám az egyesület tovább folytathatja tevékenységét. Az értékteremtő, patinás Erdészeti Lapok ritkábban jelenik meg ugyan, majd később formátumot és nevet is változtat, de jogfolytonossága visszakövethető. Az országos éves 20 ezer hektáros telepítés kivitelezése azonban abban az időben sikeresebb és olcsóbb volt – ma EU-s támogatások milliárdjai állnak az erdőtelepítők rendelkezésére, a telepítési kedvhez azonban látjuk, ez nem elég.

Ami biztos, hogy nem uniós, hanem nemzeti hozzájárulás és erős tulajdonosi hozzáállás kell ahhoz, hogy a magyar erdők ezredfordulóig történő megduplázását követően az elkövetkező 50-60 évben további 5-600 ezer hektár erdőt tudjunk telepíteni. Ennek eléréséhez az Egyesületre és annak minden tagjára szükség van. De térjünk csak vissza a szocializmus idejére.

Ez az időszak *Madas András* szorgalmas elkötelezettségét dicséri. A kiváló erdőmérnök vezetése alatti éra a helyi csoportok kialakulásával vagy éppen a taglétszám komoly növekedésével is jellemezhető. Ezáltal a rendszerváltás végére a fizető, igazolt tagsággal rendelkező egyesületek közül az Országos Erdészeti Egyesület nemcsak a

va alakította a mai erdész attitűdöt. Ebben az időszakban fontos emberek nevével találkozhatunk. Ilyen *Wagner Károly*, az Erdészeti Lapok alapítója, *Divald Adolf* mint az Egyesület alapító tagja vagy *Bedő Albert*, akinek mellszobrát az agrártárca épületének külső panteonjában idén avattuk fel.

Az Egyesület fontosságát és tekintélyét mutatta, hogy megalakulásakor az Országos Magyar Gazdák Egyesülete

hangban, előre mutatón a társadalom hasznára közösen cselekszik, a selmebányai gondolattal felvértezve. Erdeink védelmében.

Az igazságtalan trianoni békeparancs e nemzeti vagyon 87 százalékát szakította el tőlünk: a maradék egy millió egy-százézer hektár erdővel való fenntartható gazdálkodás háborús időkben még nagyobb kihívást jelentett az Egyesület tagjai számára. Ekkor kerül az Alma Ma-

legidőtállóbb, hanem a legnagyobb taglétszámmal rendelkező csoporttá válik. A magán erdőtulajdonlás kialakulásával pedig további százazres potenciális érdeklődővel lehet számolni.

Ennek az értékét növeli az egyedi oktatási rendszer is, ami a jogász, építész és orvos szakmák mellett egyedülállóan megőrizte eredeti szerkezetét. Fontos elem az oktatási struktúrán kifejlesztett tudományos kutatási háttér is, ami a soproni egyetem mellett a NAIK ERTI kutatóállomásain valósul meg.

Vizsgálódásaik eredményei adnak választ olyan kérdésekre, mint a klímaváltozásra való felkészülés vagy a megőrzött erdészeti megújuló erőforrásigény fenntartható kezelése.

Ugyancsak fontos pillére az ágazatnak az állami erdőgazdálkodás: az erdő védelme, annak hármass – közjóléti, természetvédelmi és termelési – feladatai a társadalom által elvárt legmagasabb szinten, akár a nyereségszerzés rovására is megvalósul.

Jelenleg az állami tulajdonú erdők tehát elsődlegesen a magyar társadalom igényeit igyekeznek kielégíteni. Óvják nemzeti kincsünket, lehetőséget biztosítanak a szabadba vágyó látogatók számára s a megújuló erőforrás-igényeket is kielégítik. Teszik mindezt úgy, hogy közben az erre fordított összegeket, ingyen leves márpedig nincs, fenntartható módon kigazdálkodják. A kormány filozófiája messzemenőig érvényesül: a nemzeti tulajdon a nemzet szolgálatában működik.

Ezen a ponton érdemes a fenntarthatóság mibenlétét érinteni, ha már több ízben is szóba került. Számos értelmezé-

se van, a szakemberek vitáiban folyamatosan és diskurzusaiban csiszolódik a jelentéstartalma. Én most, az előbbi témák kapcsán a neves közgazdász, *Herman Daly* találó szavait idézném. Így hangzik: „*a fenntartható fejlődés a folytonos szociális jólét elérése, anélkül, hogy az ökológiai eltartóképességet meghaladó módon növekednénk*”.

Figyelemre méltó az is, hogy ezeket a szempontokat már mind több és több magán erdőtulajdonos is fontosnak tartja, ami nagyban köszönhető az FM által indított erdészeti környezeti nevelési programnak is. Ezen program megvalósításában a magán erdőgazdálkodók képvisellete mellett a most ünneplő Egyesület is betársult, szerepet vállalva a társadalom szemléletformálásában, az erdők védelme, szerepe és megőrzése terén.

A szervezet mindezek mellett nemcsak a múltban, hanem a jövőben is szellemi műhely kell, hogy legyen: mely a szakma szétforgácsolt elemeit abroncsba fogva megerősíti a szakmapolitikai hátteret. Ebben a szerepkörben tűnik fel már akár a folyamatban lévő erdőtörvény módosítás kapcsán is, ahol továbbra is számítok az Egyesület és az általa képviselt szakemberek konstruktív támogatására. Céljaink között a nemzeti kormány erdészeti politikai szemléletváltása új korszakot nyitott a szakma történetében. Vallom, hogy a társadalmi érdekek középpontba állítása mellett mindannyian hitet tehetünk.

Kedves Közönség! Az eredményes munka létalapja a tette ösztönző gondolat. Odaadó az a hivatástudat, melyet Bedő Albert így fogalmazott meg: „Szerepünk hazánkat, nemzetünket és sza-

kunkat hűséggel, egyetértéssel és összetartással.”

Ehhez kívánok sok sikert, kitartást az Egyesület jelenlegi és jövőbeni vezetőségének, tagjainak az elkövetkező százötven esztendőre. Jó szerencsét! Köszönöm a figyelmet!”

A továbbiakban az ünnepséget *Sebestyén Márta* Kossuth-díjas művész előadása színesítette, aki *Szabó Zoltán* népzenei kíséretében a mátrai erdőtől a marosszéki kerek erdőig gyűjtötte össze a népdalokat.

Az erdei dallamok elcsendesülése után *Brojnás László* erdőmérnök dr. Semjén Zsolttól és Oravecz Mártontól vehette át a NÉBIH által adományozott „*Szakszerű erdőgazdálkodásért*” díjat.

A szakmai díjat a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal az erdészeti igazgatás szakmai munkáját segítő, illetve a magyar erdők fenntartása érdekében végzett eredményes tevékenység elismeréseként alapította. A díj a szakmai életpálya értékmutatója. Az erdészeti munkák szakmai irányítását végző azon erdészeti szakszemélyzet tagjai számára adományozható, akik az erdők változatosságának megőrzése, az erdők fenntartása és felújítása, védelmi és közjóléti szolgáltatások biztosítása, és az erdőterület bővítése érdekében fejtették ki tevékenységüket, és hozzájárultak az erdészeti igazgatási munka színvonalának emeléséhez is. Évente egy díj adományozható, melyet a megyei Kormányhivatalok erdészeti szakembereinek javaslatai alapján a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal szakmai bizottsága ítél oda.

Brojnás László az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Karán szerzett

okleveles erdőmérnöki diplomát. Néhány év állami erdőben végzett munka és megszerzett tapasztalat után a Léta-vertesi MGTSZ vezető erdésze lett.

1990. március 15-től a Debreceni Erdőfelügyelőség (majd jogutódainál, az Állami Erdészeti Szolgálatnál, és az Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalnál) erdőfelügyelői munkakörben dolgozott, egészen nyugdíjba vonulásáig, 2007 áprilisáig. Azóta erdészeti szakszemélyzetként tevékenykedik.

Gyakorlati tapasztalata, elméleti tudása miatt komoly eredményeket ért el a megyében a magán erdőgazdálkodás szakmai színvonalának emelésében. Saját erdősítéseihez szakértői kivitelezéssel jó példával jár elől.

Célja az erdők változatosságának megőrzése, az erdők fenntartása és felújítása, magánerdőben is a védelmi és közjóléti szolgáltatások biztosítása. A technológiák fejlesztése, átalakítása révén folyamatosan keresi a fejlődés lehetőségeit, célja az erdőgazdálkodók munkájának könnyítése, anyagi boldogulásuk javítása.

Az erdészeti igazgatásban töltött hosszú évek tapasztalatainak szakszemélyzetként történő kamatoztatásával hozzájárult az erdészeti igazgatási munka színvonalának emeléséhez.

A rendezvényen adták át a 2016-ban minősítést szerzett erdészeti erdei iskolák oklevelét is, így az Északerdő Zrt., az Ipoly Erdő Zrt., a Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt., a Kaszó Zrt., a Pilisi Parkerdő Zrt., a Vértesi Erdő Zrt. és a Zalaerdő Zrt. intézményeivel 34-re bővült a minősített erdészeti erdei iskolák száma. Az okleveleket dr. Bitay Márton Örs államtitkár és Zambó Péter elnök adta át.

A folytatásban dr. Oroszi Sándor erdészettörténész rövid előadásban ele-

venítette fel az Egyesület történetét, kiemelve azokat az egykori elnököket (mint például *Bánffy Dezsőt* vagy *Waldbott Kelemet*), akik személyükben a parlamenti helyszínhez is kötik az erdészek közösségét. Egyben bemutatta a Magyar Erdőgazdálkodás Képes Története könyvsorozat újonnan megjelent második kötetét, mely az 1918-

1944 közötti időszakot jeleníti meg, páratlan dokumentumok és archív fényképanyag segítségével.

Az ünnepi közgyűlés végén felhangzó Erdész Himnusz hangjaival zárult az Országos Erdészeti Egyesület jubileumi éve, amely során az alapítás 150 éves évfordulójára emlékeztünk.

Szöveg és kép: **Nagy László**

Dr. Oroszi Sándor, Szakosztály elnök, Szerkesztőbizottsági elnök

Fókuszban az erdőtörvény módosítás

Beszélgetés Ugron Ákos Gábor helyettes államtitkárral

Az év elején a Földművelésügyi Minisztérium által rendezett szakmai konferencia keretében ismerhettük meg az erdőtörvény módosítás főbb koncepcionális kérdéskörét, az egyes szakmai szervezetek javaslatait. Az erdész szakma 2016-ban is érdeklődéssel követte a jogszabályalkotás folyamatát, melynek érdemi szakmai munkájában Egyesületünk is tevékenyen részt vesz. Az év végéhez közeledve Ugron Ákos Gábor állami földekért felelős helyettes államtitkárt kérdeztük a törvényt módosítás aktuális helyzetéről.

– *Államtitkár Úr! Évek óta kiemelkedő figyelem kíséri az erdészeti ágazat részéről az erdőtörvény módosítását. Hol tart jelenleg, és hogyan balad a jogszabályalkotás? Minek köszönhető, hogy relatívan ilyen hosszú időt igényel a folyamat?*

– Jelenleg az egyik legfontosabb feladatként tekintünk az erdőtörvény módosítására. Ez nem véletlen, mert egyrészt a témával kapcsolatos kérdések és észrevételek kapcsán érezzük, hogy az erdész-társadalom is kiemelt figyelmet fordít rá, ami persze természetes, hiszen hivatásunk mindennapjait határozza meg ez a szabályozás.

Másrészt azonban helyes gondolkozással könnyen belátjuk, hogy az erdőhöz mindenkinek, minden honfitársunknak van valamilyen kötődése, ezért nem csak szakmai, hanem szélesebb közfigyelem kíséri a módosító munkát.

Jól tudjuk, hogy ennek a törvénynek a feladata, hogy egyensúlyt teremtsen az erdők esetében fennálló gazdálkodói és közérdek között, ezért minden módosítás során figyelembe kell venni az erdő mindhárom funkciójából származó szolgáltatásainak és rendeltetéseinek megfelelő szintű biztosítását. Ez a legnehezebb teendő, mivel jogos érdekek ütköznek minden esetben, sokszor alkotmányban rögzített jogi alapokon nyugodva.

A jogalkotói munka ezért halad látszólag lassabban, mint más jogszabályoknál tapasztalhattuk. Az volt az indítatásunk a törvényt módosítás során, hogy az erdészeti ágazat szereplőinek a bajait orvosoljuk. Már 2014 nyarán készen állt egy tervezet, amelyet az erdészeti igazgatás tapasztalatai alapján készített a Tárcsa, azonban ehhez hozzá kívántuk tenni a magán és állami erdőgazdálkodók javaslatait is. Az egyeztetési folyamat koncepcionális szinten 2016 februárig, a normaszöveg javaslat elkészítése pedig, 2016 májusig tartott.

A körvonalazódó törvénytervezetet a nyár folyamán az érintett szakterületek minisztériumi szintű képviselőivel egyeztetettük, valamint a Minisztérium stratégiai partnereivel egykezettünk kompromisszumos javaslatokat kialakítani.

Várható volt, hogy a törvényt módosítás kapcsán felmerülnek majd vitás kérdések az érintett szakterületek között, amelyek felsővezetői döntést igényelnek. Az egyeztetések eredményességét mutatja, hogy végül mindössze négy kérdésben maradt fenn véleményeltérés a felek között. Ez is elég volt azonban ahhoz, hogy a törvénytervezet közigazgatási egyeztetése ősz végére húzódjon.

A törvényt módosítás hosszú előkészítés után jelenleg közigazgatási, illetve társadalmi egyeztetés alatt áll, tehát azt lehet mondani, hogy a jogalkotási előkészítő munka a finisébe érkezett. A közigazgatási egyeztetés keretében a november végi határidőig, illetve még azt követően is észrevételeket

kaptunk az érintett tárcáktól, erdészeti szakmai szervezetektől, különböző – elsősorban természetvédelmi – civil szervezetektől, valamint állampolgároktól. Jelenleg a szükséges egyeztetések zajlanak annak érdekében, hogy a tervezetet a tárca részéről a legjobb tartalommal véglegesíteni tudjuk. A közeledő ünnepek miatt várhatóan idén eddig tudunk eljutni.

– *Melyek azok a legfontosabb szakmai kérdéskörök, amiben változásokat hoz majd az új jogszabály?*

– Az erdőtörvény 2009-ben hatályba lépett módosítása sok újdonságot hozott. Hogy más ne említsek, az éves gazdálkodás során a tervjövahagyásos rendszer helyett bevezetésre került a sokkal rugalmasabb, gazdálkodóbarát bejelentési rendszer.

De minden új rendszer bevezetése során felmerülnek olyan gondok, amelyre a jogalkotás során nem gondoltak, vagy olyan megoldások, amelyek nem váltották be a hozzájuk fűzött reményt. Szükség van tehát mindenképp egy felülvizsgálatra, amelynek egy jelentős része már évek óta készen áll az asztalfiókban és sok egyszerűsítést, gyorsítást tartalmaz, melyekből néhány már a bürokrácia-csökkentés apropóján bevezetésre is került.

Ugron Ákos Gábor helyettes államtitkár a 2016-os Év erdésze verseny eredményhirdetésén

Felmerültek továbbá olyan könnyítési lehetőségek, amelyek elsősorban a magánerdő-gazdálkodók számára nyújtanak majd előnyöket, főként alacsony természetességű erdőterületek és egyéb fás területek kezelése során. Arra való tekintettel, hogy a faültetvény természetességi kategóriába tartozó erdőterületek általánosságban kisebb természetvédelmi jelentőséggel bírnak, valamint az ilyen területek gazdálkodása során az erdészeti tevékenység sematikusabb lehet, kevesebb rizikót hordoz magában a gazdálkodási előírások könnyítése mind igazgatási, mind természetvédelmi szempontokból.

Ezen felül elsősorban olyan módosítási javaslatok merültek fel, amelyek a fenntartható erdőgazdálkodás kereteit jelentő közérdekű elvárások és korlátozások megalapozottabbá tételét, illetve a fenntartható erdőgazdálkodás hatósági kontrollját biztosító szakmai, tervezési és adminisztrációs feladatok racionalizálását szolgálják.

A minisztérium és a szakmai szervezetek képviselői a februári erdőtörvény konferencián

Emellett megkezdjük a magánerdő-gazdálkodás szervezeti alapjait meghatározó szabályozások felülvizsgálatát és módosítását, illetve kiegészítését is, annak érdekében, hogy a magánerdő-tulajdonosok és erdőgazdálkodók a tulajdonukban, illetve használatukban álló erdőket optimálisan, az élethelyzetüknek megfelelő módon, egymással békés együttműködésben, és nem utolsó sorban szakszerűen tudják hasznosítani.

Az utóbbi feladatot 2017-ben az erdőbirtokossági társulatokról szóló törvény módosításával, a magánerdők birtokszerkezetének javítását célzó intézkedésekkel, valamint a magán erdőgazdálkodás fejlesztésére irányuló további intézkedésekkel kívánjuk folytatni.

– A szakmai szervezetek – többek között a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a MEG-OSZ, a Pro Silva Egyesület és az OEE – a Minisztérium felkérésére többször is megfogalmazták javaslataikat a törvénytörvénymódosítással kapcsolatban. A közigazgatási egyeztetésre bocsátott anyagban azonban ezekhez képest több kérdésben eltérés tapasztalható. Miben más a jelenlegi minisztériumi törvénytörvénymódosítási szövegtervezet a szakmai szervezetek javaslataihoz képest, és mi indokolja a változtatásokat?

– Mindenekelőtt, nagyon remélem, hogy a felsorolt szervezetek, akik egyébként a Minisztérium stratégiai partnerei is, a saját javaslataikkal meghatározó mértékben megegyezőnek találják majd a kialakított javaslatot.

Az erdő törvény módosítása – ahogy arról már beszéltem – az átlagos jogalkotási folyamatokhoz képest sokkal összetettebb feladat. Az elmúlt két évben újonnan felmerülő törvénytörvénymódosítási javaslatok nagyobb részben az erdőtulajdonosok és az erdőgazdálkodók helyzetének a javítása érdekében kerültek meghatározásra. Ők jelezték, hogy hol szorít a cipő, mi meghallgattuk és mérlegeltük ezeket a jelzéseket, majd amit indokoltnak tartottunk, beillesztettünk a készülő törvénytervezetbe.

Ez azonban csak az egyik fele az éremnek. A stratégiai partnereinkkel folytatott egyeztetések során felvetődő javaslatokat meg kell vitatni az erdő tekintetében érintett többi szakterülettel is. A Földművelésügyi Minisztérium által felterjesztendő törvénytörvénymódosító javaslat minden a Tárcához tartozó érintett szakterület véleményének is meg kell feleljen, te-

hát „házon belül” kompromisszumos megoldás szükséges, ahol pedig nem lehet ilyet kialakítani, ott felsővezetői döntést kell hozni.

– Bitay Márton Örs államtitkár egy évvel ezelőtt az Erdészeti Lapokban megjelent interjúban az erdő törvény módosítás kapcsán annak a véleményének adott hangot, hogy szakmán kívüli beves vitákra számít, elsősorban egyes természetvédelmi szervezetek részéről. Most úgy tűnik mégis, mintba szakmán belül lassult volna le a folyamat. Az erdőszeti hatóság fontos szerepet tölt be a kérdésben. Mi a szakigazgatás álláspontja az erdő törvény módosítással kapcsolatban?

– A törvénytervezet szövegtervezetét a természetvédelmi szakterület hivatalos fórumaival 2016 nyara óta, a természetvédelmi civil szervezetekkel pedig 2016 novembere óta egyeztetjük. Viták természetesen vannak, de amióta konkrét kérdésekről folyik az egyeztetés, ezek egyre kiegyensúlyozottabb párbeszéddé alakulnak. Motiváltak vagyunk a vitás kérdések elsimításában, abban hiszünk, hogy a józan szakmai gondolkodással kialakítható az okszerű elvárásrendszer.

A természet örökké változik, a benne élő fajok tulajdonságai is változnak, akár a sikeres fajvédelmi programok során, így lehetőség van korábbi bevett szigorú előírások mérséklésére. De figyelembe vehetjük a változó klimatikus viszonyok következményeihez szükséges alkalmazkodás kérdését is, egyes fajokra tekintettel, vagy egyes erdőállományokra gondolva. Változtatni kell hát a szabályozásokon is, amelyet a természetvédelem szakemberei is szükségszerűen felmértek.

Az erdőszeti hatóság jogalkalmazási tapasztalataira meg gondolatlanul lenne nem figyelemmel lenni. Sokat egyeztetünk ezért a kollégákkal, illetve részletes véleményt adtak a munka különböző szakaszaiban. Nagyon sok módosítás került be a javaslataik alapján a szövegbe, ugyanakkor azt is tudomásul kell venni, hogy a jogalkotási folyamat során most a kiemelt figyelem egyik oldalról az erdő-, illetve természetvédelmi szempontokon, másik oldalról pedig az erdőtulajdonosi és erdőgazdálkodói érdekeken van. Javító szándékú, konstruktív javaslatainknak örülünk, remélem a módosításokkal összességében végül ők is elégedettek lesznek.

– Végezetül, mi a jövő évi ütemterve a törvénytörvénymódosításnak, hiszen a 2016-os esztendő lassan véget ér?

– Ember tervez, Isten végez, ahogy tartja a mondás. Eddig sajnos sok félelmünk beigazolódott a szükséges egyeztetési folyamat elhúzódását illetően. Azonban visszatekintve az elvégzett munkára, és a lassan véget érő közigazgatási egyeztetésre, illetőleg társadalmi vitára, jogosan bízunk abban, hogy a törvénytervezet január elején a Kormány, majd az Országgyűlés elé tudjuk terjeszteni.

A törvény tervezett hatályba lépése április 1., amely további csúszások esetén szükség legfeljebb július 1-ig toldódhat ki. De ezzel a jogalkotási munka nem áll meg, mivel kapcsolódó rendeleti szintű szabályozásokat is ki kell még alakítani, a módosításoknak megfelelően. Az azonban már a jövő évi jogalkotási munka értékeléséhez fog tartozni.

– Államtitkár úr, köszönöm a beszélgetést!

Nagy László
Képek: Nagy László

Erdővédelmi aktualitások 2016-ban

Dr. Csóka György¹, Dr. Koltay András², Csepelényi Mariann³,
Szócs Levente⁴, Dr. Hirka Anikó²

Régóta tudjuk, de szinte napról napra újabb és újabb adatok támasztják alá, hogy a magyar erdők egészségi állapotát meghatározó módon és mértékben befolyásolja az időjárás. Ez pedig az utóbbi öt évben sem nagyon kényeztetett el bennünket. Az ötből három (2012, 2013 és 2015) erősen aszályos volt, kettő (2014 és 2016) némileg kedvezőbb. Így aztán a 2016-os év hozott jót és rosszat is. Jelen írásunkban néhány, az idei évre jellemző erdővédelmi hírt ismertetünk. Kezdjük a jóval (mostanság általában) úgyis abból van kevesebb).

A gyapjaslepke „naptár szerint esedékes” tömegszaporodása idén is elmaradt, holott a 2003–2006-os tömegszaporodás óta eltelt idő, illetve az utóbbi néhány év időjárása alapján joggal várhatuk volna. A kellemes csalódást minden bizonnyal az *Entomophaga maimaiga* rovarpatogén gombának köszönhetjük, amit először 2013-ban észleltünk Magyarországon. Rövid ismertető található róla a Növényvédelem 2014. júniusi, illetve az Erdészeti Lapok 2014. októberi számában.

A külföldi tapasztalatok (USA, Bulgária, Szerbia) arra utalnak, hogy ez a gomba hosszabb távon is nagymértékben képes a gyapjaslepke populációit szabályozni, azaz a gyapjaslepke akár veszíthet is az eddigi kiemelkedő jelentőségéből (erre azonban egyelőre még ne vegyünk mérget).

Az éremnek azonban ez esetben is két oldala van. Nem zárható ki ugyanis, hogy a kórokozó gomba által esetlegesen „lenyomott” gyapjaslepke mint domináns lombbrágó helyét átveszi valamely más lombfogyasztó rovar (lepkehernyő, levéldarázs-lárva stb.), azaz az országos kiterjedésű látványos tarrágásokat esetleg nem a megszokott gyapjaslepke, hanem valamely más rovarfaj fogja elkövetni. Így nem lehetetlen,

1. kép: A nyár gyapjaslepke (*Leucoma salicis*) tipikus, alulról induló lombbrágása és fiatal hernyói

hogy a gyapjaslepke eddigi birodalmában egy váratlan „hatalomátvételnek” lehetünk majd tanúi a jövőben.

Azért idén sem kellett a gyapjaslepkeket teljesen nélkülöznünk. A nyár gyapjaslepke (*Leucoma salicis*) az ország több megyéjében (Baranya, Békés, Somogy), elsősorban útszéli nyárfasorokon lépett fel tömegesen. Hazánkban egy- és kétnemzedékes populációi egyaránt ismertek. A déli ország-részben a két nemzedék, északabbra az egy nemzedék a jellemző. Valószínű, hogy kedvező időjárási viszonyok mellett északabbi területeken is kifejlődhet a két nemzedék. Kártétele messziről fel-

ismerhető. A hernyók általában a koronában alulról felfelé haladva fogyasztják el a leveleket (1. kép).

A gyapottok-bagolylepke (*Helicoverpa armigera*) – ahogy magyar neve is utal rá – trópusi-szubtrópusi vándorlepke. 1986-ot megelőzően az Erdészeti Fénycsapda Hálózat húsznál több csapdája, közel negyed évszázad alatt (1962–1985) mindösszesen négy (!!!) példányát fogta.

1986 után azonban egyre több csapdában, folyamatosan növekvő egyed-számban tűnt fel. Rendkívül polifág faj, Változatos színezetű hernyói (2. kép) elsősorban szántóföldi kártevőként is-

¹ tudományos osztályvezető, ERTI Erdővédelmi Osztály

² tudományos főmunkatárs, ERTI Erdővédelmi Osztály

³ doktorandusz, SZIE NTDI

⁴ tudományos segédmunkatárs, ERTI Erdővédelmi Osztály

2. kép: A gyapottok-bagolylepke (*Helicoverpa armigera*) változatos színezetű hernyói

mertek (napraforgó, paprika, paradicsom stb.), de például almásokban is károkat okozhatnak (a hernyó belerág a termésbe). Mindezekén túl a nyár második felében egyre gyakrabban rágják fiatal akácok, nyárasok, sőt tölgyesek lombozatát is.

Népességének változása rendkívül szorosan függ az időjárási viszonyoktól. Meleg, aszályos nyarakon akár három nemzedéke is kifejlődhet, és kifejezetten tömegesen jelenik meg. Amíg az 1980-as évek végén, az 1990-es években jellemzően a nyár második felében jelentek meg első egyedei, napjainkban a fénycsapdák egyre korábban (egyes években már májusban) fogják. Ez azt jelentheti, hogy több nemzedéke is kifejlődhet, és népessége már korábban a kártételi szint fölé növekedhet. Egyes években bábjai sikeresen át is teleshetnek. Alig 30 év, gyakori aszályaival és enyhe teleivel elég volt ahhoz, hogy az egykoron ritka vándorlepke rendszeres, komoly kártevővé váljon.

Idén alföldi fenyvesekben többfelé (Bugac, Debrecen környéke) tömegesen lépett fel a fésűs fenyődarázs (*Diprion pini*). A faj (és a család is – Diprionidae) a hímek látványos, fésűs csápjá-

3. kép: A fésűs fenyődarázs (*Diprion pini*) hímje

ról kapta a nevét (3. kép).

Két nemzedékes, ellentétben a talán közismertebb és jelentősebbnek tartott, egynemzedékes fenyőrontó darázzsal (*Neodiprion sertifer*). Fiatal állományok a tűknek a csak a gerincét rágják, így azok megszáradva és összpöndörödve az ágakon maradnak. Az idősebb lárvák már az egész tűlevelet elfogyasztják. Az őszi nemzedék báb alakban, a talajban telet.

4. kép: Fésűs fenyődarázs (*Diprion pini*) csoportosan rágó idősebb lárvái és kártételük a Nyírerdő Zrt. Debreceni Erdészetiének területén

Az erős rágás miatt a fenyők tetemes lombvesztést szenvedhetnek el, de rendszerint a következő évben kihajtának. A legnagyobb kiterjedésű kártétel (több mint 300 ha) a Nyírerdő Zrt. Debreceni Erdészetiének a területén következett be (4. kép).

Tetézi a bajt, hogy a megtámadott területeken a fenyődarázs-kártétel mellett idősebb erdeifenyő-állományokban xilofág rovarok támadá-

sa, illetve gombafertőzés hatására is vörösödnek, elhalnak a tűk.

Az idősebb tűlevelek vörösödését a *Dotbistroma septosporum* gomba idézte elő. Ez a faj leginkább feketefenyőn fordul elő, de az erdeifenyőt is képes fertőzni. Elsősorban a korábbi évjáratok tűit támadja. A fertőzött tűk nyár végére megvörösödnek, elhalnak, és november közepére az erős szeleknek köszönhetően lehullnak a fákról. A *Dotbistroma* kiterjedtebb fertőzéséhez csapadékos nyári időszak szükséges. Idén az időjárási viszonyok kedveztek a körkórokozóknak így a károsítása országsszerte jelentkezett feketefenyő-állományokban, parkok fáin. A gomba fertőzése májustól július végéig tart, lappangási ideje viszonylag hosszú, az első tünetek

megjelenésére szeptember végén, októberben számíthatunk. A kórokozó tünetei jellegzetesek, rendszerint vörös harántsávok jelennek meg a tűlevelek elhalt részein. Ezekben a sávokban bukkannak a felszínre a gomba termőtestei. A gombafertőzés következtében az idősebb évjárat tűi teljes egészében elhalnak, míg az új tűlevelek – amelyek fertőzése később következik be – csak részlegesen a csúcsi résztől kiindulva a tűhüvely felé. Száraz, aszályos években gyakorlatilag nem találkozunk friss tünetekkel. A rovarrágás és a gombafertőzés együttes hatására az állományok jelentősen kiritkultak, a jövő évi egészségi állapotuk bizonytalan.

A 2016-os év hazai erdővédelmi meglepetését kétséget kizáróan a tölgy

5. kép: A tölgy csipkésposloska (*Corythucha arcuata*) állomány szintű kártétele a Mályvádi erdőben

csipkésposloska (*Corythucha arcuata*) szolgáltatta. Az amerikai származású rovar Magyarországon 2013 óta ismert (szintén az Erdészeti Lapok 2014. októberi, illetve a Növényvédelem 2013. júliusi számában olvashatunk róla).

Elterjedését folyamatosan nyomon követtük. 2014-ben és 2015-ben is feltűnt néhány újabb helyszínen, de jelenléte sehol sem volt tömeges. Ez megerősíteni látszott azokat az olaszországi véleményeket (Európában Olaszországban észlelték először), miszerint tömeges elszaporodása valószínűtlen.

A bomba idén robbant. Az évente akár három nemzedékkel is szaporodó faj az év folyamán ütemesen terjeszkedni kezdett, az ősz végére már a Duna vonalát is átlépte. Passzív módon rendkívül jól terjed (terjeszthető), személygépkocsik, teherautók egészen nagy távolságokra is elhurcolhatják az aprócska rovar. A Dunától keletre pedig már szinte

mindenütt megtalálható. Délkelet-Magyarországon, a Tiszakürti és a Szarvasi Arborétumban, különösen pedig Gyula környékén, Pósteleken és a Mályvádi erdőben kifejezetten tömeges volt. A megtámadott fák őszi levelei nem színeződnek el a szokott módon, hanem márványosodnak, elszürkülnek (5. kép). Ez a jellegzetes elszíneződés hasonló a városi platánokon már régóta, szinte mindenütt látható kárképhez. A gyors siker oka viszonylag könnyen megfejthető. A kifejlett posloskák a kéreg alatt, illetve más védett helyeken telelnek (6. kép).

7. kép: Áprilisi fagykár középkorú cseresben

rencse a bajban, hogy a viszonylag csapadékos tavasz és nyár segíthette az elvesztett lombzat kompenzálását.

Bár 2016-ban a média nem zengett óriási kiterjedésű tarrágásoktól, vagy drámai hatású jégkároktól, a jól ismert kárformák mellett új, korábban nem ismert, illetve jelentéktelennek tartott rovarfajok mutatták meg, hogy mire képesek, ha a környezeti viszonyok számukra megfelelőek. Ha a klímaváltozással kapcsolatos előrejelzések akár csak részben is igazolódnak, akkor sajnos szinte biztosra vehető, hogy a jövőben a „klasszikusok” mellett rendszeresen fogunk találkozni feltörekvő, vagy már elfelejtett rovarok, kórokozók tömeges fellépésével is. Úgyhogy ne bízzunk senkivel, és tartsuk szárazon a puskaport! 🍄

6. kép: Kéreg alatt csoportosan telelő tölgy csipkésposloskák

Az „évszázad kísérlete”

Egy csonkán maradt tudományos életpálya tanúsága

Mátyás Csaba – akadémikus

Ujváriné Jármay Éva – ny. tudományos főmunkatárs, ERTI

Angol nyelvű erdészeti-faipari tudományos folyóiratunk (*Acta Silvatica et Lignaria Hungarica*) idén megjelent első kötete rendhagyó módon egy különszám: a közel fél évszázada telepített „lucfenyő leltározó származási kísérlet” eredményeit és tapasztalatait ismerteti.¹

A Mátrában, Gyöngyössolymos község határában 1968-ban létrehozott 11 hektáros kísérleti terület egy nemzetközi származási kísérlethálózat része, amely a 100 éves IUFRO valószínűleg eddigi legnagyobb és megismételhetetlen vállalkozása, mind a képviselt állományok száma, mind a tervezés és kivitelezés metodikája, alapossága tekintetében.

A központilag megnevelt és húsz helyszínen, Kelet-Kanadától Lengyelorszáig, Skóciától Ausztriáig eltelepített, mindenhol azonos származások egyaránt képviselik a luc európai előfordulása természetközeli és mesterséges állományait, a síkvidékektől az erdőhatárig (1850 méterig). Jogosan tekinthetjük az „évszázad kísérletének”.

A megvalósítás sajnos osztozott a hosszú távú nemzetközi kezdeményezések sorsában; a sokat ígérő molekuláris genetika hirtelen előretörésével a kísérlet eredeti koncepciója kérdésessé, úgy mond „korszerűtlenné” vált, a származási kísérletek iránti érdeklődés a legtöbb országban lanyhult, már jóval a tervezett 20 éves fenntartási határidő lejártá előtt.

Még nyugat-európai olvasókban is felmerült a kérdés: van-e értelme a lucfenyőről egy kötetet megjelentetni, amikor természetese Közép-Európa-szerte kérdésessé vált. És egyáltalán: mit keres ez a kísérlet a mai Magyarországon, ahol a lucfenyő sohasem volt őshonos, és ahol mesterségesen létrehozott állományait napjainkban tünteti el a kéregbogár-dúlással szövetkezett klímaváltozás?

Talán nem felesleges emlékeztetnünk arra, hogy a kísérlet létrehozása az akkori kormányzat által erőteljesen támogatott fenyőtermesztési és fenyőhelyettesítési célprogrammal függ össze. Ezt a komplex programot az ERTI főosztályvezetője, Szőnyi László hívta életre. A célprogram feladata a nemzetgazdaságban nélkülözhetetlen fenyő faanyag természetesen gazdászati, erdővédelmi és hasznosítási körülményeinek a tisztázása volt.

Ma természetesen könnyű pálcát törni a kezdeményezés felett, azonban világosan látni kell, hogy már az ötvenes években nyilvánvalóvá vált: az egyik legköltségesebb importtétel, a fenyő faanyag Szovjetunióból történő behozatala középtávon várhatóan kimerül. Ugyanakkor a szomszédos „baráti” országokból nem számíthatunk behozatalra, mivel mindegyikük inkább kemény valutáért értékesítette a fölöslegét. A fenyőtelepítés szorgalmazása erre indokolt és logikus válasz volt.

A nem őshonos fenyők telepítése azonban jogosan vetett fel ökológiai és gazdaságossági problémákat, amelyek tisztáz-

1. ábra: Teljes adatfelvétel a 10 éves IUFRO lucfenyő származási kísérletben 1977-ben (balról néhai Ujvári Ferenc, a kísérlet első felelőse)

zását a célprogram feladatául tűzte ki. (Meg kell említeni azt is, hogy a lucfenyő természetközössége, ökológiai kockázata öt évtizeddel ezelőtt korántsem volt olyan kérdéses, mint napjainkban, az azóta bekövetkezett változások fényében; az akkori szakemberek a századelőn telepített lucosok teljesítményéből indulhattak ki.)

A fenyők termőhely-állóságának javítására már az ötvenes években elindult a szelekciós nemesítő munka, elsősorban az erdei- és lucfenyővel. Szőnyi László helyesen ismerte fel, hogy a hazai, már akkor is kockázatos ökológiai feltételek mellett a fenyők, de különösen a lucfenyő biztonságos termesztése csak az alkalmazkodóképesség javításával érhető el.

Széles körű tájékozottsága, kiváló nyelvtudása révén bekapcsolódott az európai erdészeti kutatás egyik legnagyobb vállalkozásának előkészítésébe. Ennek során a lucfenyő teljes európai elterjedésére kiterjedően összesen több mint 1100 (!) lucállományból gyűjtöttek be magot, az Uraltól Franciaországig és Lappföldtől Bulgáriáig. Magyarországot összesen 11 állomány képviselte. Sikertült elérnie, hogy a Földművelésügyi Minisztérium (akkoriban: MÉM) komoly pénzügyi áldozatot vállalva „beszállt” a nemzetközi kísérlethálózat megvalósí-

¹ Ujvári-Jármay, É. – L. Nagy – Cs. Mátyás: The IUFRO 1964/68 Inventory Provenance Trial of Norway Spruce in Nyírjes, Hungary – results and conclusions of five decades. *Acta Silvatica & Lignaria Hungarica*, 2016, 12: special issue, 177 old.

tásába (több más, lucfenyőt termesztő fontos ország, pl. Románia, a mai Szlovénia, Szlovákia ezt nem lépte meg, de az egykori Szovjetunió sem).

Szőnyi László szakértelmét dicséri a magyar kísérlet helyszínénél kiválasztott mátrai erdőrészlet (a „Nyírjes”), amely elég biztonságos a kísérlet hosszú távú fenntartására, de elég szélsőséges a luc számára ahhoz, hogy a származások genetikai különbségei megnyilvánuljanak.

A többi kísérlethez képest a magyar helyszín kiemelkedő azáltal, hogy az eredeti tervet gondosan követve hozták létre, egy erdőrészletben, egyetlen tömbben, másrészt – rövidebb

2. ábra: Dr. Szőnyi László otthonában, kezében az ASLH külön-számával (2016) (Fotó: Szőnyi Kata)

időszakoktól eltekintve – folyamatosan fenntartották napjainkig, mérték, értékelték, most már fél évszázada, messze túl az eredetileg tervezett határidőn.

A 11 hektáros telepítés szakmai horderejét előre látva, Szőnyi László az Erdészeti Tudományos Intézet főosztályvezetőjeként a kezdettől nagy hangsúlyt helyezett a kivitelezés, majd a felvételek igényes végrehajtására. Munkatársait, beosztottait hihetetlenül motiválta nemcsak példamutatása, hanem a feladatok megoldásában megvalósított közös gondolkodás és döntés módszere: legendásak voltak a feladatmeghatározásokat megelőző, általa „brainstorming”-nak (ötletrohannak) nevezett viták, gondolatcserék.

Ez tette lehetővé, hogy az „évszázad kísérlete” túlélte Szőnyi László méltatlan, politikai okokra visszavezethető hirtelen áthelyezését az ERTI-ből a minisztériumba, majd az Erdőrendezési Szolgálathoz. Tudományos életpályája ezzel félbeszakadt. Gondolatai megvalósítását továbbvitték munkatársai; ma már a kutatók következő generációja is részt vesz öt évtized munkájának értékelésében, a kísérlet kezelésében, a legújabb terepi felvételekben, valamint az egészségügyi monitorozásban.

A leírásból kiviláglik, hogy az elmúlt öt évtized politikai, gazdasági és tudománypolitikai hullámverései az „évszázad kísérletét” sem kerültk el. Jóllehet, a nyírjesi származási kísérlet is hamar az érdektelenség bugyrába került, ennek ellenére átvészelt az összes átszervezést, személyi változást.

A származási kísérletek mai jelentőségére csak az ezredforduló tájékán ébredt rá a nemzetközi tudományos közvélemény, éppen *Mátyás Csaba* eredményei alapján. Az elvárásokkal szemben kiderült, hogy a molekuláris genetikával

Egy tudományos életpályája

Dr. Szőnyi László a mezőgazdasági (erdészeti) tudomány kandidátusa, címzetes egyetemi tanár. A Bedő-díjas erdőmérnök 1943-ban végzett Sopronban. 1954-től 1973-ig volt az Erdészeti Tudományos Intézet kutatója, osztályvezetője, főosztályvezetője.

Átfogó, sokrétű érdeklődése fontos és időszerű problémák megoldására ösztönözte. Az 1950-es években a bányaterek újraerdősítésével foglalkozott, majd a 60-as évek elejétől az erdők vízháztartását tanulmányozta. Két kísérleti vízgyűjtőt létesített munkatársaival (Mátrafüred–Szárakesző), ahol – a kislánai vízgyűjtővel párhuzamosan – több évtizeden keresztül vizsgálták az erdők hatását a vízkészletre és a talajerózióra. Ugyanebben az időszakban kapcsolódott be az erdészeti nemesítő munkába is, elsősorban a gyorsan növekvő fenyőfajok, egzóták termesztésének kutatásába.

A politikai körülmények diktálta elszigeteltségben a világra nyitás elkötelezett híve volt. *Merre tart az erdészeti kutatás?* című, 1968-ban lapunkban publikált cikkében hívta fel a figyelmet, hogy: „*Minden nemzetközi jellegű megbeszélés gazdagíthatja a magyar erdőgazdálkodás egészét is. Hatékonyasága növelhető a kapcsolatok mélyítésével, széles látókörű, nyelveket társalgási szinten beszélő szakmai diplomata réteg kiképzésével és a meglévő kapcsolatok jó ápolásával*”. Nem véletlenül akkor, 1968-ban létesült a mátrai IUFRO lucfenyő származási kísérlet is.

Szőnyi László nemzetközi tevékenysége és kapcsolatai révén nemcsak az IUFRO (az Erdészeti Kutatóintézetek Nemzetközi Szövetsége) hanem a FAO is felfigyelt a magyar nemesítők eredményeire. Nevéhez és kezdeményezéséhez fűződnek a magyar erdészeti nemesítési kutatás számára kitörést jelentő hazai KGST, majd IUFRO rendezvények.

Közreműködésével a FAO nemzetközi konferenciát, majd Erdészeti Nemesítési Oktatási Központot szervezett Magyarországon. Az 1970-ben hazánkban tartott FAO konferencián és tanulmányúton három földrész 17 államának 60 szakértője vett részt. A sikereket igazolja, hogy a FAO a magyar erdészeti nemesítést bemutató oktatófilm forgatásával bízta meg.

Kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszere és tudományos elkötelezettsége egy teljes kutató generáció munkáját, elkötelezettségét és témaválasztását alapozta meg.

1973-ban áthelyezték a minisztériumba, ami az erdész-kutatók közösségében pótolhatatlan úrt hagyott hátra. Mivel több nyelven beszél szinte anyanyelvi szinten, az elmúlt évtizedekben sokan találkozhattak vele már nyugállományban, az OEE és a FAGOSZ külföldi delegációi kísérőjeként, és hazai szakemberek külföldi tanulmányútjai szervezőjeként, mint tolmács, idegenvezető és ismeretterjesztő egy személyben.

Nemrég betöltött 95. életévét szellemi frissességben, jó egészségi állapotban ünnepelte meg. A József Nádor Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kara akkor még osztatlan, 1943-ban végzett évfolyamának élő tanúi évente találkozhatnak: a bányász Horváth, két kohász: Komár és Szőke, és két erdész: Futó és Szőnyi. Különös módon mindegyikük keresztnéve: László.

Mátyás Csaba

3. ábra: A IUFRO lucfenyő származási kísérlet 40 éves korban (2007)

kapcsolatban táplált remények az erdőművelési gyakorlat számára egyelőre alig váltak valóra. Csak a terepi kísérletek adnak megbízható információkat a fajok viselkedéséről a klímaváltozással érintett termőhelyeken. Kizárólag a „közös tenyészerti” kísérletek eredményei alapján lehetséges valós becsléseket adni a lokális éghajlati feltételekhez alkalmazkodott populációk ellenálló képességére, növekedésére és alkalmazkodóképességük hatáira, az előrevetített éghajlati forgatókönyvek (klíma szcenáriók) feltételei között. Hirtelen ismét fontossá váltak az elmúlt évtizedekben felhagyott, vagy legalábbis elhanyagolt, nem mért kísérletek!

Végül mi is a címben említett „tanúság” hozadéka? Az elmondottak beszédesen mutatják be a politikai és gazdasági hatalom által befolyásolt kutatási stratégiák viszonylag rövid élettartamát és az emberi tervezés rövidlátó voltát, a hosszú életű fák perspektívájában. Mondhatnánk, a fák tovább élnek, mint a gazdaságpolitikai vagy akár a kutatási stratégiák.

A nyírjési kísérlet és az egész nemzetközi hálózat eredeti célkitűzései a „legalkalmasabb származások kiválasztásáról” elvesztették jelentőségüket – ami megmaradt, az a felismerés, hogy a hosszú lejáratú kísérletek célkitűzései

változhatnak, és fenntartásukról nem szabad rövidtávú elképzelések alapján dönteni.

Ezeknek a területeknek a legnagyobb értéke maga a létezésük és a telepítésük óta gondosan összegyűjtött (és megőrzött!) adatok, megfigyelések tömege. A létesítés és a felvételezések idején mellékesnek tűnő adatok jelentősége a későbbiekben sorsdöntővé válhat.

A származási kísérletek esetében ezt a szemléleti változást a klímaváltozás tényének felismerése hozta el.

A kísérletek egyedülálló lehetőséget kínálnak arra, hogy egy bizonytalan jövő kockázatait, esélyeit felmérjük. Ezen túlmenően rálátásunk lehet a természet evolúciós színpadán zajló eseményekre, egy hosszú életű faj folytonosan változó feltételekre adott válaszáira, az alkalmazkodás lenyűgöző életstratégiájára. És ebből a szempontból majdnem közömbös, hogy esetünkben mindezt egy ökológiailag szerepét veszített fafajon vizsgáljuk.

Az a Magyarországról érkező felismerés, hogy a származási kísérletek az erdészeti tudomány legérdekesebb és legfontosabb hozzájárulásai lehetnének az evolúcióbiológia számára is, a legtöbb kísérletfenntartót túl későn érte el.

A magyar kísérlet megfelelő termőhelyen áll, a súlyosabb kalamitásokat elkerülte és a mátrai erdőgazdaság szakembereinek köszönhetően egyedi kezelése, jó állapota miatt nemzetközi figyelemre tarthat számot, nemcsak az erdészeti genetika és az erdőművelés, hanem az ökológia és evolúcióbiológia területén is.

Tanulság, hogy a hosszú távra létrehozott kísérleteket és újraértékelésük lehetőségét sok esetben az aktuálisan „mérvadó” szempontokkal szemben is fenn kell tartani. *Az erdészeti tudományban különösen fontos az emberi generációkon átívelő szemlélet megőrzése, ami egyben az elődök munkájának, eredményeinek tisztelétét – és ismeretét követeli meg.* Ehhez nemcsak jövőbe látó és elkötelezett kutatókra és munkatársakra, hanem munkájukat önzetlenül segítő gyakorlati szakemberekre is szükség van. Ezek az adottságok a mátrai lucfenyő származási kísérlet esetében megvalósultak, amiért ezen a helyen is kifejezzük köszönetünket, elsősorban Szőnyi Lászlónak, és minden közreműködőnek. Bízunk abban, hogy a jövőben is követőkre fognak találni. 🌲

4. ábra: Középen: a 11 hektáros kísérlet látképe észak felől, 24 éves korban (1991)

Megjelent az Erdészettudományi Közlemények 6. kötete

EK Erdészettudományi Közlemények Alapítva 2011-ben

Az Erdészeti Lapok decemberi számát éppen csak pár nappal megelőzve megjelent az Erdészettudományi Közlemények 6. kötete. Az eddigiektől eltérően, a teljes kötet két egybefűzött számból áll.

Az első számban (7 tanulmány) túlnyomó részben a klímaváltozással kapcsolatos írások kaptak helyet, míg a másodikban nyolc közleményből álló, változatos ízelítőt kap az olvasó az erdészeti tudományok széles spektrumából. Mindkét szám tartalomjegyzékét, illetve öt kiválasztott írás rövid összefoglalóját az alábbiakban adjuk közre.

A racionalizálás és a költséghatékonyság jegyében (a pontosabb okokat talán nem is kell részletezni) azonban változtatnunk kellett a lap megjelenési példányszámában, illetve a terjesztés módjában. Az eddigi gyakorlat (minimum 4000 kinyomtatott példány, postázás az Országos Erdészeti Egyesület minden egyes tagjának) ugyanis súlyos terheket ró a lap kiadóra, az Erdészeti Tudományos Intézetre és az Erdőmérnöki Karra. Ettől a kötettől kezdve az Erdészettudományi Közleményeket, az Országos Erdészeti Egyesület segítségével, a helyi csoportok bevonásával igyekezünk eljuttatni a szakmai/tudományos eredmények iránt érdeklődő és fogékony szakközönséghez. Fontos hangsúlyoznunk, hogy a közleményekben eddig megjelent, és a jövőben megjelenő minden tanulmány teljes terjedelmében elérhető és le is tölthető a www.erdtudkoz.hu webhelyről. Ezt a honlapot már csak azért is érdemes felkeresni és használni, mert nemcsak az Erdészettudományi Közleményekben közölt írások, hanem az általuk hivatkozott forrásmunkák egy része is elérhető lesz egyetlen kattintással. Így az Erdészettudományi Közlemények honlapja elektronikus szakkönyvtár funkcióját is betöltheti.

Az EL szerkesztőbizottságával egyetértésben célul tűztük, hogy az érdeklődésre számot tartó tanulmányok rövidített, némileg átformált változatát az Erdészeti Lapokban is megjelentetjük. Bízunk benne, hogy ezzel is segíthetjük az érdeklődés felkeltését, illetve fenntartását néhány fontos szakmai téma iránt.

Dr. Csóka György és Dr. Lakatos Ferenc

Tartalomjegyzék

6. évfolyam, 1. szám:

Mátyás Csaba és Kramer Koen: Az erdei génkészletek szerepe a klímaváltozáshoz alkalmazkodó gazdálkodásban 7–16. o.

Illés Gábor, Fonyó Tamás, Pásztor László, Bakacsi Zsófia, Laborczi Annamária, Szatmári Gábor és Szabó József: Az Agrárklíma 2 projekt eredményei: Magyarország digitális talajtípus térképének előállítása 17–24. o.

Illés Gábor és Fonyó Tamás: A klímaváltozás fatermésre gyakorolt várható hatásának becslése az AGRATÉR projektben 25–34. o.

Garamszegi Balázs és Kern Zoltán: Hazai bükkösök körlep-növekedésének trendjei a változó klíma tükrében 35–44. o.

Janik Gergely, Hirka Anikó, Koltay András, Juhász János és Csóka György: 50 év biotikus kárai a magyar bükkösökben 45–60. o.

Führer Ernő, Edelényi Márton, Jagodics Anikó, Jereb László, Horváth László, Kern Zoltán, Möring Andrea, Szabados Ildikó és Pödör Zoltán: Az időjárás hatása egy időskorú bükkös évenkénti körlep-növekedésére 61–78. o.

Konkoly-Gyuró Éva és Balázs Pál: Erdőborítás-változás a Kárpát-medence térségében a 19. század közepétől napjainkig 79–97. o.

6. évfolyam, 2. szám:

Ónodi Gábor: Az idegenhonos, illetve inváziós fajok élőhelyformáló hatásai 101–113. o.

Silnicki Ádám, Zagyvai Gergely és Bartha Dénes: Összehasonlító vizsgálatok a magyar kőris (*Fraxinus angustifolia* Vahl subsp. *danubialis* Pouzar) és a magas kőris (*Fraxinus excelsior* L.) vegetatív szervein 115–125. o.

Molnár Dénes, Barton Iván, Czimber Kornél, Bazsó Tamás és Frank Norbert: Faállomány-szerkezeti kutatások a Rothemlékerdőben 127–136. o.

Baltazar Tivadar, Varga Ildikó és Pejchal Miloš: A fehér fagyöngy (*Viscum album* L.) elterjedésének vizsgálata a csehországi lednicei kastélypark területén a gazdafajok elhelyezkedése alapján 137–150. o.

Horváth Bálint: A Soproni-hegyvidék gyertyános-kocsánytalan tölgyes erdőiben előforduló éjszakai nagylepkek állatföldrajzi jellemzői 151–159. o.

Jánoska Ferenc, Kemenszky Péter, Farkas Attila, Varju József és Horváth Zsolt: Műfészek-predációs vizsgálatok egy erősen mozaikos somogyi élőhelyen 161–173. o.

Hámori Dániel: Antropogén fészkelőhelyeken költő kúvik (*Athene noctua*) (*Scopoli*, 1769) konzervációbiológiai lehetőségei a Felső-Kiskunságban 175–187. o.

Varga Zoltán és Farkas Attila: A borz (*Meles meles* L.) táplálkozásának vizsgálata Komárom-Esztergom megye területén 189–197. o.

Az Acta Silvatica & Lignaria Hungarica 12. kötetében (1–2. szám) megjelent tanulmányok címei és kivonatai 199–204. o.

Néhány rövid összefoglaló

Illés Gábor, Fonyó Tamás, Pásztor László, Bakacsi Zsófia, Laborczi Annamária, Szatmári Gábor és Szabó József:

Az Agrárklíma 2 projekt eredményei: Magyarország digitális talajtípus térképének előállítása

Az Agrárklíma 2 projekt keretében szükség volt mind az erdő-, mind a mezőgazdaság szemléletének megfelelő egységes és országos lefedettségű termőhelyi adatbázis létrehozására. Ennek érdekében az erdészeti és mezőgazdasági termőhelyi adatbázisok egyesítésével, valamint a digitális talajtérképezési módszerekhez szükséges környezeti segédváltozókat tartalmazó adatrétegek felhasználásával talajtérképek szerkesztési munkáiba kezdtünk. A munka eredményeként létrehoztuk Magyarországon új, digitális talaj-

térképének első változatát, amely 1 hektáros felbontásban nyújt tájékoztatást a talajtakaróról. A térkép validációjának eredménye alapján megállapítható, hogy az új talajtérkép generálisan 70%-os megbízhatósággal reprezentálja Magyarország talajait. A módszerben rejlő fejlesztések kihasználásával szeretnénk ezt az értéket a közeljövőben 80% fölé emelni.

◆◆◆

Garamszegi Balázs és Kern Zoltán:

Hazai bükkösök körlap-növekedésének trendjei a változó klíma tükrében

Tanulmányunkban egy dunántúli és két északi-középhegységi mintaterület négy különböző korú bükkös állományából származó, reprezentatív mintafákon vizsgáltuk a körlap-növedékek sok évtizedes adatsorát. A vizsgált bükkösök kortól és élőhelytől függetlenül a növekedés lassulását, sőt az esetek többségében növekedéscsökkenést mutattak az elmúlt 30-40 év során. Bár a jelenség köthető a klimatikus viszonyok kedvezőtlen irányú változásához, a növekedés és a vizsgált aszályindexek (pár)évtizedes trendjei között egyértelmű lineáris kapcsolat nem állapítható meg.

◆◆◆

Konkoly-Gyuró Éva és Balázs Pál:

Erdőborítás-változás a Kárpát-medence térségében a 19. század közepétől napjainkig

A területhasználat és a felszínborítás történeti vizsgálata révén az ember tájalakító hatását követhetjük nyomon. A NASA *Felszínborítás- és tájhasználat-változás tudományos programja* által támogatott projekt keretében *A Kárpát-medence*

felszínborítás-változása az elmúlt 200 évben címet viselő kutatás során történeti térképekre és a jelenkori CLC adatbázisokra támaszkodva állítottuk elő a közel 350 000 km²-es mintaterület történeti felszínborítási adatbázisát. A változáselemzés során négy idősíkot vetettünk össze a 19. század közepétől napjainkig. Jelen tanulmányban a térinformatikai és statisztikai módszerekkel végzett történeti felszínborítás elemzésének eredményeiből az erdőborításra vonatkozó információkat adjuk közre. Bemutatjuk a teljes vizsgált terület és azon belül a domborzat alapján elkülönített tájtypusok jellemző vonásait és átalakulási trendjeit.

◆◆◆

Ónodi Gábor:

Az idegenhonos, illetve inváziós fajok élőhelyformáló hatásai

Az inváziós növényfajok terjedése és élőhely-átalakító hatásai világszerte jelentős környezeti problémát okoznak. A hazánkban inváziósnak tekintett fajok, mint például a kései meggy, nyugati ostorfa, keskenylevelű ezüstfa, fehér akác, mirigyes bálványfa, zöld juhar és amerikai kőris az adott fás élőhely fajkészletét, architektúráját jelentősen átformálhatják. Az őshonos fajokhoz képest általában kevesebb fogyasztójuk van. Általuk meghonosodhatnak azonban őshonos fogyasztók is, amelyek szintén invázióssá válhatnak. Egyes adventív fajokot a korhasztó gombák is nehezebben kolonizálnak, így kevésbé diverz mikrohabitatok alakulhatnak ki rajtuk, amely befolyásolhatja a rajtuk megtelepedő életközösségek diverzitását. Az élőhelyek átformálódását további antropogén hatások is segíthetik, mint például a talaj-előkészítés, fakitermelés, folyószabályozás. A globális klímaváltozás során tendenciaszerűen változó, melegedő, szárazodó éghajlat jelentősen befolyásolhatja úgy az őshonos, mint a tájidegen fajok elterjedését, előfordulási mintázatait. Az életközösségek átformálódása sok esetben olyan mértékű, hogy az adott élőhely már nem nyerheti vissza természetes állapotát, illetve a rekonstrukció túlságosan forrás- és munkai igényes lenne.

◆◆◆

Varga Zoltán és Farkas Attila:

A borz (*Meles meles* L.) táplálkozásának vizsgálata Komárom-Esztergom megye területén

A 2009/2010. vadászati évben 77 borzot (*Meles meles*) gyűjtöttünk be Komárom-Esztergom megye területéről. Az egyedek egy részét vadászati eszközökkel ejtettük el, a minta 41,5%-át a közúton elgázolt és begyűjtött példányok adták. A mintapéldányok táplálkozását a gyomortartalom analízisével vizsgáltuk. A begyűjtés, helyszínelés időpontja alapján élőhelytypusok, valamint évszakok szerint elkülönítve értékeltük az eredményeket. Vizsgáltuk a borzok gyomrában talált táplálékmaradványok relatív előfordulási gyakoriságát és a táplálékdiverzitását. A vizsgálattal az apróvad fajok borz étrendjében való előfordulási gyakoriságát, illetve az egyes élőhelyek és évszakok közti táplálkozásbeli különbségeket szándékoztuk kimutatni. A vizsgálataink igazolták, hogy a megyében élő borzpopuláció táplálkozása az élőhelyek és évszakok tekintetében szignifikánsan különbözik. Ugyanakkor apróvad fajokat a vizsgálati terület borzállományának étrendjében nem sikerült kimutatni. Megállapítottuk, hogy a vizsgálati területen a borz generalista táplálkozási stratégiát követő faj, időszakos, csak bizonyos élőhelyekre jellemző, specialista táplálkozási szokásokkal. 🍄

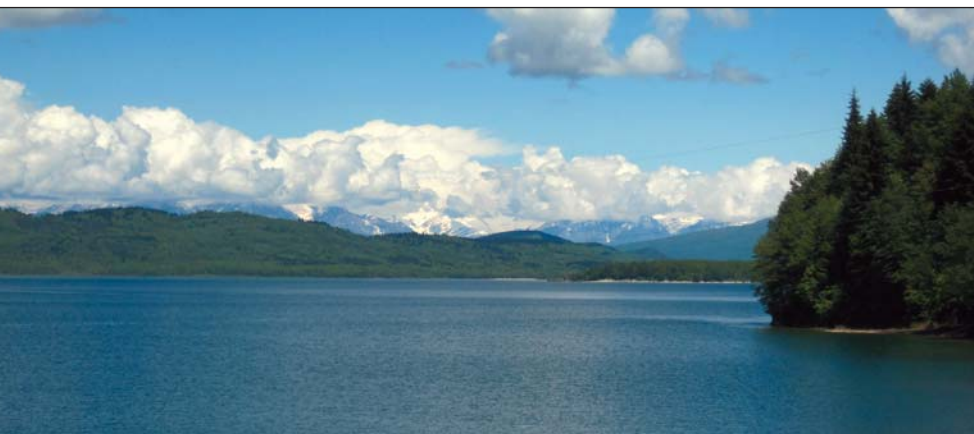

Ahol a karácsonyfák magja terem I.

Barangolás Grúziában

A Nordmann-fenyő igazi hazája a Kaukázus vidéke, pontosabban Grúzia (Georgia). Nem véletlen, hogy a karácsonyfa-termesztők közül sokan onnan szerzik be a magot közvetlenül, vagy pedig közvetett módon. Egy kis kíváncsi erdész csapat 2016 tavaszán felke-rekedett, hogy a helyszínen nézze meg, honnan küldi Jézuska a karácsonyfák magját a gyerekek nagy öröme-re. Rendhagyó és nem csak szakmai beszámolót közlünk grúziai utunkról.

Háromfős csapatunk – ahogy az lenni szokott – Ferihegyen találkozott a sokat áldott-szidott fapados légitársaság pult-jainál. Ugyanis már indul közvetlen légi járat Budapestről Grúzia második legnagyobb városába, Kutaisiba.

A Nakerala víztározó, báltérben a Kaukázus jegenyefenyvesekkel övezet ormái

Ez a város számunkra arról nevezetes, hogy sok épületét magyar hadifoglyok építették a II. világháborút követő külföldi „szocialista brigádmozgalom” keretében. Feltehető, hogy ők nem háromórás repülőúttal jutottak el ennek a szép országnak a nyugati felébe, és az is feltételezhető, hogy nekik sem volt több helyük a marhavagonban, mint nekünk a fapados repülőben.

A repülőút alatt volt lehetőségünk végiggondolni utazásunk céljait. A kaukázusi jegenyefenyő (*Abies nordmanniana*) a Kaukázus és az Észak-anatóliai-hegység magas hegyvonulatain él, 900–2200 méteres magasságban. Átlagos maximális magassága 60 méter. Az ágak örvösen állnak a törzs körül, az alsó ágak is fennmaradnak, nem törnek le. A 2-3 centiméteres tűlevelek fénylő sötétzöldek, csúcsuk lekerekített, kicsípett. A hajtásokon a tűlevelek körkörös-

sen helyezkednek el, ellentétben a közönséges jegenyefenyővel (*Abies alba*), amelynek a tűlevelei fésűsen találhatók a hajtásokon. A hengeres, felálló, kb. 20 centiméteres tobozok eleinte zöld, majd barna színűek, a korona felső harmadában helyezkednek el.

Az európaiak legkedveltebb karácsonyfája. Magját elsőként a dánok hozták be Nyugat-Európába Grúziából. Jelenleg a magot továbbra is a Kaukázusból szerzi be az összes európai csemetekert. Az elmúlt évtizedek természetési tapasztalatai alapján sikerült elkülöníteni azokat a grúz származási körzeteket, ahol a karácsonyfának leginkább alkalmas jegenyefenyők élnek. Három fontos helyet tartanak számon, amelyet egyes szerzők alfajként aposztrofálnak:

Ambrolauri-Tlugi, Borshomi (Borjomi), Beshumi.

Utunk szakmai célja e három terület jegenyefenyőinek a tanulmányozása volt. A magyar és grúz tapasztalatokat is figyelembe véve azonban hazánkban egy negyedik alfaj, az *Abies nordmanniana ssp. bornmulleriana* a legmegfelelőbb karácsonyfa-termesztés céljára. Ez az alfaj Törökországban honos, ami talán a következő szakmai utunk célpontja lesz.

Hajnalban szállt le a gép az enyhén ködös-párás betonra. A szokásos mintegy félórás sorban állás után jutottunk ki a friss levegőre. Helyi barátaink már vártak, szemüket a viszontlátás örömeinek mosolya és az álmoság húzták kissé össze. Erősen pirkadt és a felkelő májusi nap bearanyozta Grúzia kéklő eget. Elin-dultunk. A helyi viszonyok ismeretében nem meglepő, hogy erőteljes terepjárókkal céloztuk meg a Kaukázus erdőségeit.

Az első megállóhelyünk egy vendéglő volt. A milió rögtön helyre tette a fejlődésről alkotott derűlátó elképzeléseimet és azonnal érzékeltem, hogy az elmúlt 10-15 évben nem történt oly sok ezen a téren. Majd egy évet dolgoztam tanácsadóként ebben a kis országban, így volt alkalmam megismerni a helyi viszonyokat. Vendéglátó barátunkat a törülközőnyi tüdőlebenyeket tartalmazó pacalleves, minket a hajnali tűrés sütemény és a sülték hangoltak jobb kedvre. A „fehér technikát” (szaniter infrastruktúra) inkább nem említem a gyengébb idegzetűekre való tekintettel. Induljon tehát a történet, irány az erdő!

A grúzok mesélték: amikor a Jóisten megteremtette a Földet, a népek között kiosztotta az országokat. El is fáradt benne, hisz ez nagyon nagy feladat volt. Leült pihenni, amikor is egyszerre csak megérkeztek a grúzok kissé becsicscentve és nagyon vidáman. Mondja nekik az Úr: Hát ti hol voltatok? Már minden országot kiosztottam, nektek nem jutott már egy sem. Felelik a kissé vidám grúzok: tudod Urunk, mi egy kocsmában voltunk és az egészségedre ittunk. Ja az más! - felelte az Úr. Tudjátok, félretettem magamnak egy csinos és gazdag kis országot, és amiért gondoltatok rám, nektek adom. Így kerültek a mese szerint a grúzok oda, ahol már évezredek óta élnek. És ez az ország tényleg olyan szép és gazdag, ahogy a mese mondja.

A Szovjetunió felbomlása tette lehetővé Grúzia függetlenségét. Mintegy 200 évig az orosz befolyás határozta meg az ország életét. Sokan csak azt tudják a világnak erről a kis pontjáról, hogy ott született Sztálin, de azt már kevesebben, hogy történelme évezredek-re nyúlik vissza, egyháza az egyik első keresztény egyház, nyelve és írása szinte semmihez sem hasonlítható, irodalma és művészetei az egyetemes kultúra fontos részét képezik.

Ráadásul a szőlőkultúra és a bor is arról a vidékről származik. A grúz egyház jelképe egy olyan kereszt, aminek két vízszintes szára kissé lehajló. Hogy miért? Szent Nino (aki egy hajadon volt) hozta el a keresztény vallást a Kaukázus hegyei közé. A monda szerint a keresztet szőlővenyigéből készítette úgy, hogy azokat a levágott hajával kötötte össze. Amilyen az ország, olyanok az embe-

A Tlugi erdő rengetege

rek. Grúzia a Kaukázus két lánc között fekszik, virágzó termékeny vidék. Az ott élők kemény és harcias nép, ugyanakkor vendégszerető és életvidám.

Utunk első szakmai állomása a három nevezetes termőhely közül Ambrolauri körzetében volt. A Nakerala-hágón átkelve elértünk egy hatalmas víztározóhoz, aminek kristálytisza vizében már visszautükröződtek a Kaukázus hófehér ormai.

Leereszkedtünk Ambrolauriba, majd Oni városán áthaladva beléptünk a hegyek közé. Szórványosan már látszotak a jegenyefenyők sötét kúpjai. Völgy, vad patak, egyre nehezebben járható, de szilárd út, és már meg is érkezünk első állomáshelyünkre. Az erdő kirobbanó erőt sugárzott, a feketébe hajló zöld színben pompázó jegenyefenyveseket halványabb zöld rétek kísérték. Mindenhol erő és szépség. Itt-ott egy-két halványabb lomblevelű folt, sőt még egy tölgycesmete is meg-

húzódott a kis tisztáson. A látvány lenyűgözött.

A maggyűjtés módja és körülményei nem különlegesek. Az államilag minősített területeken a magot csak engedéllyel gyűjthetik a jogosult vállalkozók. Érdeklődésként elmesélték, hogy a famászó maggyűjtők nemrégiben még fáról fára átugrálva spórolták meg a fel- és lemászás fáradságát. Ez a módszer a Kárpátokban sem ismeretlen, de ma már tudomásom szerint nem gyakorolják. El is képzelhető a sűrűn álló anyafáknál a maggyűjtő Tarzanok ilyen mutatványa.

Ambrolauri nemcsak erdeiről nevezetes. A város közepén, ahol az utak szétágaznak a négy égtáj felé, a körforgalom közepén egy hatalmas felcímkézett borosüveg hirdeti, hogy e nemes ital hazájában járunk. Gondolom, a bor szakértői számára nem ismeretlen a *Khvanchkara* név.

Grúzia az egyik legősibb hazája a bornak. A Kaukázus déli lejtőjének termékeny völgyeiben már vagy 6000 éve rájöttek, hogy az akkor még vadon termő szőlő átalakítható borrá. A hagyományosan hatalmas agyagkorsókban érlelt nedű nemzeti ital lett, és e kötődést a már említett Szent Nino is erősítette a venyigéből kötött keresztjével. Kis csapatunk meg is látogatta a helyi borgazdaságot, és a korszerű technológia láttán nem csodálkoztunk azon, hogy milyen komoly gazdasági tevékenység a bor készítése és kereskedelme. A megvásárolt palackok kedvezményes 20 eurós ára is arra utal, hogy nem akármi rejtezhet a vörösboros üvegben. Majd kiderül szentestén, amikor a Kaukázusból származott karácsonyfa alatt kinyitjuk az erre az alkalomra vásárolt palackot.

Másnap, elkészönve a híres borok városától elindultunk déli irányba, a Kis-Kaukázus hegyei felé. A grúz közlekedés nemcsak az autózézetők, hanem az utasok számára is komoly kihívás. Elmondani sem lehet azt a felelőtlen stílust, ami ott gyakorlat. Hiába készül fel a derék vezető minden kanyar előtt a szélsőséges ese-

tekre, a várt váratlan sokszor lecsap és baleset a vége. A gyorsajtás egy dolog, de a beláthatatlan kanyarban való vakmerő előzés igencsak igénybe veszi a puhány közép-európai erdész idegrendszerét. Egy nagy derbi az egész, amiből csak egy páncélozott jármű tudna jó eséllyel épségben kijönni.

Útközben letérve a főútról eltérpeztünk egy hatalmas, összefüggő elegyetlen jegenyefenyveshez (Tlugi erdő). Amerre a szem ellát, egyöntetű az állomány, csak itt-ott jelenik meg egy sárga virágú havasszépe (*Rhododendron sp.*) cserje foltja. A fákon bőven volt toboz.

A lenyűgöző erdőt elhagyva vendéglátóink elvittek egy magkezelő üzembe, amely egy magánház hátsó udvarán működik. Nem a legmodernebb technikát alkalmazzák, de megfelelő minőségben készítik elő a fenyőmagot az értékesítéshez. Ne gondoljunk kicsempézett csillogó-villogó helyiségekre korracél berendezésekkel. A tobozt fedett faállványokon szárítják, géppel törlik és rostálják, majd tisztítás és bevizsgálás után csomagolják. Minden olyan grúz, de működik.

Az üzemeltető házigazda a szokott módon megvendégtelt minket, majd megnézhattuk épülő házának emeletén a falra kifeszített medvebőrt, aminek hajdani gazdját ő terítette le. Dicsekvészképpen meg is mutatta a sikeres fegyvert, ami nem kis meglepetésünkre egy csehszlovák gyártmányú gépkarabély volt. Nagy büszkén még egy sorozatot is eresztett a levegőbe, mielőtt elvette féltett fegyverét.

Útközben megálltunk a nikortsmin-dai templomnál, ami az ország és a grúz egyház egyik különösen fontos műemléke. A kőkerítéssel védett udvar mögött látszottak a Kaukázus havas ormai. A kereszthajós román templom faragott kőből rakott falait gazdag domborművek és jellegzetes motívumok borítják. A harangtorony külön áll. Számos hasonló templom található még az országban.

(Folytatjuk)

Szöveg és kép: **Gerely Ferenc, Hegedűs Attila, Szentesi Zoltán**

Ambrolaurihoz közeli erdő szegélye

Viszlát, 2016!

Bátran kijelenthetjük, 2016 a mesés lottónyeremények és a különleges sportfogadási rekordok éve volt: csak az elmúlt 11 hónap során már több mint 60 telitalálat született a Szerencsejáték Zrt. sámsorsjátékain, és a sportfogadók is soha nem látott nyemény-kifizetéseknek örülhettek. Most csokorba szedtük, milyen közös rekordokkal büszkélkedhet az idén negyedszázados jubileumát ünnepló lottótársaság és a Fortunában hívó több millió magyar játékos.

Mesés telitalalatoknak örültünk

A 2016-os év szinte soha nem látott telitalálat-rekordokkal örvendeztette meg a hazai játékosokat: január és november között az Ötöslottón 9 darab, a Hatoslottón 15 darab, a Skandináv lottón 14 darab, a Luxoron 5 darab, a Jokeren 20 darab telitalálat született, a nyemény-kifizetések összege pedig az 50 milliárd forintot is megközelítette. 2017-ben a játékkedv élénkülésével a nyeményekre fordítható összeg tovább növekedhet, így hétről hétre még nagyobb főnyemények találhatnak gazdára: akár új rekordok is születhetnek! Lehet, hogy Ön lesz az a szerencsés, akit jövőre a magyar milliomosok vagy milliárdosok között köszönhetünk?

Sportfogadási rekordokat döntöttünk

Generációk álmát valóra váltva, 44 év után idén végre a magyar labdarúgó-válogatott is részt vehetett a franciaországi futball Európa-bajnokságon. Nem csoda, hogy a nemzeti tizenegyes sikeres szerepléséért az egész ország együtt szurkolt. A fociláz a sportfogadásokon is érezhető volt, hiszen az Eb-mérkőzésekre közel negyvenmillió fogadás érkezett, és a Szerencsejáték Zrt. több mint 11 milliárd forintot fizetett ki a helyesen tippelőknél. A magyar sportolók Rióban is kivételes pillanatokat szereztek a szurkolóknak és a sportfogadók számára, ahol hazánk 15 éremmel gazdagodott. A sportrajongók 2017-ben sem maradnak rangos sportesemény nélkül, hiszen jövő nyáron hazai pályán drukkolhatunk majd az úszó-világbajnokság magyar indulóinak.

Közösen szolgáltunk jó ügyeket

A Szerencsejáték Service Nonprofit Kft. az év első 10 hónapjában mintegy 1 milliárd forint közvetlen támogatást nyújtott a sport, kultúra és az egészségügy területén. A lottótársaság többek között zenei koncertek, fesztiválok megrendezéséhez, múzeumi műtárgyak restaurálásához, hagyományörző rendezvények megvalósulásához járult hozzá, de jelentős összeggel támogatta számos kórház és egészségügyi intézmény fejlesztését is.

Szerencsejáték-történelmet írtunk

Bár a Szerencsejáték Zrt. „csupán” negyedszázada működik, a szerencsejátékok hazai története ennél sokkal régebbi múltra tekint vissza. Ha felkeresi virtuális szerencsejáték-történelmi galériánkat (www.szerencsejatek-galeria.hu), különleges időutazáson vehet részt, melynek során megismerkedhet a hazai lottó- és totójátékok legizgalmasabb pillanataival, nagy nyerteséinek és nyeményeinek hihetetlen történeteivel. 2017-ben pedig újabb különleges születésnapokat ünneplünk majd, hiszen játékaink közül a Totó 70, az Ötöslottó 60, a Tippmix pedig 20 éves lesz!

A fiatalokra is figyeltünk

Felkészítő játékszervezőként idén is fokozott figyelmet fordítottunk a játékkülfüggetlenség kockázatainak ismertetésére és kialakulásának megelőzésére. A Játék határokkal elnevezésű prevenciós modellprogramunk, melyet a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel közösen szervezünk csak az elmúlt tanévben 5 településen, 10 iskolában, 30 osztályban, 93 osztályfőnöki órában, 64 klubfoglalkozáson 710 diákot ért el. A programot 2017-ben is szeretnénk minél több tanintézménybe eljuttatni.

Együtt támogattuk a magyarságot és kultúrát

2016-ban is fontos társadalmi és közcélok megvalósulásához járultunk hozzá: az év végéig a szerencsejátékok adójából várhatóan több mint 13 milliárd forinttal a Nemzeti Kulturális Alap és a Magyar Nemzeti Filmalap forrásai emelkednek, a hazai sport támogatását célzó játékadóknak összege pedig akár a 8 milliárd forintot is elérheti. Ha Ön idén akár egyetlen szerencsejátékot is vásárolt, már hozzájárult ahhoz, hogy jövőre új magyar sikerfilmeket, színházi előadásokat vagy kimagasló sportsikereket ünnepelhesünk.

Micsoda év volt...

2017

SZERENCSEBEN GAZDAG
ÚJ ESZTENDŐT
KÍVÁNUNK MINDEN
JÁTÉKOSUNKNAK!

SZERENCSEJÁTÉK ZRT.

— 25 ÉVE —

Tanulmányút Németország zöld szívében

2016. július 13–16. között a Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt. 15 fős csapata Thüringiában járt tanulmányúton a tartományi erdőgazdaság, a ThüringenForst meghívásából.

Az első nap nagy részét a mintegy 800 kilométeres utazás töltötte ki, délután érkezünk Bad Frankenhausenbe. A szálláshely elfoglalása után az egyik helyi fő látványosság, a Kyffhäuserdenkmal, a német fejedelemségek egyesítése és a franciák fölött aratott 1871-es győzelem emlékére épített monumentális emlékmű meglátogatásával kezdődött a hivatalos programunk.

Este házigazdáink diaképes előadásban mutatták be a Németország közepén elhelyezkedő, 34 százalékos erdőszültséggű Thüringia erdőgazdálkodásának rendszerét. A ThüringenForst szervezete a tartomány teljes erdőterületén, mintegy 550 ezer hektáron látja el az alsó szintű erdészeti hatóság feladatait, emellett erdőgazdálkodóként 200 ezer hektár saját erdőt kezel. Utóbbi tekintetében önfenntartó (kb. 70 millió euró éves bevétellel), míg a hatósági és egyéb közcélú tevékenységek költségeit a tulajdonos minisztérium fedezi (kb. 30 millió euró értékben).

Természetvédelem az erdőkben

A második napon a Sondershauseni Erdészetet látogattuk meg, ahol 55 alkalmazottal 14 000 hektár saját és 4000 hektár közösségi, illetve privát erdőt kezelnek. Az erdészet bemutatása után előadást hallgattunk meg a tartományi erdőgazdaság természetvédelmi tevékenységéről. Alapelvük, hogy elébe mennek a társadalom ilyen irányú igényeinek, hogy alakítói maradhassanak a folyamatoknak. Ez eddig elég jól sikerült, pl. az erdők vonatkozásában ők készíthetik (a természetvédelemmel jóváhagyatva; magánerdőnél a tulajdonos véleményét is kikérve) a Natura 2000-es területek kezelési tervét, de az utóbbi időkben a zöldek egyes képviselői megpróbálják átvenni a kezdeményezést, és egyre újabb követeléseket fogalmaznak meg. A főbb témakörök, amelyekkel mostanában foglalkoznak az erdész szakemberek:

- a Natura 2000-es területek kezelése,
- az erdők kivonása a gazdálkodásból,
- természetvédelmi tevékenység az egykori NDK-NSZK határsáv értékes, többnyire beerdősült természeti területén.

Tölgyesek felújítása

Az előadás után terepi bejárás keretében győződünk meg arról, hogy a thüringiai kollégák miként kezelik, illetve újítják fel tölgyeseiket. Egy 145 éves, egy 155 éves és egy 180 éves állományban egymás után láthattuk a lékek kialakításának és bővítésének folyamatát.

A termőhely a tölgy számára közel ideális, bár az éves csapadékmennyiség csupán 5-600 mm, a hazainál alacsonyabb nyári hőmérséklet mellett ez éppen elegendő. Általában kétévente van annyi makktermés, hogy mindet a környékről összegyűlő vaddisznóállomány sem tudja megenni, sőt a taposással valószínűleg még hozzá is járulnak a makk egy részének optimális mélységbe juttatásához. Ilyen körülmények között kerítésre nincs szükség, vadászat viszont folyik, tavaly télen például 100 vaddisznót ejtettek el egyetlen napon a kb. 100 vadással és 50 kutyával megrendezett vadászat során. (Egész télen kb. 350 disznó került terekre.)

Az orkántól az örökerdőig

Megtekintettünk egy kevésbé jól sikerült hagyományos (tarvágás utáni) erdőfelújításnak tűnő területet is, amelyről kiderült, hogy a 2007. évi Kyrill nevű orkán, majd az azt követő szúkárosítás késői következménye. A kárláncolat miatt több mint 100 hektáron kellett erdősíteni. Ahol lehetett, a természetes újulatra (fenyők, juharok, nyír, madárberkenye, hárs) támaszkodtak. Az üresen maradt terület egy részén hagyományos módon, 8000 db/ha csemeteszámmal (2,5 x 0,5 m hálózattal) erdősítettek, egy másik részén pedig csoportos rendszerben 2500 db/ha (10 méterenként 5 x 5 db) tölgyet ültettek. Az eredmények felemásak, a hazai gyakorlatból ismert problémák zöme ott is felmerült. A nehézségek megerősítették a német kollégákat abban a meggyőződésükben, hogy ahol csak lehet, a Dauerwald (örökerdő, tartós erdőborítás) elvét kövessék a gazdálkodás során.

Ebéd után végigjártuk a Rathsfeldi Erdei Iskola szálláshelyét, oktatótermeit, műhelyeit és megismerkedtünk az évente 2000 diákot fogadó intézmény működésével. Az erdőpedagógiai program része az általános iskolák tanrendjének, az erdészet pedig kedvezményes áron biztosítja az ellátást, ezért tavasztól őszig (a 6 hetes nyári szünet kivételével) gyakorlatilag folyamatos a kihasználtság.

Erdőterületek kivonása a gazdálkodásból

Délután egy karsztosodó gipsz alapközeten álló idős bükkösben tettünk gyalogtúrát a Kyffhäuser-hegységben. A domborzati viszonyok miatt nehezen megközelíthető, lassanként ki-

ritkuló állományt a helyi természetvédők őserdőnek gondolják, holott biztosra vehető, hogy a környező települések lakói a múltban onnan fedezték a faigényüket és állataik őszi-téli takarmányát.

Ezt támasztja alá a szemlátomást sarjeredetű ikertörzsek nagy száma is. A terület geológiai, botanikai és zoológiai szempontból egyaránt érdekes és értékes, ezért az erdészet kivonta a gazdálkodásból.

A német szövetségi kormány évekkal ezelőtt döntött úgy, hogy az erdőterületek 5 százalékán be kell szüntetni minden gazdálkodást, hogy akadálytalanul érvényesülhessenek a természeti folyamatok, és idővel őserdők alakulhassanak ki. Mivel ezt a magán- és közösségi erdőkben nem lehet kikényszeríteni, így a tartományi (állami) erdészeti társaságok kénytelenek jóval nagyobb (általában 10 százalék körüli) arányban felajánlani területeket erre a célra.

Mintaprogram a természetvédelem és a közgazdaságtan metszéspontjában

A harmadik napon a „Hohe Schrecke” tájegységben megvalósuló különleges természetvédelmi nagy projektet ismertük meg a kivitelező DAVID természeti alapítvány képviselője, Gerlinde Straka jóvoltából. A német (szövetségi) Környezetvédelmi Minisztérium által finanszírozott program három szinten valósít meg területi védelmet:

- nagy területű rezervátumok létesítése (a gazdálkodás teljes beszüntetésével),
- kisebb területű „öregfás szigetek” meghagyása a gazdasági erdőkben (100 hektáronként 5 hektár),
- „élőhely-fák”¹ kijelölése és egyedi védelme egyenletes eloszlásban.

Negyedik elemként, a fenti védettségből kimaradó erdőkben természetközeli gazdálkodást folytat a ThüringenForst.

¹ Az „élőhely-fák” legalább 30 cm törzsátmérőjű, nagyjából ép koronával rendelkező, élő faegyedek, melyeket teljes elkorhadásukig fenn tartanak, védenek.

² Felvethetnénk, hogy ma 0% körüli a kamat, de ne felejtjük el, hogy a számokat az „idők végezetéig” terjedő időszak átlagos értékeként kell meghatározni. Ahogy az évente hullámzó mezőgazdasági hozamokból is kialakul egy viszonylag stabil földbérleti díj, úgy a reálkamatoknak is létezik egy 2-3% körüli hosszú távú átlagos értéke, amivel a számítások elvégezhetők.

A program része a rendkívül alapos fajfelvétel és állandó monitorozás, aminek köszönhetően ritka gomba-, madár-, denevér- és rovarfajokat fedeztek fel az érintett területeken. Jó példa erre az irhabogarak közé tartozó, Tübingiában 100 éve kihaltak hitt *Trox perrisii* (németül Knochenglanzkäfer vagyis csontfényű bogár), amely kifejezetten őserdei reliktumfajnak számít.

Ez a különleges korhadéklakó rovar rendszerint csak évszázados bükkfák törzsében található, a fekete harkály által készített odvakban találja meg az életfeltételeit, de csak akkor, ha ott a harkályt követően erdei kuvik, kék galamb, majd nagy pele vagy mogyorós pele is lakott egy időre. Ez a láncolat képes ugyanis biztosítani számára, hogy az üregben a korhadó fatörzsek között a megfelelő tollak, szőrök és csontok is rendelkezésre álljanak.

A „Hohe Schrecke” kezdeményezést a közgazdasági számításokon alapuló, korrekciós kártalanítás teszi igazán egyedivé és példamutatóvá. A természetvédelmi érdekből feláldozandó faanyag valós piaci értékén túl megfizetik a gazdálkodásból kieső terület talajjáraadékát is. Az élőhely-fák esetében az érintett faegyedek koronavetületével és az elkorhadás prognosztizált időtartamával számolnak, a végleges területkivonás esetén pedig az örökös talajjáraadék kezdőértékét határozzák meg. Közérthetőbben: kiszámolják, mekkora összeget kellene betenni ma a bankba ahhoz, hogy annak az infláció feletti éves kamata² egyenlő legyen a talaj éves hozamával.

Visszatérve az elméletből a gyakorlatba, a területkivonásért közepes termőhelyek esetében mintegy 10 ezer euró/ha, az élőhely-fákért 400-600 euró/fa kártérítési összegeket fizetnek úgy, hogy a terület tulajdonjoga, a vadászati joggal együtt a földtulajdonosnál marad. Ilyen feltételekkel a magánerdőgazdálkodók is részt vesznek a programban.

Mintagazdaság ideális viszonyok között

Ebéd után a több mint 500 éves erdőgazdálkodási múltra visszatekintő Hatzfeldt-Wildenburg család néhány éve vásárolt tübingiai erdőbirtokára kirándultunk, és felejthetetlen ízelítőt kaptunk, miként érvényesülhet egyszerre az előre-mutató ökológiai szemlélet és a kőkemény magántulajdonosi érdek. A gazdaság működését dr. Franz Straubinger ügyvezető mutatta be, aki egy hagyományos erdészeti igazgató, egy örökké aktív menedzser, valamint egy végtelenségig precíz és egyértelmű Excel-táblázat tulajdonságait ötvözi magában.

A gazdaság összesen 15 ezer hektár erdőt kezel az ország három tartományában, évente ennek ötödén folyik fakitermelés, másik ötödén pedig ápolás, ültetés, útjavítás. A felada-

tok ilyen koncentrációja a hatékony, termelékeny munkavégzést szolgálja, mint minden más is a szervezet felépítése és a munkaszervezés terén.

A terület hat és fél erdészkerületre oszlik. Az általunk meglátogatott, legkisebb, de egyben legértékesebb, 600 hektáros lombos erdőtömböt egy vállalkozó erdész irányítja, napi 4 órás munkának megfelelő díjazásért. Könnyen kiszámítható, hogy a főleg fenyveseket kezelő, alkalmazásban álló erdészek átlagos kerületnagysága 2400 hektár. A munkák túlnyomó részét vállalkozókkal végeztetik, emellett hat erdei szakmunkás alkalmazottjuk van. Utóbbiakat igény szerint, rugalmasan mozgatják az egyes munkahelyekre.

Minimális bürokrácia, maximális racionalitás

A szervezet irányító személyzete: 1 ügyvezető, 1 irodavezető (egyben kereskedő), 1 és 1/2 fő könyvelő, 1 számlázó (egyben a szerződések ügyintézője), 1 ingatlan-ügyintéző, 1 turisztikai ügyintéző, 1 titkárnő. Az utóbbi 4 fő csak részben szolgálja az erdőgazdálkodást, ugyanis kiegészítő tevékenységként tűzifa-alapú távhőszolgáltatással, kegyeleti erdővel, természetvédelmi kompenzációs tevékenységek értékesítésével, lakócsiparkkal, kemping-üzemeltetéssel, szálláshely-szolgáltatással és mobilház-lakóparkkal foglalkoznak.

Az ezekből származó bevétellel az állandó költségeik 45-50 százalékát képesek fedezni, ami nagy szabadságot tesz lehe-

tővé számukra a faanyag-értékesítésben. Rossz fapiaci viszonyok között *kevésbé* fát termelnek ki, kedvező kereslet esetén pedig *többet*. Nincs termelési kényszer, nincs bázisszemlélet, csak az ésszerű gazdasági érdek számít. A jobb időszakok kiemelkedő bevételéből tartalékokat képeznek a későbbiekre.

Az éves fakitermelés kb. 50 ezer m³ körüli az erdőgazdaságnál. A faanyag legnagyobb részét helyben értékesítik az erdészek, a vevőkkel való előzetes egyeztetéstől a számlázásig és a fuvar intézéséig mindent egy személyben végeznek.

Alapelv, hogy mindenki „teljes munkát végez”, azaz senki nem ad át részfeladatot a kollégájának. Az erdészeti vállalkozókat, fuvarosokat és a vevőket egyaránt ismerik, így ellenőrzés csak szűrőpróbaszerűen történik, alapvetően a bizalom légköre hatja át az üzletet, amit arrafelé nem szokás kockára tenni. Falopás elvéte fordul elő.

Érdekek átlátható rendszere

Az erdőművelés során, az ötévente visszatérő fahasználatokkal igyekeznek mindenütt többszintes, elegyes, kevésbé zárt állományszerkezetet kialakítani. Ez nem csupán ökológiailag stabilabb a monokultúráknál, hanem azt is biztosítja, hogy az erdő bármikor (pl. szélvihar után) képes legyen magától felújulni, külön ültetési és ápolási költségek nélkül.

E célhoz igazítják a vadászatot is, ami egyszerűen annyit jelent, hogy az idényben *minden* lőhető vadat puszkavégre kerítenek, amire alkalmuk adódik. A vad akadályozó tényező az erdőgazdálkodás ezen vegyítiszta rendszerében, ennek megfelelően kezelik.

A terepi bejárás során megismerkedtünk a 30-60-90-es szabállyal, amely kimondja, hogy a törzsek alsó 30 százalékán található az értékesíthető fatömeg 60 százaléka és az érték 90 százaléka. Ezt szem előtt tartva, megpróbálják a növedéket a legértékesebb fafajú és törzsalakú fákra „irányítani”, azaz az előhasználatok során a V-fákat zavaró, szorongató faegyedeket távolítják el. A többletfényhez jutó koronák a törzsre rakódó többletnövedékekkel hálálják meg ezt a gondoskodást.

Végezetül Straubinger úr nagyon személetesen foglalta össze tevékenységük lényegét: *„Az örökerdő azt jelenti, hogy minden évben akarunk fát kitermelni, minden évben akarunk ápolni, minden évben akarunk vadászni – és minden évben akarunk pénzt keresni.”*

Üdítő élmény volt hallani, hogy valaki ilyen nyíltan és őszintén felvállalja, miszerint a piacgazdaságban az erdőgazdálkodás céljaihoz magától értetődően hozzátartozik a megélhetés biztosítása is. Akkor, egy pillanatra mindannyian ugyanazt érezhettük: nincs ebben semmi szégyellnivaló.

A teljes képhez hozzátartozik, hogy ez a mintaszerűen felépített, irigylésre méltóan tiszta és áttekinthető rendszer a hazainál jóval rugalmasabb erdőtörvény és a miénknél jóval egyszerűbb tulajdonosi elvárások mellett jöhetett létre.

Kirándulásunk negyedik, záró napján idegenvezető kalauzolásával ismerkedtünk a tartományi főváros, Erfurt múltjával, végigsétálva a csodálatos, történelmi hangulatot idéző belvárost.

Tanulmányutunkról nagyszerű élményekkel, hasznos szakmai tapasztalatokkal gazdagodva tértünk haza. Kedves házigazdáinknak, különösen *Uli Klüfendorf* erdészeti igazgatónak, *dr. Andreas Niepagen* felügyelőszervezőnek, valamint *Achim Ramm* minisztériumi osztályvezetőnek ezúton is köszönjük a tartalmas programot és a vendégszerető, meleg fogadtatást.

Iványi Ákos,

okl. erdőmérnök, Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.

Visszatekintés a 2016-os esztendőre

A MEGOSZ rendkívül mozgalmas esztendőt, sok előkészítő munkát tudhat maga mögött, melyek eredményei remélhetőleg rövidesen megmutatkoznak a magyar magán-erdőgazdálkodásban.

Szövetségünk a Natura-LIFE program keretén belül a magán-erdőtulajdonosok és gazdálkodók megszólítására, a 2015. évi hat rendezvényt követően 2016-ban újabb kilenc, az ország különböző területén szervezett véleménycserét tudhat maga mögött, amelyek során több mint 500 fő fogadta el meghívásunkat.

A Földművelésügyi Minisztérium támogatásával országos rendezvénysorozatot indítottunk, majd zártunk le a környezeti nevelés a magánerdőkben témakörében és több mint 700 felnőtt, valamint közel félezer gyerek részvételével szerveztünk nagy sikerű tájékoztatókat, bemutatókat, konferenciákat, kiegészítve a gyermekek számára összeállított terepi foglalkozásokkal, vetélkedőkkel nyolc különböző helyszínen.

A magánerdős közfoglalkoztatás jól teljesített a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programba való átsorolással is. A Belügyminisztérium országos ellenőrzései a vizsgált közel 180 magán-erdőgazdálkodó körében pozitív eredménnyel zárultak és ez biztató a több mint 1500 magánerdőben alkalmazott közfoglalkoztatott jövőjét tekintve is.

A MEGOSZ rendkívüli erőfeszítéseket tett az év folyamán, hogy a Vidékfejlesztési Program alapvetően sok korlátot és nehezen teljesíthető feltételt tartalmazó erdészeti fejezete ellenére is minél több teljesíthető és a potenciális pályázók minél szélesebb körét megszólító pályázati kiírás lásson napvilágot.

Ennek érdekében minden egyes erdészeti intézkedésnek kijelölt MEGOSZ témafelelőse van, akik minden költségterítés nélkül, társadalmi munkában vettek részt a pályázat-előkészítő munkacsoport ülésein. Külön is szeretnénk megköszönni témafelelőseinknek: *dr. Ódor Józsefnek, Bodor Dezső Károlynak, Duska Józsefnek, Mocz Andrásnak, Sárközy Tamásnak és Sipos Istvánnak* az elvégzett munkát és kérjük, hogy a továbbiakban is segítsenek a hátralévő pályázatok kialakításában. Az eredmények magukért beszélnek, hiszen az idén kiírt öt pályázatból négyre (Erdészeti potenciál helyreállítása, Natura erdő, Fiatal erdők állománynevelése, Erdősítés támogatása) közel 5000 pályázatot nyújtottak be.

Kiemelt feladat volt a jelenleg érvényben lévő erdőtörvény módosítása, megújítása gazdálkodóbarát, rugalmasabb feltételeket tartalmazó javaslat kidolgozásával. Az Országos Erdészeti Egyesület vezetésével megalakult munkacsoport számtalan egyeztetés, szakmai vita során alakította ki véleményét,

rendkívül előremutató együttműködés keretében.

Ennek eredményeként az OEE, MEGOSZ, NAK és Pro Silva által elfogadott javaslat 2016 őszén került felterjesztésre, és a módosítás tervezete jelenleg közigazgatási eljárás alatt van. Nagyon reméljük, hogy 2017 elején a Parlament elé kerülhet.

A MEGOSZ egyetlen pillanatra sem mondott le az erdészeti szakirányítási támogatások újbóli megnyitásáról. Ennek érdekében is minden követ megmozgattunk az idén. Abban reménykedünk, hogy a magyar költségvetés folyamatosan javuló helyzete rövid időn belül lehetőséget ad majd a támogatás visszaállítására.

A 2016-os esztendő nehézségeit, a bevezetett újabb, gazdálkodást akadályozó intézkedéseket most szándékosan nem részletezzük. Mindezek ellenére a magyar magán-erdőgazdálkodás mégis működőképes maradt, a magánerdők adásvétele, cseréje, birtokkoncentrációja az elmúlt időszakban megélenkült, továbbá az erdőművelési munkák és a felhasználatok is ütemesen folynak. Ez pedig nagy örömeinkre azt mutatja, hogy a magyar magánerdő-tulajdonosi és gazdálkodói potenciál és túlélési ösztön jóval erősebb, mint azt korábban bárki is gondolta.

Dr. Sárvári János
ügyvezető elnök, MEGOSZ

Minden Kedves Tagtársunknak
Erdőtulajdonosnak,
Erdőgazdálkodónak,
valamennyi Partnerünknek

**BÉKÉS KARÁCSONYI
ÜNNEPEKET
ÉS BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT
KÍVÁNUNK!**

A MEGOSZ vezetősége

Mezei szil

www.azevfaja.hu

Az eddig közölt tanulmányok az év fáját, a mezei szilt (*Ulmus minor*) elsősorban ökológiai, erdőnevelési szempontok vagy éppen faanyagának jellemzése alapján mutatták be. Hazánk teljes fakészletében ugyan elenyésző a mezei szilek fatérfogata, az erdőállományok természetessége szempontjából igen jelentős szerepet tölt be, hiszen az egyik legértékesebb kísérő elegyfajaja erdeinknek. Jelen cikkünkben a mezei szil előfordulását és állományadatait mutatjuk be az Országos Erdőállomány Adattár adatai alapján, hangsúlyozva elegyfajaként és hagyásfaként betöltött szerepét.

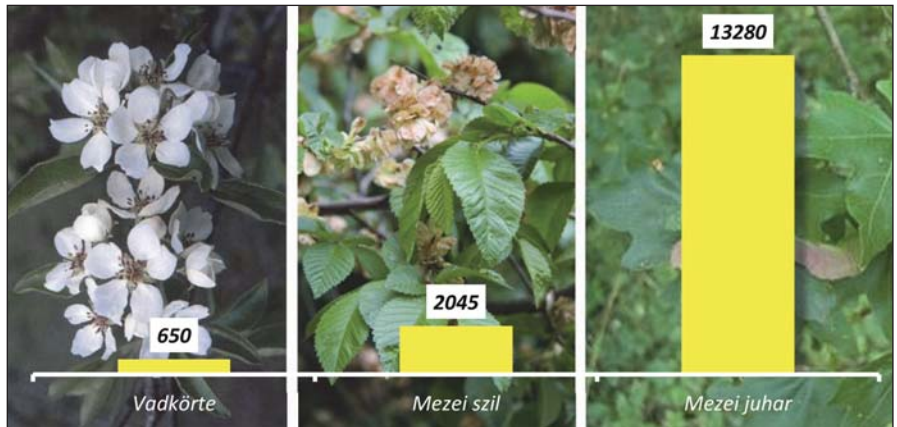
Az Országos Erdőállomány Adattárban (a továbbiakban: Adattár) erdőrészletenként két módon van lehetőség az erdei fajok nyilvántartására: fajajásban leírva – ekkor a hagyásfaként történő megjelenése kivételével a területét is ismerjük –, illetve területadat nélkül ún. egyéb fajaként rögzítve. A mezei szil az Adattár adatai alapján hazánkban jelenleg közel 6 ezer erdőrészletben került önálló fajajssal leírásra és további 22 ezer erdőrészletben jegyezték fel erdőállományt kísérő egyéb erdei fajaként. Ez a nyilvántartásban szereplő 520 ezer erdőrészlethez képest nem mondható jelentősnek. Nyilvántartott fajajterülete eléri a 2045 hektárt, amelynek fakészlete meghaladja a 315 000 köbmétert. Területének léptékbeli elhelyezéséhez további őshonos elegyfajajaink területéhez viszonyíthatunk. Az 1. ábrán a vadkörte és a mezei juhar adattári területét állítottuk párhuzamba a mezei szil területével.

A mezei szil terület- és fakészletadatainak 2005 és 2016 közötti adattári változását mutatja be az adott évi adattári statisztikai állapot alapján a 2. ábra.

A diagramon látható, hogy a mezei szil 2008-ig állandósulni látszó területében 2009-től erős és folyamatos a növekedés. Tapasztalataink szerint a területnövekedés két tényezőre vezethető vissza. Az

Az év fája az erdőállomány adattárban

Czirok István¹,
Rozovits Ferenc¹, Szolnyik Csaba¹

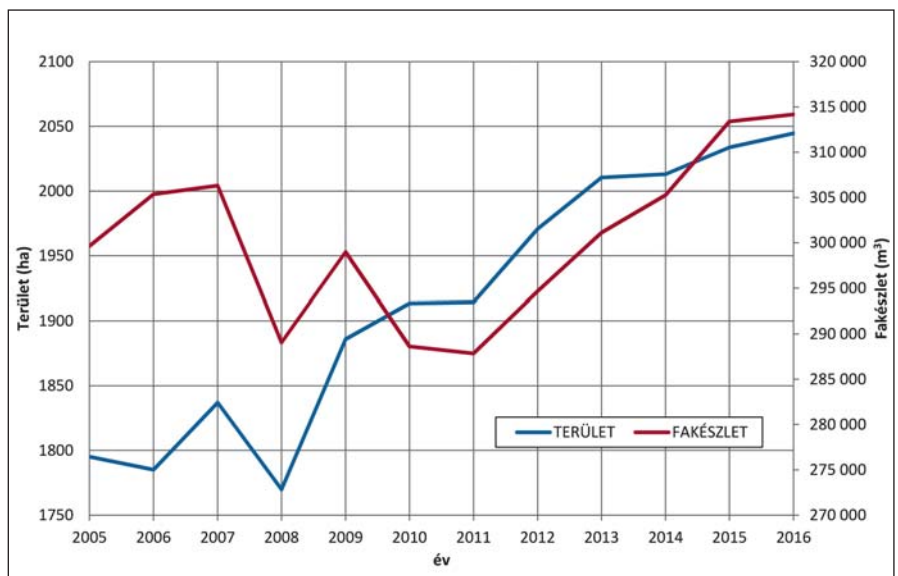
1. ábra. Értékes, őshonos elegyfajajaink területe bektárban (Adattár, 2016. szeptemberi állapot)

emelkedés egyfelől a 2009. évi XXXVII. törvény (erdőtörvény) hatásának tudható be, ugyanis a természetességi kategóriák bevezetése új szempontot adott erdeink értékeléséhez. A megváltozott jogszabályi környezet következtében az erdők terepi felvételezése során az erdészeti hatóság nagyobb figyelmet fordít az őshonos kísérő elegyfajok számbavételére. Így az erdőleírások során kisebb elegyarányú fajajok is gyakrabban kerülnek be a fajajssal leírásba.

A növekedés másik oka, hogy a származék- és kultúrerdő természetességi állapotú erdőkben az erdőnevelési

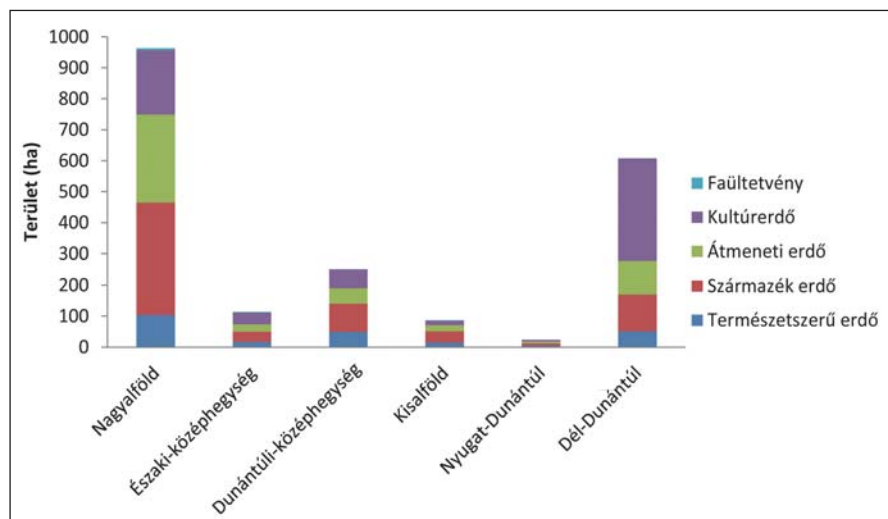
munkákat kíméletesebben végzik, aminek következtében megnövekedett a mezei szilek előfordulása is. Ez a növekedés részben a nemes nyarasokban és akácokban felverődő mageredetű mezei szilek miatt jelentős.

A fajaj erdészeti tájcsoportonkénti megoszlásának és egyben az erdőrészletek természetességi kategóriákba tartozása szerinti vizsgálata során megállapítható, hogy döntő többségben a Nagyalföld származék- és átmeneti erdei, míg a Dél-Dunántúlon a kultúrerdők képviselik a legnagyobb mezei szil arányt (3. ábra). Az erdőklímába tartozás szerint a

2. ábra. A mezei szil terület- és fakészletváltozása (Adattár, az adott évi statisztikai adattári állapot)

¹ NÉBIH Erdészeti Igazgatóság, Erdőtervezési és Természetvédelmi Osztály

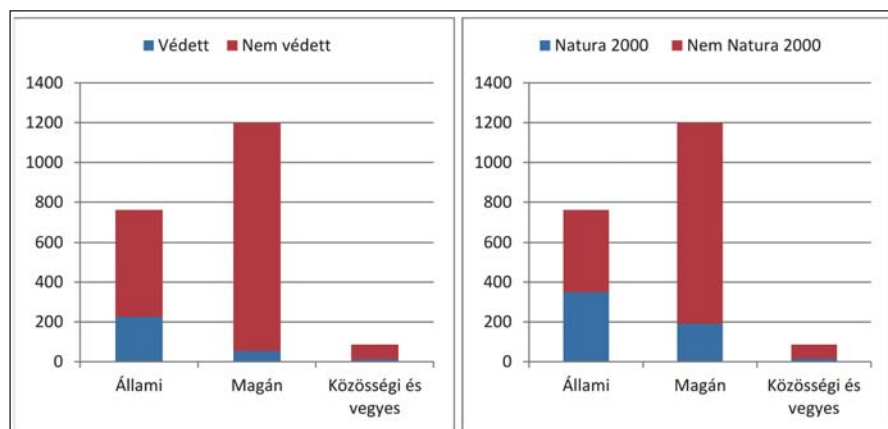

3. ábra. A mezei szil erdészeti tájsoportonkénti és természetesség szerinti megoszlása (Adattár, 2016. szeptemberi állapot)

bükkös kivételével egyaránt előfordul az erdőssztyepp, a kocsánytalan tölgyes, illetve a cseres klímában.

A mezei szil fajterületének erdőtervezési körzetenkénti megoszlása

zai és a nemzetközi természetvédelmi kategóriák közötti jelentős átfedés mellett (ezt a két ábra is jól szemlélteti) az ábrából leolvasható adatot pontosítva kimondható, hogy az Adattárban szereplő

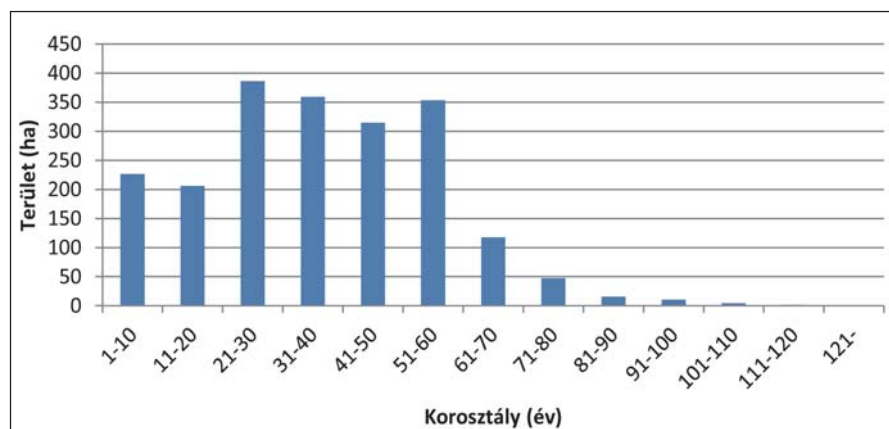

4. ábra A mezei szil területének természetvédelmi és tulajdonforma szerinti megoszlása (Adattár, 2016. szeptemberi állapot)

alapján az öt legnagyobb területhez tartozó körzet a Pincehelyi (183,74 ha), a Mezőföld-Sárréti (124,92 ha), a Zamárdi (105,65 ha), a Mezőföldi (104,67 ha) és a Balatonfüredi (88,58 ha).

Területének elsődleges rendeltetése szerint 59%-a védelmi, 40%-a gazdasági elsődleges rendeltetésű. Tulajdonforma szerint pedig 37%-a állami, 59%-a magán és 4%-a közösségi-vegyes tulajdonú (4. ábra). A 4. ábrán a tulajdonforma szerinti megoszlás mellett a fajterületének a természetvédelmi oltalom szerinti megoszlását is ábrázoltuk, hazai és nemzetközi természetvédelmi kategóriák viszonylatában is. Látható, hogy mind a védettség, mind a Natura 2000 hálózatba tartozás esetén a mezei szil döntő részben a természetvédelmi oltalom alatt nem álló erdőben kerültek be az Adattárba. A ha-

mezei szil közel 64%-a egyik védelmi kategória alá sem eső (nem védett, nem Natura 2000) erdőterületen található.

5. ábra A mezei szil területének korosztályonkénti megoszlása (Adattár, 2016. szeptemberi állapot)

Az Adattár adatai alapján a mezei szil elsősorban (összhangban a természetességi állapotba tartozás elemzése során tett megállapításokkal) akácos, tölgyes és egyéb kemény lombos faállománytípusú erdőben, jellemzően 5-30%-os elegyarányban fordul elő. Felújítási szintben történő leírásuk nem jellemző. Az ismert korú mezei szil korosztályviszonyainak vizsgálata a 21–60 éves korcsoportok többségét mutatja, közel egyenletes eloszlásban (5. ábra).

A 80 évnél idősebb példányok előfordulása elenyésző mértékű, de a teljesség igénye és az érdekessége miatt mégis érdemes feltüntetni a korosztálytáblán. Külön említésre méltó Marcali község határában az a 133 éves korra becsült, fokozottan védett természeti területen álló, kőris-kocsányos tölgyes állomány, amelyben a leíró adatok szerint két mezei szil példány elegyedik.

Bár a mezei szil hagyásfa szerepe nagy lehet, hiszen lependéktermését a szél kiválóan terjeszti, hagyásfaként országos szinten is mindössze 37 erdőrészletben írták le. A hagyásfákról készült összesítésünk szerint a legnagyobb fakészletet mutató mezei szil hagyásfa-állományt Zalavár, Dán-szentmiklós, Pusztamérges, Ozora és Görcsöny helységek erdeiben találunk.

Hagyásfaként betöltött szerepét tovább növeli az az adattári érdekesség, mellyel elemzésünket is zárjuk. Az Adattárban nyilvántartott legidősebb mezei szil faegyed is hagyásfa, egy magántulajdonú erdőrészletben található, Esztergályhorváti község határában. A közel 147 éves korra becsült faegyed mageredetű, magassága eléri a 30 métert, mellmagassági átmérője pedig meghaladja a 80 centimétert. Becsült élőfakészlete közel 3 köbméter. 🌳

Kutasy Viktor

(Köpcsény, 1901. október 16. – Gödöllő, 1974. december 31.)

**Okleveles erdőmérnök, osztályvezető, igazgatóhelyettes főmérnök,
az Erdőgazdasági Tervező Iroda egykori igazgatója,
az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára 1952–57 között.**

Középiskoláit jórészt Balassagyarmaton végezte. A soproni Erdőmérnöki Főiskolán erdőmérnöki oklevelét 1926-ban szerezte meg. Első munkahelye a főiskola Építéstani Tanszéke volt. 1938-ban a Miskolci Állami Erdőgazgatósághoz került műszaki előadónak, 1939-ben pedig az ungvári Állami Erdőgazgatósághoz a műszaki osztály vezetőjének. Egyúttal a Földművelésügyi Minisztérium vasútépítési kirendeltsége ungvári vasútépítő csoportjának is vezetője volt. 1945-ben előadóként a Budapesti Erdőgazdasághoz került. 1948-ban lett a Földművelésügyi Minisztérium erdészeti főosztályának az előadója. 1949-től az Alföldfásítás és a Közérdekű Erdőtelepítések Országos Felügyelőségének osztályvezetője és egyben ügyvezetője volt. 1953-ban kinevezték az akkor létesített Erdőgazdasági Tervező Iroda igazgatójává. Onnan 1954-ben az Országos Erdészeti Főigazgatóságra került, először az Erdészeti Osztályra, majd a Műszaki és Beruházási Főosztály élére. 1955-ben már ismét az ERDŐTERV-nél dolgozott, 1957-ig igazgatóhelyettes főmérnök beosztásban, 1959-ben pedig igazgatóként. Abban az évben nevezték ki a Veszprém székhellyel működő Balatonfelvidéki Állami Erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnökévé és onnan ment nyugdíjba 1961-ben. Tagja és titkára volt a Magyar Tudományos Akadémia erdészeti állandó bizottságának és tagja az Erdőgazdasági Tanácsnak.

Tevékeny szerepet vállalt az Országos Erdészeti Egyesületben is. 1952-ben főtitkárrá (az egyesületi főtitkárok sorában ő volt az első) választották. Politikai szempontból nehéz időszakban, 1957 őszéig látta el ezt a tisztséget. Irányítása alatt az Egyesület erőteljesen fejlődött mind létszámában, mind szervezetileg, mind a munka tartalmában. Előszeretettel foglalkozott az ifjúsággal, annak a szakmai közeletbe történő bevonásával, ezért létrehozta az Egyesületben a fiatal erdőmérnökök intézőbizottságát.

Sírhelye: Kutasy Viktor sírja a gödöllői Városi Köztemetőben, a katolikus, B-parcellában a 3011. sírszámon található. 2100 Gödöllő, Dózsa György út 35.

Dr. Sali Emil

(Gyanafalva, 1921. január 22. – Budapest, 1985. augusztus. 17.)

**Bedő-díjas erdőmérnök, igazgató-főmérnök, minisztériumi főosztályvezető, hivatalvezető,
a mezőgazdasági tudományok doktora, a magyar erdőrendezés meghatározó alakja,
a Magyar Sísövetség elnöke, az Országos Erdészeti Egyesület titkára 1957–1963 között.**

Kőszegen járt középiskolába. Sopronban 1943-ban szerzett erdőmérnöki oklevelet. Az Erdészeti Földmérés-tani Tanszéken kezdett dolgozni gyakornokként, majd 1943. november 1-jétől kapott adjunktusi kinevezést. 1944 júliusától segédmérnök volt Marosvásárhelyen, ezt követően a budapesti erdőfelügyelőségen. 1944 októberétől katonai szolgálatra hívták be, hadifogságba esett, ahonnan 1946-ban tért haza. A Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek Központi Igazgatóságának műszaki főosztályára kapott kinevezést segédmérnöknek, majd 1947-től erdőmérnöknek. 1949 áprilisától lett az akkor szervezett Erdőközpont műszaki tervezési osztályvezetője, majd 1950 júniusától a Földművelési Minisztérium Erdészeti Főosztály Erdőtervezési Osztály vezetője. 1952-ben létrehozták az Állami Gazdaságok és Erdők Minisztériumát, és az Erdőtervezési Osztályból Állami Erdőrendezési Intézetet szerveztek, melynek igazgató-főmérnöke lett. 1954-ben az akkor létrehozott Országos Erdészeti Főigazgatóság (OEF) erdőrendezési főosztályvezetőjévé nevezték ki. 1959-ben megszerezte a mezőgazdasági tudományok kandidátusa fokozatot. 1960-ban az OEF vezető helyettesévé nevezték ki. 1967-től, az OEF megszűnésétől, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium Erdészeti Hivatalának vezetője lett, majd 1970-től a MÉM Erdőrendezési Főosztály vezetője. 1974-ben megszerezte a mezőgazdasági tudományok doktora tudományos fokozatot. 1975-től kinevezték a MÉM Erdészeti és Faipari Főosztály vezetőjének, ebben a beosztásban 1981-ig, nyugdíjba vonulásáig tevékenykedett. Ezután is dolgozott az Erdészeti Tudományos Intézet munkatársaként. Nyugdíjazása után a Magyar Sísövetség elnöke volt haláláig.

Számos szakmai, társadalmi szervezeti tagsága közül kiemelkedő jelentőségű az Országos Erdészeti Egyesületben végzett munkája. Évtizedeken keresztül választmányi, illetve elnökségi tagja, 1957–1963 között főtitkára a nagy múltú egyesületnek. Az Erdő című lapnak, megalapításától kezdődően, 27 évig szerkesztőbizottsági tagja volt. 1948-tól a Magyar Állami Erdészeti Központi Igazgatóságánál, 1949-től az Erdőközpont erdészeti dokumentációs osztályán, 1950-től 1954-ig a Mezőgazdasági Dokumentációs Központnál, majd hosszabb ideig az Akadémiai Kiadónál szerkesztette az Agrárirodalmi Tájékoztatót (1953–56), a Magyar Agrárirodalmi Szemle Erdészeti rovatát (1950–57). Közreműködött több szótár munkálataiban. 1957 végétől több éven keresztül az Akadémiai Kiadó külső munkatársaként és fordítóként dolgozott.

Főbb munkái: Néhány gondolat erdeink feltárással kapcsolatban. (Erdészeti Lapok, 1950); A magyar erdőkből kitermelhető fatömeg. (Az Erdő, 1957); Mennyi fánk van? (Az Erdő, 1966); Az erdőgazdálkodás 25 esztendejéről. (Az Erdő, 1970); Erdőgazdaságunk fejlesztésének új koncepciója. (Az Erdő, 1978); Hazánk erdeinek főbb jellemzői. (Az Erdő, 1979); Kétharmad évszázad erdőrendezési utasításai. (Az Erdő, 1984);

Sírhelye: Dr. Sali Emil sírja az Óbudai temetőben található (kolumbárium). 1037 Budapest, Bécsi út 365–371.

A 75 éves Egyesület

Írta: Waldbott Kelemen báró

Hagyományaihoz híven, minden hangos ünneplés mellőzésével töltötte be az Országos Erdészeti Egyesület 1941-ben fennállásának a 75. évét. Az elmúlt 75 esztendő alatt az Egyesület rendkívüli nagy befolyással volt a magyar erdészet szellemi és politikai életére. Több nemzedéken át hazai erdőgazdaságunk minden egyes ágára kezdeményező, oktató és irányító hatást gyakorolt s így, érdemekben és sikerekben gazdag múltra tekinthet vissza.

Már 1815-ben megalakult egy magyar erdészeti egyesület, amely azonban nagyrészt idegen elemekből állott, és ennek következtében az akkori szomorú politikai viszonyok közt 15 éves működése alatt sem tudott a magyar társadalomban mélyebb gyökeret verni.

Csak 1866-ban vált lehetővé, hogy a magyar erdészeti érdekeltség önálló, nemzeti szellemtől áthatott szövetségben egyesülhessen. Ez a magyar erdészet két lelkes képviselőjének: *Divald Adolf*-nak és *Wagner Károly*-nak volt a soha el nem múló érdeme, akik a mozgalom élén állottak és már 1862-ben indították meg az „Erdészeti Lapok”-at.

Éveken át kellett az idegen kormányzat üldözeteit eltűrniük, közben azonban a fiatal

Bedő Albert személyében olyan tetterős társra találtak, hogy ennek a magyar erdészet szellemi életében úttörő triónak sikerült 1866. évi december hó 9-én a mai Országos Erdészeti Egyesület életre hívását megvalósítani.

Az időpontot kétségen kívül jól választották meg, mert a kiegyezés alkalmával megalakult első magyar kormány szívesen támogatót olyan társadalmi mozgalmat, amelynek erdőgazdasági téren a közérdek előmozdítása volt a célja. A magyar erdőbirtokosok is szép számban sorakoztak az új egyesület zászlaja alá, ahol közös alkotó munkára bőségesen nyílt alkalom.

Az első és legfontosabb feladatnak egy egységes erdőtörvény megalakítását kellett tekinteni, mert ennek a hiányát érezte a hazai erdőgazdaság leginkább. Sürgősen kellett olyan törvényt hozni, amelynek az volt a feladata, hogy az akkor erősen hangsúlyozott magántulajdonjogot összhangba hozza a közérdekkel. Annál is inkább volt szükség ilyen törvényre, mert a vasútépítkezéssel fokozott közlekedési lehetőség és az 1867. évi kiegyezés után beállott általános gazdasági föllendülés fában olyan óriási keresletet idézett elő, hogy ennek korlátlan kielégítése már veszélyeztette a magyar erdőgazdaság létét.

Tizenkét éven át küzdött az Egyesület szóban és írásban a nagy célnak a megvalósításáért és csak makacs kitartásának köszönhető az első magyar erdőtörvény, az 1879. évi XXXI. t.-c. létrejötte.

Ez a törvény az akkori viszonyok közt jelentős eredménynek mondható. Olyan időben, amikor 20 éves elnyomás után a magyar társadalom féltékenyen őrködött önrendelkezési joga fölött és ösztönszerűen védekezett minden állami

beavatkozás ellen, nagy vívmány volt, hogy törvényes rendelkezéssel lehetett az erdőbirtokosságot okszerű gazdálkodásra és szakképzett erdészeti személyzet alkalmazására kényszeríteni és hogy az egész erdőgazdálkodás állami ellenőrzés alá került.

Az Egyesület azonban nem elégedett meg avval, hogy kezdeményezte az erdőtörvény megalkotását, hanem szem előtt tartotta a törvény helyes gyakorlati keresztülvitelét is, amit csak szakképzett, kötelességtudó és hazafias szellemtől áthatott erdőtisztai kartól lehetett elvárni.

Ezért különös gondot fordított Egyesületünk a magyar erdészeti irodalom megteremtésére. Vállalta elsősorban az „Erdészeti Lapok”-nak, mint egyesületi közlönynek a kiadását, mert így ügybuzgalma és a tagok áldozatkészsége már nemsokára abba a helyzetbe hozta az Egyesületet, hogy szakszerűen világhírhatalmúvá tette a magyar erdőgazdálkodás minden egyes kérdésére.

A vezetés hogy pályadíjak kitűzésével megalapozhatta a magyar erdészeti irodalom fejlesztését. Az első tudományos magyar erdészeti szakmunkák és az erdészeti főiskola első magyar tankönyvei is az Egyesület kiadásában jelentek meg.

Az Egyesület figyelme kiterjedt egyéb, az erdészettel kapcsolatos kérdésekre is. Így lefektette az 1872-ben hozott magyar vadásztörvény alapjait is és előterjesztéseket tett ennek a kibővítésére.

Különös gonddal vette az Egyesület mindenkor pártfogásába a magyar erdőtisztai-kar érdekeit, és minden olyan mozgalom élén állott, amely az erdőtisztek sorsának a javítását tartotta szem előtt. Azon kívül külön alapjai segítségével hatékonyan támogatta a nehéz anyagi körülmények közé került erdőtiszteket, illetve hátramaradottaikat. Tagjainak a fiai részére az erdészeti főiskolán két alapítványt létesített, amelyek az ösztöndíjasok egész kiképzését biztosították.

Eredményes tevékenysége alatt az Egyesület mindjobban fejlődött és tagjainak a száma, mely 1867-ben 653 volt, 1906-ban már 2300-ra emelkedett. Anyagilag is öröndetes föllendülés mutatkozott. Az alapítók áldozatkészsége folytán az Egyesület tevékenységét 34.000 a. Korona alapvagyonnal kezdte meg és 20 éves fönnállása után 1887-ben saját erejéből már föl tudta építeni 400.000 a. Korona költséggel székházát az Alkotmány-utcában.

A millenniumi évben, 1896-ban, mozgalmat indított az Egyesület az erdészeti kísérletügy és a kopárok fásítása érdekében. Kétévi munka után, — amelyből az oroszok rész Horváth Sándornak, az Egyesület akkori ügyvezetőjének jutott - létre is jött az erre vonatkozó 1898. évi XIX. t.-c.; ennek a rendelkezéseit a legújabb erdőtörvény is majdnem változtatlanul átvette. Ugyanabban az évben alakult meg a M. Kir. Erdészeti Kísérleti Állomás is, felállítására nagyrészt Vadas Jenő főiskolai tanár hervadhatatlan érdeme.

Erdészeti Lapok, 1942. január

(Folytatjuk)

Az 1935. IV. tc. és az Egyesület

Eltérően az 1879-es erdőtörvénytől, illetve az 1898-as és 1923-as törvénycsomagoktól, az 1935. évi IV. törvénycikk nem a hatásai miatt jelentős. A végrehajtási rendelet több-éves késleltetése nyomán a háborús gazdálkodás bevezetése előtt jóformán életbe sem lépett. A törvénnyel kapcsolatos vita azért fontos az egyesület és az erdészet történetében, mert jelzi az egyesület szerepét, érdekképviseléssel kapcsolatos erőfeszítéseit, és ezen törekvések korabeli politikai erőtérrel való kölcsönhatását.

A törvény megszületésével kapcsolatos előkészületekben, a korábbi erdőtörvényhez hasonlóan, fontos szerep jutott az egyesület érdekérvényesítő és kompromisszum-teremtő törekvéseinek. Ezen folyamat mérföldköveit tükrözi a *Biró Zoltán* által szerkesztett *Az 1935. IV. t.c. egyesületi tárgyalásai: Törvénytervezet az erdőkről. Javasolt módosítások az Országos Erdészeti Egyesület részéről* című kötet. Ebben az egyesület 1929-ben megfogalmazott alapvetései, az 1930-ban felterjesztett javaslat, ezek módosításai és a módosításokra adott részletes válasz, valamint a minisztérium és az egyesület közötti tárgyalásokat meghatározó 1934. novemberi választmányi viták kaptak helyet.

A tárgyalási folyamat önmagában is azt jelzi, hogy az 1920-as évek mély anyagi válságát követően az 1930-as évekre az OEE ismét megkerülhetetlen érdekképviselői tényezővé vált. A báró *Waldbott Kelemen* elnökségének elején, 1933 és 1935 között keletkezett egyesületi iratok számos más területen is élénk érdekérvényesítő tevékenységről tanúskodnak, s egyben kirajzolják a tárgyalássorozat kontextusát. Ezek közé tartozik például az a levélváltás, amelynek során az egyesület az éppen hivatalba lépő *Darányi Kálmán* földművelésügyi miniszteren keresztül igyekezett elérni, hogy a kereskedelemügyi tárca biztosítson elsőbbséget a magyar faárúnak a telefonpóznák beszerzése során.

Néhány héttel korábban az egyesület az Esterházy hercegi uradalomból vasúton szállított fa fuvarjételének alacsony szinten tartása érdekében lobbizott. Az OEE a kereskedelempolitika terén leginkább a Faforgalmi Rt. működésének

meghosszabbításán, illetve a működési feltételek módosításán keresztül volt érdekelt.

1931 végén a kormány alapvetően átszervezte a fakereskedelmet, s ezt a műveletet a fa árának lehető legalacsonyabb szinten tartása, az ipari kapacitás megtartása motiválta, egyáltalán nem az erdőbirtokosok érdekei. Az OEE-nek nem sikerült teljes mértékben meggyőznie a kormányt arról, hogy az import csökkenésével jól járna a költségvetés és a magyar gazdaság is. Ezzel együtt az egyesületnek 1934-ben sikerült kompromisszumot kötnie a kormánnyal. Mind a műfa, mind a tűzifa behozatala és belső kereskedelme monopóliummá vált, de a kettő nem került egy kézbe.

A kormány által 1931 és 1934 között működtetett Egyesült Fabehozatali Rt. az ipari alapanyagként és építőiparban használandó fa importjának levezénylésére kapott felhatalmazást. Az Rt.-t 1934-től a Fabehozatali Intézet váltotta, míg a Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Rt. a tűzifa kereskedelme terén került monopól helyzetbe ugyanabban az évben. Ennek eredményeképpen a hazai termelés továbbra sem terjedt ki a műfára, s az import aránya magas maradt.

Ez a kérdéskör számos választmányi ülésen felmerült. A status quo fenntartása érdekében létrejött az Erdőgazdasági Tanács, soraiiban több OEE taggal. A fakereskedelem terén gyakorolt állami monopóliumok terén *Biró Zoltán*, az OEE ügyvezetője volt az egyik kulcsszereplő. A faárak, az import, valamint az állami beavatkozás mértékének kérdése azonban akut maradt. Az 1930-as évekre ráadásul az OEE már korántsem az egyetlen szereplője volt az erdészettel kapcsolatos érdekképviselőnek.

A Felső-dunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesületbe tömörült dunántúli birtokosok elégedetlenek voltak a Fabehozatali és a Faértékesítő Rt. működésével, ellenezték a szabad forgalom korlátozását és az állami cégek fennmaradása ellen foglaltak állást.

A harmadik kérdéskör, amelynek kapcsán az OEE igyekezett a kormányzatot cselekvésre bírni, a nemzetközi erdőgazdasági kongresszus volt. Amint ezt korábban már Király Pál nyomán megjegyeztem, az olasz–magyar diplomáciai közeledésnek döntő szerepe lehetett abban, hogy az esemény rendezési jogát Magyarország kapta meg.

Az agrárkormányzattal folytatott vonatkozó levelezésében az OEE a rendezés egy másik diplomáciai aspektusát emelte ki, méghozzá azt, hogy nem a szomszédos országok kapták a lehetőséget. Az egyesület erre hivatkozva 1933-ban kérte a kormányzattól a szervezőbizottság felállítását és a működéséhez szükséges hitelkeret megnyitását. Ezek az ügyek rávilágítanak arra, hogy a Gömbös-kormány külkereskedelmi politikája nem írható le pusztán az Ausztria, Olaszország és Németország irányába folytatott, az exportlehetőségek bővítését célzó diplomáciai erőfeszítésekkel. Másként szemlélve, a levelezés összeköti az egyesület történetét a köztörténet egyes sokat kutatott kérdéseivel.

Amint az említettekben kiderült, az OEE a Gömbös-kormány tevékenységéhez, illetve ezen belül a Kállay által fémjelzett agrárpolitikához több szálon is kötődött. Kállay irányítása alatt olyan gazdaságirányítási rendszer rajzolódott ki, amely azt célozta, hogy a piaci folyamatokat, s főképpen az árakat egy kiválasztott érdekképviselőkből és szakértőkből álló, a minisztérium felügyeletével működő bizottság határozza meg. Ez a szisztéma illeszkedett abba a képbe, amit *Betlén István* a következőképpen összegzett: „...mert benne élünk, ha úgy tetszik, egy állami szocializmus, ha úgy tetszik, a kapitalizmus racionalizálásának egy korában, amely korban igenis az államnak nem lehet elkerülnie azt a cselekvő szerepet... Azt kívánják és ezt követeli az egész világ közvéleménye, hogy úrrá váljék az emberi elme a gazdasági életben igenis törvényszerűségek felett.” (Erre a szövegre *Paksa Rudolf* hívta fel a figyelmem.)

A kiépülőben levő új modellnek nélkülözhetetlen része volt például az OMGE, s a fapiac tekintetében az OEE is. Ezen túlmenően az egyesületek egyre több engedélyezési eljárásban kaptak szerepet. Ebben a logikába illeszkedett például az, hogy az OEE adhatott olyan igazolást, amely a vasúti szállítás során kedvezményre jogosított. Ezen kvázi hatósági hatáskörök fejében a bevont egyesületek rendszeres bevételre tettek szert.

Az állami és nem kormányzati szerepek tehát keveredtek egymással, a kiválasztott, a minisztérium által előnyben részesített szakmai egyesületek mintegy kamarai szerepkörbe kerültek. A Gömbös-kormány történetében Kállay Miklós (és *Keresztes-Fischer Ferenc*) 1935.

januári kiválása Gömbös és a Bethlen-kör közötti konfliktus éleződését jelezte. Így a parlamentben 1934 novembere és 1935 februárja között tárgyalta erdő-törvény igen érzékeny belpolitikai környezetben formálódott, s lehetőséget teremtett mind az Egységes Párt egyes tagjai és csoportjai, mind az ellenzék számára, hogy a változó viszonyok között pozicionálják magukat. A képviselőházban a törvénytervezetet az Egységes Párt kereteiben politizáló *Biedermann Imre*, Baranya vármegyei birtokos terjesztette elő. A vitában az OEE történetében fontos szerepet játszó személyiségek közül báró *Inkey Pál* és gróf *Esterházy Móric* is igen aktív volt.

A képviselőházi vita során éles törésvonal mutatkozott a jobb- és baloldal között, azonban ez nem az erdőgazdálkodás alapelvei, hanem két másik altéma: a magántulajdonban levő erdők látogathatósága, vagyis a turizmus kérdése, valamint a rovarkár esetén nyújtható rendkívüli támogatások kiosztására gyakorolt miniszteri befolyás körül folyt.

Gróf Esterházy a turizmus kérdésében megengedőbb volt a többségi álláspontnál, s a szociáldemokratákkal összhangban támadta a kártalanítás intézményrendszerét is. A turizmus kérdése volt az a terület, amely ideológiai töltete révén minden bizonnyal kormánypárti képviselők nyomására került ki a címből.

A turizmus kérdése az 1930-as évek közepén politikai szempontból két irányba is mutatható. Az ország egyes helyszínein, így például Vas és Heves megyében a turizmus mögött a közvélemény és a kormány kommunistákat sejtett. Ugyanakkor *Ablonczy Balázs* rámutatott, hogy a turizmusnak a revízi-

ós gondolat szempontjából is volt jelentősége. Voltak olyan szervezetek, amelyek a határoktól északra és keletre levő hegyvidéki tájban a megszállt/elszakadt teret látták, s voltak olyanok is, amelyek menekültekből jöttek létre, s így a kötelek fenntartásának fórumai voltak. Mindezek mellett léteztek „professzionális” turista társasá-

rúlt, hogy a kompromisszum nem elsősorban a parlamentben született, sokkal inkább a minisztérium és az egyesület javaslata között jött létre.

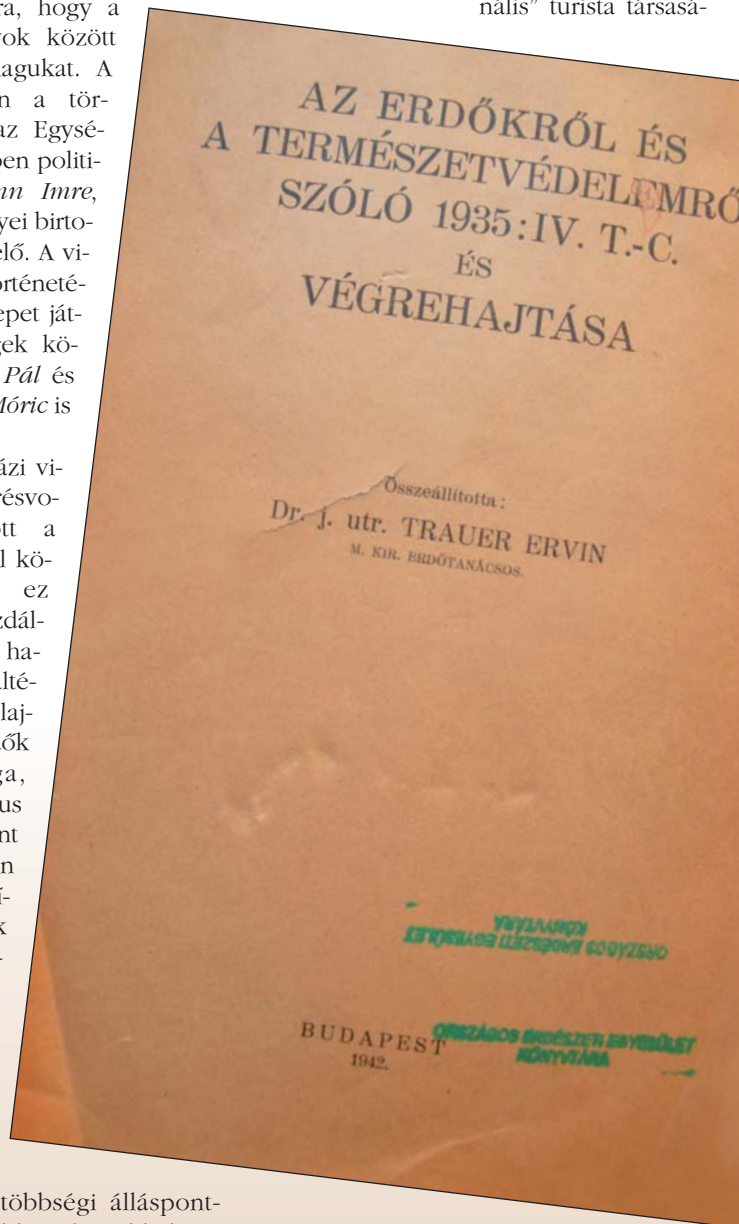
A parlamenti vitában *Kaán Károly* neve nem hangzott el. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a korabeli erdészeti politika figyelmen kívül hagyta Kaán Károly elképzeléseit. 1935-re az erdészeti politika beépítette alapelvei közé Kaán

Károly azon kulcsfontosságú programját, amely a nem feltétlen erdőtalajon álló, magánkézben levő erdők kezelésének szabályozását tűzte ki célul, tehát igyekezett rugalmassá tenni azokat a 19. századi kategóriákat, amelyek merev határokat szabtak az állami beavatkozás számára.

A Bíró Zoltán által képviselt egyesületi álláspont azonban nem volt annyira radikális ebben a kérdésben mint Kaán: az általános üzemtervkényszer és a gazdasági érdek közötti jobb kompromisszumot, vagyis az erdők fennmaradását és segítő törvényi szabályozást tartotta kívánatosnak.

Felhasznált Irodalom:

- Ablonczy Balázs: Nyombiztosítás. Letűnt magyarok, Kalligram, 2011.
- Az 1935. évi IV.t.c. törvényhozási tárgyalások, Képviselőházi értesítő, 1935.
- Bethlen István: Válogatott politikai írások és beszédek. Szerk. Romsics Ignác. Osiris, 2000. 150.o
- Ormos Mária; Kállay Miklós, Korunk, 2004. március <http://www.korunk.org/?q=node/8&ev=2004&hona=3&cikk=7479>
- Bíró Zoltán (szerk.): Az 1935. IV.t.c. egyesületi tárgyalásai : Törvénytervezet az erdőkről. Javasolt módosítások az Országos Erdészeti Egyesület részéről
- Kolossváry Szabolcsné: A magyar fakereskedelmi politika 1920–1938 között, OEE Erdészettörténeti Szakosztálya Közleményei, 1975. 121–137. o.
- Törvényjavaslat az erdőkről és a természetvédelemről: Az 1935. IV. t.c. törvényhozási tárgyalása, M. kir. Földművelésügyi Minisztérium, 1935.
- Paksa Rudolf: A numerus clausus és módosítása, 1928. Rubicon, 2013/12.
- Balogh Róbert**
történész,
MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Történettudományi Intézet

gok is, amelyek nem szerveztek politikai hálózatot, s tevékenységükkel nem is műveltek emlékezetpolitikát: elsősorban túráztak. *Kéthly Anna*, és más szociáldemokrata politikusok éppen azon az alapon elleneztek az Országos Erdőgazdasági Tanács felállítását, hogy az illeszkedett az említett Kállay-féle agrárpolitikába. A felsőházban jóval kevesebb vitánapon került szóba a törvény, maga *báró Waldbott Kelemen* terjesztette elő a tervezetet, s hangsúlyozta annak kompromisszumos jellegét. Az OEE elnökének felszólalásából kide-

Megrendelhető!

Jubileumi emléktárgyak, egyesületi kiadványok az Országos Erdészeti Egyesülettől

Az OEE fennállásának 150. évfordulója alkalmából emléktárgyakat és kiadványokat készített, melyeket minden érdeklődő megrendelhet.

Megrendelés a www.oee.hu honlapon elérhető termék megrendelő alkalmazás segítségével, vagy az Erdészeti Lapok 2016. októberi számában található Megrendelő lapon.

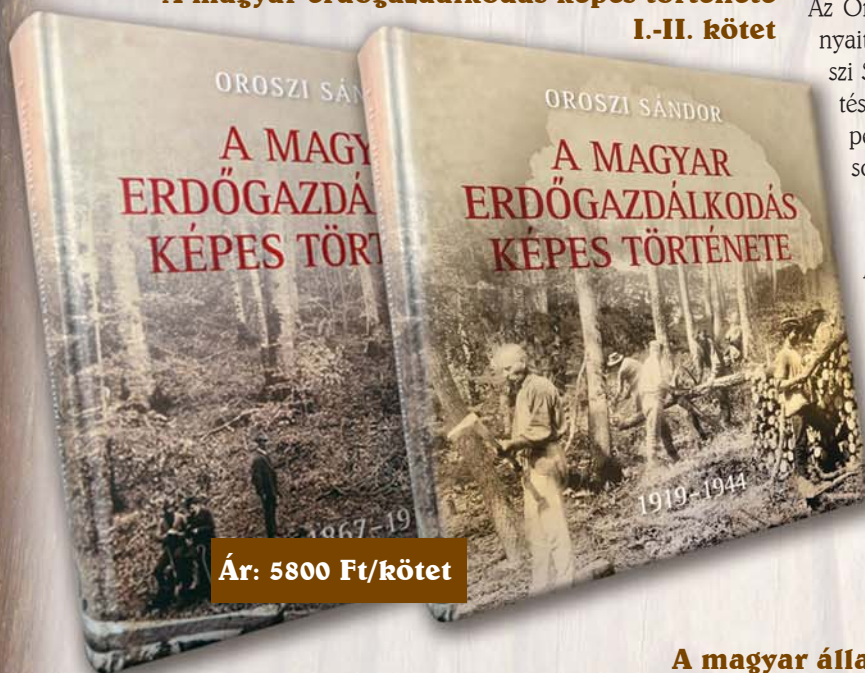
A megrendelt termékek személyesen az OEE titkárságán (Budapest, 1021 Budakeszi út 91). vehetők át vagy postai utánvétellel a megadott címre küldjük őket.

További részletekért látogasson el honlapunkra!

Legyen maradandó emléke a 150 éves jubileumról, várjuk megrendelését!

OEE Titkárság

A magyar erdőgazdálkodás képes története I.-II. kötet

Ár: 5800 Ft/kötet

Az Országos Erdészeti Egyesület legrégebbi hagyományait folytatja akkor, amikor útjára bocsátja dr. Orozsi Sándor erdőmérnök-erdészettörténész szerkesztésében a magyar erdőgazdálkodás történetét képekben megjelenítő, háromkötetes egyedi album-sorozatot.

Erdészcsillag kitűző Jubileumi tagsági jelvény

A tradicionális ötosztatú tölgyfalevél erdészcsillag stilizáció, 15mm-es átmérőben, ezüsből, egyedi ötvös-munka, zöld bársonnyal borított műanyag dobozkában, csomagolva.

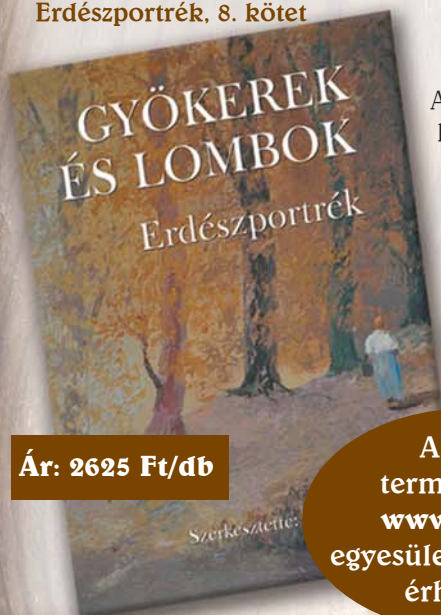
Ár: 4300 Ft/db

A magyar állam összes erdőségeinek átnézeti térképe 1896

Ár: 3500 Ft/db

Gyökerek és Lombok Erdészportrék, 8. kötet

Ár: 2625 Ft/db

Az erdész életpályákat bemutató interjúsorozat 8. kötete Pápai Gábor szerkesztésében.

A teljes terméklista a www.oee.hu egyesületi honlapon érhető el.

A híres Bedő-féle erdőtérkép digitálisan felújított, kiváló felbontásban megjelenített, színes kivitelű, ofset íves nyomással, B1-es méretben (98x 63 cm) gyártott, műanyag kupakkal záródó papírhengerbe (tuba) csomagolt és címkével ellátott reprint kiadása.

Máramarosban járt a Közjóért Szakosztály

Az OEE Erdők a Közjóért Szakosztálya a megszokottakhoz híven idén is Erdély területére, azon belül a Máramarosi-havasokba szervezte őszi tanulmányútját. Az úti cél Máramarossziget és környéke volt. A túravezetést és tolmácsolást most is, mint mindig, Daday Zsolt, a ROMSILVA Bihar megyei igazgatóságának a kollégája vállalta.

A 20 fős csapat tagjai az ország különböző pontjairól érkezve Szatmárnémetiben találkoztak. Útközben csatlakozott hozzánk Daday Zsolt, és az immár teljes társaság kora délután érkezett első programjának helyszínére, Szaplonecra.

Ott várt minket *Béres István*, a Máramarosszigeti Erdészet vezetője, aki az egész tanulmányút szakmai és kulturális programját szervezte. Az ismerkedés után közösen megtekintettük a híres vidám temetőt, ahol minden fejfára cífrán festett jelenetek és rímekben megírt történetek kerülnek, amelyek az ott nyugvók életéről mesélnek, egy-egy jellegzetes pillanatot mondanak el életükből.

Onnan a falu határában álló Peri ortodox kolostorhoz mentünk, templomának 75 méter magas zsindegy fatornyá Európa legmagasabb ilyen jellegű fából készült építménye. A hatalmas gerendák a valaha a kolostor környékén állt idős kocsányostölgy-állományból származnak, ahogy az épület többi része is.

Rövid tájékoztatás és szemléltetés után folytattuk utunkat Aknasugatagra, ahol a szállásunk is volt. Először a Máramarosszigeti Erdészet épületéhez mentünk, ahol a helyi erdész kollégák már vártak minket. Az épület melletti kertben, hatalmas vörösfenyők között található az az emlékmű, amely a helység híres szülöttének, *Wagner Károlynak* állít emléket.

A megemlékezés után az erdészet bemutatását és a Király-erdő történetét hallhattuk, utóbbi a nevét onnan kapta, hogy hajdan a Magyar Koronához tartozott. A mintegy 50 hektáros erdőtümb a Mára és Kaszó folyók völgye között a Gutin-hegység alatt helyezkedik el, 400-500 méter tengerszint feletti magasságon.

Az egykori őstölgyes maradékaiként fennmaradt erdő területe a mezőgazdaság következtében az idők során számottevően lecsökkent. A terület 1964-ben lett magrezervátum, 1977-ben pedig védetté nyilvánították, ezzel a Román

Akadémia fennhatósága alá került. A kocsányos, kocsánytalan tölgy és vörösfenyő főfajokból álló erdőtümb összetétele erdőrészenként változik. Az üzemi adatok szerint 68 centiméteres átlagátmérő és 31 méteres átlagmagasság jellemző az állományra, a fák kora 25-125 év között változik, de vannak 200 évesnél idősebb faegyedek is.

Az erdő természetes újulatként jött létre, mára fokozottan védett terület, és a gazdálkodás is ennek megfelelően alakul benne, turistautak nem találhatók a területen. Az ismertető után sétáltunk a gyönyörű erdőben és megcsor

Az emlékmű az erdészet udvarán

dáltuk a több évszázados tölgyóriásokat, majd az egykori kisvasút nyomvonalán megérkeztünk az Öreg-tóhoz, amelynek erősen sós vize az évszak eltelére viszonylag meleg volt. Ezek után indultunk szállásunkra, ahol a vacsorát baráti beszélgetés követte.

Másnap reggel Felső-Visóra mentünk, ahol a kocsikát a kisvasút állomásán hagytuk és a Vasér-patak völgyében vinnattal Fainára utaztunk. Utunk első része magánerdőkön keresztül vezetett, majd egy szépen faragott máramarosi kapu jelezte az állami erdő határát. Kísérőnk Péter volt, a helyi erdészet kollégája, aki útközben sok érdekességet mesélt. A vasút 1933-ban épült meg, majd 1944-ben károsodott a vonal, amit később helyreállítottak. Különlegességként 1890-ben Diósgyőrben gyártott síneket is felfedeztünk az egyik megállóknál. Ez az ország legrégebbi, még működő, és faanyagszállításra használt erdei vasútja. Az eredeti rendeltetését mi is megtapasztalhattuk, több fát szállító szerelvényt láttunk, amely szállításként mintegy 350 m³ rönköket mozgatott lefelé a völgyben. A fát szállító vasúton a fékezést emberek végezték.

Az erdész elmondása szerint naponként két szerelvényel szállítanak ki fát. A bükkösben végvágás áprilistól szeptemberig nem végezhető, de gyérités, és a fenyvesekben bármilyen használat egész évben engedélyezett. A területen az évi csapadékmennyiség kb. 1800 mm körüli, amely a bükknek és a lucfenyőnek is kedvez.

Az út felénél megálltunk, egy szépen kiépített, padokkal, asztalokkal felszerelt pihenőnél elköltöttük ebédünket, és egy vasúttörténeti kiállítást is megnézhettünk.

Még egy múltban használt műtárgyat is láttunk, egy duzzasztót a Vasér-patakban. Hajdanán a duzzasztott szakaszon vízre bocsátott faanyagot az átbukó, nagy sebességű vízzel egészen Visóig szállították. A térségben egykor tutajoztak is, a faanyagot és nem mellesleg a sót egészen Szegedig szállították a Tiszán. A sínek mellett sétálva több helyen, különösen a hidak környezetében, rönkökből kialakított partbiztosítást figyelhettünk meg a partmederben.

Fainán az erdészet felújított épületében kaptunk szállást. Régen egészen kis falu volt, mára csak néhány erdészeti lakásra és vendégházra korlátozódott az épített környezet.

A finom vacsora után felsétáltunk a közelben álló római katolikus kápolnához, amelyet Árpád házi Szent Erzsébetnek szenteltek. A templom mögött egy I. világháborús emlékművet emeltek az itteni harcokban elesett négy nemzeti katonára tiszteletére. 1923-1943-ig egy kastély állt a kápolna mögött, ma csemetekert található a helyén.

Harmadik nap reggel megnéztük a közeli erdészeti csemetekerteket, luc- és duglászfenyőket nevelnek bennük, az asszonyok éppen kapálták a kisméretű, állomány közötti parcellákat.

A vasúttal visszautaztunk Visóba, ahol kocsiba szálltunk és immár Béres Istvánnal kiegészülve Rónaszék felé vettük az irányt. Útközben megálltunk a Rónai Erdészet 4-es termelési egységében kialakított 82 hektáros magrezervátumban. A 110 éves állomány 500 méter tengerszint feletti magasságon található, 60%-ban kocsánytalan tölgy alkotja, emellett bükk és gyertyán van jelen. A fentebbi régiókban a tölgy-bükk arány megfordul. Sétáltunk a 29 méter magas, hosszú ágtszta törzsszel rendelkező faegyedek között. A helyi kollégák el

Béres István bemutatja a magrezervátumot

mondták, hogy jövőbeni erdőművelési feladatuk a gyertyán visszaszorítása és a bükk gyérítése. A területen a bükk természetes újul, azonban a 90 évesnél idősebb egyedek faanyaga nagymértékben álgesztesedik. A tölgy felújulását mesterségesen segítik.

Következő állomásunk a rónaszéki vörösfenyő rezervátumba vezetett, ahol a 150-180 éves fák elérik a 47 méteres magasságot. Egészen felemelő érzés volt a faóriások között megtapasztalni az erdő sajátos légkörét. Az egykor ültetett állomány eredetileg Kárpátaljáról, Técsőről származó csemetékből létesült. A védett területen felkerestük a „korelnököt”, a 320 évesnél idősebbre becsült, több mint másfél méter mellmagassági átmérőjű kocsányos tölgyet, és sorra fényképeztünk mellette. Feltöltödvé a rendkívüli erdők nyújtotta élményektől, már sötétben indultunk vissza Rónaszékre, majd a szállásra.

Az utolsó előtti nap reggel a Horgospataki Erdészet területére vezetett utunk. *Muzac Florin* erdőmérnök bemutatta az erdészetet és mesélt a környező erdőkről. Az erdészet mintegy 12 400 hektár erdőterületet gondoz, ezen belül az állami területek aránya 95%. Elmondása szerint itt található Európa legjobb minőségű jegenyefenyője, méltán híres róla ez a vidék. A másik különlegesség az UNESCO nyilvántartásába javasolt kvázi őserdő, amely egy összefüggő, 1440 hektáros védett erdőtömbben található. A vulkáni, metamorf kőzeten kialakult erdő legnagyobb részét bükk alkotja, némi fenyő eleggyel. Ezek után egy erdei úton vágunk neki a terepnek. Útközben megálltunk egy borvízforrásnál és megkóstoltuk az ásványi anyagokban gazdag vizet.

Az „őserdőhöz” érve a hat éve készült tanösvény mentén haladtunk, amely egy 60 hektáros erdőtümböt tár fel. A rendelkezésre álló időre való tekintettel a tanös-

vény első négy állomását jártuk végig, ám így is teljes képet kaptunk az erdő céljáról, jelentőségéről, az általa képviselt értékekről. Az erdő nem őserdő a szó szoros értelmében, csak nagyon idős, több száz éves faegyedekből áll. A két évvel ezelőtti védetté nyilvánításáig ugyan némi

erdészeti beavatkozás történt, de a természetes folyamatokat semmi nem akadályozta. Az UNESCO területté való besorolás – eredményessége esetén Románia első ilyen besorolású területe lenne – feltétele többek között, hogy az erdő csak természetes módon újulhat meg, nem tartalmazhat idegenhonos, telepített fajokat, ugyanakkor legyenek benne haldokló példányok, minden korosztály képviselve legyen, legalább öt, vagy több szintből álljon, fellelhetőek legyenek benne a holtfa különböző formái.

A csapat az „őserdőben”

Ez utóbbi kritériummal összefüggésben kísérőnk kiemelte, hogy a holtfa a helyi körülmények között különösen fontos az erdő természetes megújulása szempontjából. Az évi 1400 mm körüli csapadék, és a telente kialakuló vastag hóréteg ugyanis megnehezíti a kellő újulat kialakulását, ezért döntő jelentőségű az elbomló faanyagból keletkező táptalaj első sorban a jegenyefenyő megújulásában. A különböző bomlási stádiumban lévő álló és fekvő holtfa emellett az emlősök, ma-

darak, rovarok és gombák számára is nélkülözhetetlen, hozzájárulva a biodiverzitás fokozásához, az erdő természetes ellenálló képességének kialakulásához. Jellemző az erdő szerkezetére, hogy az alsó lombkoronaszintben egy kidőlt, 15 centiméter átmérőjű fát 100 évesnek határoztak meg. A tanösvény harmadik állomásán pedig egy kidőlt, másfél méteres átmérőjű jegenyefenyőt láthattunk, amely a mérések szerint csaknem 30 m³ bruttó fa mennyiséget tartalmaz.

A negyedik állomáson a 2012-ben kijelölt egyhektáros mintaterületet nézhetjük meg, amely hűen mutatja a nem mindennapi jellemzőket. A kutatások során a 6 centiméter feletti állományt felvették, és az országos átlag 256 m³/ha élőfakészlet helyett itt elképesztően nagy értéket, 1207 m³/ha élőfakészletet találtak, emellett 150 m³ holtfát.

Az „őserdőben” tett séta után Máramaroszigeten meglátogattuk a Börtönmúzeumot. 1897-ben épült köztörvényes börtönként, majd 1948-tól politikai börtönként működött. Rengeteg értelmiségit, diákokot, politikust, katonatisztet, görög és római katolikus papot börtönöztek be és sokan közülük nem kerültek ki élve. A

fogvatartottaknak állít emléket a három szinten, az egykori cellákban berendezett kiállítás, rengeteg korabeli újsággal, fényképpel, visszaemlékezéssel.

Utolsó nap reggel elbúcsúztunk vendéglátóinktól, *Dobó István* szakosztályelnök megköszönte Béres István erdészeti vezetőnek a kiváló szakmai programot és a baráti fogadtatást, majd kölcsönös jókívánságok után hazaindultunk.

Miklós Tamás
szakosztálytitkár

Tatán talákoztak az erdésznők

Az Erdésznők Országos Találkozóját immár több mint negyed évszázada rendezik meg, alkalmanként az ország más-más erdős tájain. 2016. október 13-14-én a Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt. volt a házigazdája a Tata és környékén szervezett egyesületi rendezvénynek, ahol a vértesi és a gerecsei erdők vonzásában tölthettek el az erdészhölgyek két emlékezetes napot.

Szálláshelyünk az Olimpiai Edzőtábor volt a szép fekvésű Tattai-tó közelében. A kora délelőtti rövid regisztráció és a gyors felfrissülés után buszokra szálltunk, és Pustavámra indulva kezdődött a szakmai programsorozat.

Első utunk a Malomerdő Panzióba vezetett, ahol *Kocsis Mihály* vezérigazgató, *Pintér István*, a Pustavámi Erdészet igazgatója és *Lomniczi Gergely*, az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára köszöntötte az erdésznőket. Az „Isten hozott!” koccintások után gyorsan elfogyasztottuk a gulyásleves és pogácsa alkotta ebédünket, hogy kezdődhessenek a terepi programok.

A Pustavámi Erdészet a Vértes nyugati és a hegyvidék északra lefutó kedvező termőhelyi adottságú területein, mintegy 6741 hektáron gazdálkodik. Az erdőterület zömén természet szerű állománytípusok találhatók. Az évente kitermelt faanyag 20-22 ezer nettó m³ között változik. Legjellemzőbb választékok a rönk és egyéb fűrészipari alapanyag (31%), a papírfa és rostfa (28%), valamint a tűzifa (39%).

Az erdészet saját fűrészüzemmel rendelkezik Pustavám község határában, mintegy 7,5 hektár területen, rönktérrel, gyártócsarnokkal és készárutérrel. A fafeldolgozás főfajái a cser, tölgy, bükk, de emellett akácot, kőriszt és hársot is megmunkálnak. Évente nagyságrendileg 7-10 000 m³ faanyagot dolgoz fel az üzem, 50 dolgozó foglalkoztatásával. Alapanyagként elsősorban saját termelésű faanyagot használnak, de az egyre növekvő igények kielégítésére faanyag-felvásárlás is folyik. A bejárás során betekintést nyerhettünk a fűrészüzemben folyó munkafolyamatokba, működés közben láthattuk a rönkhasító szalagfűrészét, és a készáruteret is megtekintettük.

Az erdészet újonnan átadott gyümölcsfeldolgozójába is ellátogattunk. Jelenleg csak vásárolt alapanyagokból dolgoznak, de az ültetvényeik termőre fordulása után saját termesztésű gyümölcsöket is befőznek majd. Az idei feketebodza-lekvárból kaptunk is egy-egy üveg kóstolót.

Az erdészet működteti a Vajda János Erdészeti Erdei Iskolát, ahol *Pintér István* és *Varga Csilla* erdei iskola vezető a helyben folyó környezeti nevelési munkát ismertette.

Ismét buszra szállva, hogy a Pátrócsoni ősbükkösbe indultunk. A Pustavám 40 A és 40 H erdőrészek között álltunk meg, ahol *Laki Balázs* erdőművelési műszaki vezető mutatta be a természet szerű erdőgazdálkodás helyi módszereit, kihívásait, a bükkös, cseres-kocsánytalan tölgyes állományok természetes úton, magról történő felújításának szakmai feladatait.

A terepi bemutatók után a vacsorával egybekötött baráti találkozó következett, ahol *dr. Bitay Márton Örs* állami földekért felelős államtitkár, *Kocsis Mihály* vezérigazgató, *Michl József*, Tata város polgármestere és *Kiss László*, az Egyesület általános alelnöke köszöntötte a megjelent erdészhölgyeket.

A másnapi első programunk a Vértesi Erdő Zrt. központjának bemutatása volt, vezérigazgatói kalauzolás és rövid előadás kíséretében, amely a társaság működését, gazdasági mutatóit vázolta fel. Érdekességként megnéztük az Erdei delikatesz boltot is, amelyben hazai termelőktől származó kézműves áruk kerülnek a polcokra. Lehetőségünk nyílt vásárolni is ezekből.

A találkozó záró programjaként a Turul Parkerdőben jártunk. Mivel nagyon szélesre fordult az idő, a Turul-szobor rövid ismertetése után indultunk is vissza a szállásunkra ebédelni, majd a házigazdáinktól és a vértesi, gerecsei erdőktől elbúcsúzni.

Köszönjük a szervezést a Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.-nek és az Országos Erdészeti Egyesületnek. Jövőre találkozunk!

Szöveg: **Farkas Zsuzsanna**, OEE Szombathelyi HC;

Nagy László

Kép: **Nagy László**

Tanulmányút a Papuk-hegységben

Az Országos Erdészeti Egyesület Baranya Megyei Helyi Csoportja szeptember végén a szomszédos Papuk-hegység erdőgazdálkodását bemutató tanulmányúton vett részt. Hirmann Antal, a helyi csoport elnöke segítségével sikerült erdész-baráti kapcsolatot találni a helyi erdészeti egyesület Nekcsei Helyi Csoport elnökével, Darko Mikičić kollégával. A horvát erdészekkel régi kapcsolatot ápolnak a baranyai erdészek.

A Pécsről induló 20 fős csoport alig kétórás mikrobuszos utazást követően találkozhatott újra a horvát vendéglátás és barátság közvetlenségével. Raholcán (horvátul Orahovica) a Čačinci Erdészet igazgatója fogadott bennünket. Köszöntő szavait és horvát kollégáinak bemutatását követően, részletesen ismertette a Hrvatske Šume 16 erdőgazdasága közül a 73 000 hektár erdőterületen gazdálkodó Našice-i erdőgazdaságot, valamint az erdőgazdaság 9 erdészete közül a vendéglátó Čačinci Erdészetet, első megállóhelyszínét.

A Čačinci Erdészet közel 8000 hektáron tevékenykedik, 3 erdőgondnokságában évente összesen 50 000 m³ faanyagot termelnek ki, jellemzően gyertyános-kocsánytalan tölgyes állományokból. A Gaj 1a erdőrészlet 25 hektáros ötéves folyamatban lévő erdőfelújításában sétálva vendéglátóink elmondták, hogy a végvágást az akkor 120 éves erdőrészletben a több mint 70%-ban megjelent természetes kocsánytalan tölgy-, és bükkújulatra végezték el. A kitemelt 11 000 m³-t a jó minőségű, kisbuszainkkal is jól autózható makadám feltáró úthálózaton szállították el. A hazai szakemberek számára kissé „magára hagyottnak” tűnő, a Gaj 1a 25

hektáros erdőrészletet is magában foglaló, mintegy 110 hektáros erdőfelújítási tömbben három évük van a siker biztosítására.

A túlapoltnak nem nevezhető vágásterületen az alacsony vadlétszámnak köszönhetően nagyon szépen felújult kocsánytalan tölgyes területeket járhattunk be. A helyi szakemberek véleménye szerint az állományt 2-3 évente ápolják, ezen munkák során a kocsánytalan tölgyes részeknek folyamatos előnyt biztosítanak a gyorsan növekvő elegyfajokkal, vágásnövényekkel szemben, a bükkös részeket nem ápolják.

A szükséges pótlást makkvetéssel végzik, kerítés nélkül. Kocsánytalan tölgy esetében 5 mázsa makkot vetnek hektáronként, amelyből a 7-10 000 csemetét kívánják biztosítani hektáronként. Kérésünkre megnéztük a szomszédos 100 éves Gaj 21-es tag erdőállományát, mely vendéglátóink elmondása szerint fajösszetételében hasonló az előzőekben bejárt erdőfelújítás anyaállományáéhoz.

Ezen büккеgyes-gyertyános-kocsánytalan tölgyesekben már mindenütt jelen van a jó borítottágú kocsánytalan tölgy-, és bükkújulat. A szakszerű erdőkezelés folytán kialakított jó szerkezetű, színtezetszerű állományt pársz szemekkel néztük.

Második megállóhelynél láthattuk a Gaj 23 tag 52 hektáros, 13 éves, sűrűség életfázisú gyertyános-kocsánytalan tölgyes faállományt, amelyben tisztítási munkálatokat mutattak be. Ebben a korban a jó minőségű tölgyekből hektáronként négyet-ötöt különös figyelemmel nevelnek. A tanulmányút helyszínéin mindenütt kiemelt figyelmet fordítanak az invazív fafajok visszaszorítására.

Későbbi megállóink során teljes képet kaphattunk a hazánktól nem oly távoli vágásos erdőgazdálkodás fokozatos felújításainak fázisaiból. Magyarországi védett területen „edződött” szeméinknek a Gaj 15-17 erdőtagok – néhány év különbséggel – egybevágot, 110 hektáros véghasználati területe nyitott új dimenziókat.

Látogatásunk utolsó helyszínéül vendéglátóink a Dráva-síkból 600-900 méter magasságig kiemelkedő 85 kilométer hosszú, 10-30 kilométer széles Papuk-hegységben található Jankovac vendégházát választották, amely Drenovac (Darnóc) község felől a Kovačica-patak völgyéből felkapaszzkodó erdészeti úton közelíthető meg. A turistaház északi felén látható a szemet gyönyörködtető Jankovacki-patak vízesése. A környék Naturpark révén jelentős rekreációs központként üzemel, hazautazásunk előtt ennek gyümölcsét, valamint gasztronómiáját élvezhettük a baráti beszélgetés keretében.

Szöveg: **Ifj. Partos Kálmán**

Fotók: **Schrem Gábor, Pálffy Norbert**

A hűség nem maradiság

Volt idő, amikor az erdészeket reakciónak nevezték. Valljuk be, titkolt büszkeséggel töltött el bennünket ez a „megbélyegző” jelző, azzal együtt is, hogy emiatt közel félszáz – zömében végzés előtt álló – erdőmérnök-hallgatót eltávolítottak az egyetemről.

Később – akár még napjainkban is – hallhattuk, hogy „ti erdészek maradiak vagytok”. A maradiság negatív fogalom. Tudjuk, inkább előnybe kell helyeznünk a haladást, a fejlődést. Csakhogy, aki ránk ezt a maradi jelzőt, az összetevési ez a hűséggel.

A hűség nem maradiság. A hűség fogalma nekünk szent, bennünket többszörösen köt a szakunkhoz, a hagyományainkhoz, az alma materhez és a menekülő Akadémiát befogadó leghűségesebb városhoz, Sopronhoz. Nem elhallgatva, hogy Sopron e megtisztelő jelzőjéhez szükséges volt a frissen odaköltözött hallgatók – halálos áldozatot is szedő – hősiességére, harcára.

Akinek az előkészítést és a mindvégig való gondoskodást köszönhetjük, aki a „háziasszonyunk” volt, *Rencsiné Ágh Márta*, a Társaság Humánpolitikai Osztályának vezetője.

Első utunk a Diósgyőri várba vezetett, ahol *Bózsó Gyula* fogadott bennünket, a Társaság Műszaki Osztályának a vezetője. A kitűnően felkészült, sokoldalú fiatal kollégánk otthonosan mozgott a Társaság egészét érintő témakörökben éppúgy, mint Miskolc és környéke társadalmi, gazdasági és kulturális kérdéseiben. A felújított várban tett látogatás nagy élmény volt, köszönhetően Nagy Lajos király távollétében udvarhölgyének, aki korhű öltözékben és

Az ebéd utáni kávéra várva is folytatta a tájékoztatást *Rencsiné Ágh Márta* osztályvezető, a Társaságnál folyó erdei iskolákról, a kialakított képzési módokról, majd a bemutató- és foglalkoztató termekben *Molnár Nikolett* programvezető és munkatársa, *Bartók Csilla* is bekapcsolódott az ismertetésbe. Életszerű és az erdei iskolai filozófiájuk tömör megfogalmazását adja jelmondatuk: „*Tantermünk az erdő, tanítónk a természet!*”

A természet tapintható megismeréséhez, szeretetére neveléséhez nem az oktató, számon kérő módszert választották. Az ismereteket játékokba, közvetlen élményekbe rejtve igyekeznek átadni a gyermekeknek – nem kis örömeinkre, sok sikerrel.

Délután a közjóléti és erdei művelődési létesítményeket kerestünk fel *Bózsó Gyula* barátunk kalauzolásával Lillafüreden. Az első látványosság a kilencvenedik évét túlhaladó Lillafüredi Állami Erdei Vasút felújított lillafüredi állomásépülete volt, úgy is mint Ökoturisztikai Központ, a benne elhelyezett vasúttörténeti kiállítással.

Bózsó kollégánk ismét remekelt, általános tájékoztatást adott az erdei vasutak eredeti rendeltetéséről, szükségességéről és építéséről. Részletesen szőtt a Társaság által üzemeltetett két erdei kisvasútról: a Lillafüredi Állami Erdei Vasútról, melynek eredeti fővonala – a Szinva-völgyi Erdei Vasút – mellett működtetnek egy parasznai mellékvonalat, ez utóbbin menetrend szerinti járatok nem közlekednek; valamint a Pálházi Erdei Vasútról, s az utóbbi időben igen közkedvelt vasúti programokról.

A bemutatóteremben Magyarország 14 erdei kisvasútját ismertető tablót is elhelyeztek. A múzeumi bemutatáshoz kiegészítéseket fűzött *Wagner Tibor, dr. S. Nagy László* és *Varga Béla* szeniortársunk.

A környéken tett séta során további közjóléti objektumokról hallottunk, a környék turisztikailag és kulturális értelemben is érdekes emlékhelyeit ismerhettük meg, és szobránál szántunk néhány percet *József Attilára*, aki 1933-ban Lillafüreden tartózkodott az Írók Gazdasági Egyesületének kongresszusán, ahol a lenyűgöző táj, s nem utolsósorban *Martha Márta* szépsége ihletésére megírta a világirodalom egyik legszebb szerelmes, Óda című versét.

A lillafüredi program befejeztével a Varbó-Fónagysági Bagoly-Vár Erdészeti Erdei Iskola felé tartottunk, ahol a szálláshelyünk is volt. Megszakítottuk utunkat a parasznai szárnyvonal *Mahóca* megállójánál.

Mindez azért jutott eszembe, mert a Szeniorok és Tiszteletbeli Tagok Tanácsa (Tanács) 16 fős csoportja szeptember végén az ÉSZAKERDŐ Zrt.-nél olyan kétnapos programon vehetett részt, ahol tetten érhető volt a hagyománytisztelet, az erdészbarátság, s az idős kollégák iránti megkülönböztetett figyelem, a hűség. Nagy értékek ezek ma. Szavakban igen nehéz is visszaadni az érzéseket, melyek ott hatalmukba kerítettek, s amelyek hosszú időn át elevenen tartják az emlékeket.

A kétnapos tanulmányutat *Cserép János* szeniortársunk szervezte, aki korábban 25 éven át volt az Rt. vezérigazgatója. A rendezvény bővelkedett szakmai, kulturális és kollegiális elemekben.

hanghordozással – nagyon kulturált módon, nem vásári stílusban – kalauzolta végig a „vendégségbe érkezett élemedettebb korú nemes urakat”.

Következő program a Miskolchoz legközelebb eső *Csanyiki Erdőház* Erdészeti Erdei Iskola megtekintése volt, ahol otthoni ízeket varázsoltak a helyben készült ebédhez – a gyermekeknek nagyszüleink idejére emlékeztetően hirdetett, de nekünk inkább – saját gyermekkorunkat felidéző berendezési tárgyakkal övezett környezetben. E helyszínen megtisztelte csoportunkat *Bak Julianna* közgazdasági vezérigazgató-helyettes, akitől átfogó, általános és friss adatokat kaptunk a Társaság gazdálkodásáról.

Ott találkoztunk a Kelet-bükki Erdészeti Igazgatóság vezetőjével, *Váradai Gábor* erdészeti igazgatóval először. Még a délutáni témához igazodóan részletes beszámolót hallhattunk az erdei vasúti programokról: a Mikulás-vonatról, melynek 2015-ben 20 000 látogatója volt. De indítanak járatokat a legkülönbözőbb témákhoz kapcsolatosan: szarvasbögést hallgató vonatozás, fotóvonat, dallamvonat, lombhullató, nyárköszöntő vonatozás stb. További szabadidős és gyermekfoglalkoztatási lehetőségek közül választhatnak az érdeklődők: erdei iskolai foglalkozások, Andókuti-erdei tanösvény stb.

Megérkezvén a Főnagysági Erdészeti Erdei Iskolába, a szállásfoglalás, ágyazás volt az első foglalatosságunk a tágas, szépen berendezett szobákban. Ezt követően a szabadtéri tanteremben „megvizsgáltuk” ki mit hozott otthonról, s minősítettük a helybéli felhozatalt. Volt mit vizsgálni.

A bőséges és ízletes vacsorát követően vette kezdetét a baráti találkozó, az egyik legkedveltebb része ezeknek az alkalmaknak. Azért is kedvelt programrész, mert itt protokoll nélkül, az erőteljesebb hang, vagy a kiharcolt szó jogán mindenki részt vehet a beszélgetésben, s ha a hangulat úgy hozza, egy-két selmeci nótát is elénekelünk. A véget nem érő esti emlékezéseknek csak a korunkból is adódó testi fáradtság szab határt, talán legtovább a tarokkasztal mellett ülők tartanak ki.

A második nap a szakmai programok jegyében telt el. Reggeli után *Váradai Gábor* erdészeti igazgató és *Jubász Péter* műszaki vezető gondjaira bíztuk magunkat. Átfogó képet kaptunk az erdészet adottságairól, gazdálkodásáról, s az újnak számító elhelyezésének történetéről. Két helyszíni bemutató tette fejlethetetlenül a napot.

Elsőként megtekinthettük azt a helyszínt – *Gór Lajos* kerületvezető erdész

m³ faanyag feküdt a földön és egymás hegyén-hátán a legnagyobb kuszaságban. Négy hónap állt rendelkezésre a fokozottan védett területen a faanyag mentésére és a rehabilitációra úgy, hogy közben állandó harcot kellett vívni a hatósági engedélyekért. Szerencsére igen jó makktermés volt abban az esztendőben, így csak 5-6 hektárt kellett mesterségesen felújítani. Nyolc év elteltével már megnyugtató kép tárult a szemünk elé.

A második helyszínen – *Kormos Ferenc* kerületvezető erdész kolléga jelenlétében – a 2014. december 2-án kezdődött hatalmas jégtörés nyomait láhattuk, s hallhattuk *Váradai* igazgató beszámolóját a félelmetes természeti jelenség kialakulásáról és hatásairól.

A rendkívüli helyzet veszélyes is volt. Öt napon át dőltek, törtek a fák. Sok helyen, a dominóelv alapján a magasabb részekben 2-3 fa kidőlt, s ez a völgy aljáig sorba döntötte egyre szélesedő sávban az erdőt. Minden – egyébként is jeges – utat elzártak a kidőlt fák Lillafüredtől Varbóig. Először az utakat kellett járhatóvá tenni, majd abban a 15-16 erdőrészletben a kármentés következett. Ahány helyszín, annyi helyben kitalált módszerrel. Megnehezítette a mentést, hogy nem lehetett erdei rakodókat kialakítani, szinte közvetlenül a teherautóra kellett kiközelíteni a faanyagot. Kb. 2000 m³ faanyag mentéséről volt szó, de meg

közreműködésével – ahol a 2008. október 30-án, a Felsőtárkány térségében kialakult tornádó, Bánkúton áthaladva csapott le a Kelet-bükki Erdészeti Igazgatóság erdeire és 10 kilométer hosszúságban, 20-tól 400 méteres szélességben mindent tarolt. Mintegy 60 hektáron 20 ezer

kell hagyni, hogy a hatóságok sokkal inkább együttműködők voltak, mint a korábbi esetben.

A rendkívüli helyzetek rendkívüli értékesítési gondokat is produkáltak és természetesen rendkívüli bevételeket is, így sikerült forrást teremteni a feltárolt hálózat fejlesztésére, korszerűsítésére.

A terepi bemutatót követően *Zay Adorján* vezérigazgató tisztelte meg rendezvényünket, nagy felelősséggel végzett igen sok munkája mellett szakított időt a seniorokkal való találkozásra, s így a főnagysági házban szervezett ebéd alkalmával mondhattunk köszönetet a háziaknak a lehetőségért, a vendéglátásért.

A program valamennyi részében a legnagyobb gondosságot tapasztalhattuk, felejthetetlen élmény volt a szakmai bemutatók megválasztása. Dicsőretre méltó eredményeit láthattuk a napi „rutin” feladatoknak, az ifjúság egészséges életfelfogásra nevelése, a természet megismerése, befogadása érdekében tett erőfeszítéseknek. Különösen érdekes volt a bemutatónak az a része, amikor az erdőt ért hatalmas károk leírását, a válsághelyzet felszámolására tett lépéseket ismerhettük meg és láthattuk a hatásukra kialakult mai erdőképet. Ezek a nem várt események teszik igazán próbára a szakmai és emberi rátermettséget.

A helyiek kiválóra vizsgáztak. Ismételten köszönjük a szervezésben, meg-

valósításban részt vett valamennyi „északerdősnek” az áldozatos munkáját, a barátságot, gratulálunk a munkahelyi közösségnek az elért eredményekhez!

Halász Gábor elnök
Fotók: **Mohai Elek**

Két székelly és az Apáca

Benedek Elek és Bedő Albert

A 19. század vége felé két székelly Budapesten találta meg a boldogulást, hivatala kitéjesedését, de lélekben mindig hazavágytak. Egyik újságíró lett, a másik erdész. Mindketten szerették a fákat és az erdőt, mindkettő kiérdemelte a faültető címet, és mindketten voltak valamikor országgyűlési képviselők. Mindkettő tenni, segíteni akart népének, sorstársainak. Segíteni akarásukra, céljuk elérésére találtak egy szervezetet, az 1875-ben alakult Székely Művelődési és Közgazdasági Egyesületet.

Ismeretségük legkorábban az 1880-as évek elejére vezethető vissza. Amikor 1888-ban *Benedek Elek* írásaiban először tesz említést *Bedő Albertről*, látható, hogy már régebb óta ismerik egymást.

Benedek Elek Bedő balálának idejében
(Forrás: OSZK)

Országgyűlési képviselőként egy felvidéki utazása alkalmával Libetbányán, a régi városháza hivatalszobáit járva, a királyi pár arcképe mellett Bedő Albert olajfestésű képét fedezi fel: „– *Nini, bisz ez Bedő!* – kiálték fel önkéntelen a nem éppen bű arckép láttára. – Igen, – mondták, – ez ő, bálából festettük le a mért a kincstár és a város közt hosszas időn át folyt erdőpörnek véget vetett.” Nem sokkal később Bedő Alberttől kapott egy üzenetet: Liptóba megy erdőt vizsgálni, nem tart-e vele? „*Nem csak egyszerűen az utazás gyönyörűsége ingerelt, de a gondolat is, hogy oly ember társaságában utazhatom, ki ismeri az erdő titkait, ki oly féltékenyen szerető gonddal őrzí és dajkálja hazám erdeit, mint anya a gyermekét s kitől tudtam előre – egy nap alatt többet tanulok az erdő gazdasági tudományából, mintha*

laikus gyámoltalansággal végig bujnék egy egész erdészeti könyvtárat” – írta utazási élményeit megörökítő cikksorozatában Benedek Elek.

Liptóújvárra mentek, az erdőőri iskolát nézték meg, hol Bedő két és fél napon keresztül „examinált”, azaz vizsgáztatott, közben bejárta Benedek Elekkel s állandó kísérőjével és fogalmazójával, Kondorral a Fekete-Vág völgyét, a környező erdőket és erdészlakokat, mindenhol nagy szeretetre és meleg fogadtatásra találva. Ismeretségük, jó kapcsolatuk az egyesület révén megmaradt akkor is, amikor Benedek Elek már nem volt képviselő, hanem csak egyszerű újságíró és szerkesztő.

Néhány évvel később egy lepkeraj telepedett meg Magyarország egyik erdőségében és nagyon gyorsan elszaporodott, felemészte maga körül a növényi életet, elsorvasztva a fákat. A lepke tudományos neve *Lymantria monacha*, azaz apácalepke. Ez a 4-4,5 centiméter nagyságúra megnövő lepke igen kártékony és szaporulatával, falánkságával hatalmas erdőségek elpusztítására képes. Benedek Elek így írt a várható veszélyről 1891 augusztusában: „*Rettenetes csapás fenyegeti Magyarországot erdőségeit. Az apáca nevéű pusztító rovar, mely eddig különösen Bajorországban okozott milliókra menő károkat s juttatott koldusbotra számtalan erdőbirtokost: ez évben fölbukkant az erdélyrészi havasokban is s egyes erdőrészeket már félelmetesen meglepett... a kincstári erdőkben s egyes magántulajdonosok erdeiben tavasz óta folyik a küzdelem az erdőgyilkos rovarok ellen, melynek milliárdjai pusztítanak letarolván a szép zöld leveleket, kiszívva az életmedvet az égnek meredő fenyőóriásokból.*”

Magyarországon először a görgényi fenyvesekben pusztított nagyobb mértékben, majd egy raj elszaporodott Erdély keleti részén, nagy károsítást végzett az erdőségekben, de szerencsére

nem olyan óriásit, mint abban az időben Bajorországban, ahol a védekezésre 20 millió márkát költöttek, és így is hatalmas erdőségek veszttek oda. A fa mint kincs és mint vagyon sokkal nyilvánvalóbb volt akkoriban – sokkal többet éltek belőle.

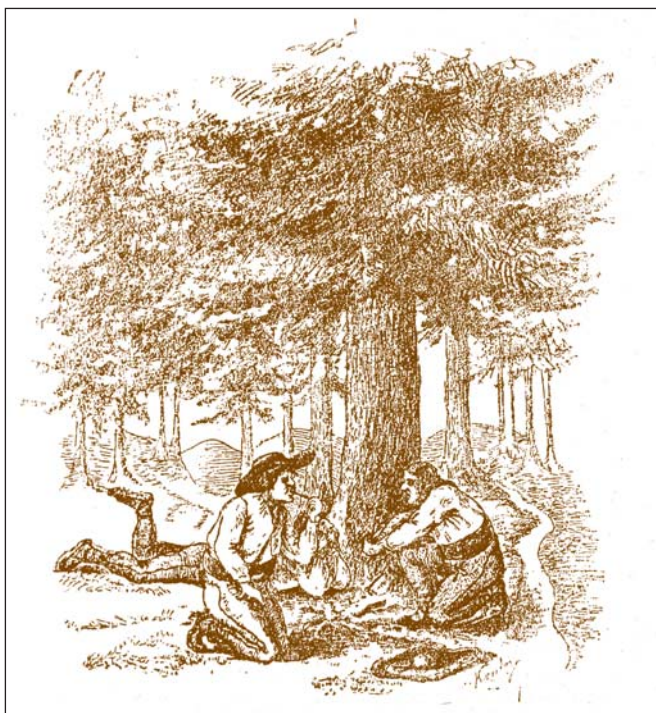
Hogy Magyarországon nem következett be az erdők s ebből következőleg emberek ezreinek a katasztrófája, nagymértékben köszönhető Bedő Albertnek és munkatársainak, akik szorgosan pusztították ezt a lepkét és annak hernyóját, petéit. „*A laikus közönségnek sejt*

Bedő Albert akadémiai portréja
(Forrás: MTA)

telme sincs arról, hogy csak két év előtt is mily rettenetes csapást hártott el Bedő Albert az ő lelkes gárdájával Magyarország erdőségeiről. Ha ő és gárdája résen nem állnak s a szó igaz értelmében éjjelnappal nem küzdenek az erdők ismeretlen gyilkosa az »apáca« ellen: az erdőkben gazdag Erdély most a szomorúság, a szegénység országa volna. Ez bősi küzdelem volt. Láttam tanuja voltam.” – írta Benedek Elek 1893-ban a Magyar Hírlap munkatársaként.

1891 augusztusában a két székelly, Bedő Albert és Benedek Elek a görgényi havasokban találkoztak, az Apáca-lepke (apácalepke) hozta fel őket ide és az ellene való tenni akarás: „*oly szerencsés voltam, hogy épp egyidőben értem a görgényi havasok közé Bedő Albert főerdőmesterrel, a ki ez évben már másodszer járt itt, hogy megtegye a szükséges intéz-*

Zapecskát szívó tótok – Bedő fogalmazójának rajza

kedéseket”. Ki-ki a saját tollával – a saját lapjában – és más eszközökkel is küzdött, ott akartak lenni a sűrűjében és tenni valamit az erdők s ezáltal az ebből élő emberek megmentése érdekében. Benedek Elek napokon keresztül munkálkodott együtt Bedő Alberttel és csapatával, tudósításaiban Bedő Albert tanácsait megfogadva hívta fel a figyelmet a különös veszélyre és az ellene való védekezési, megelőzési lehetőségekre.

A régi jó ismerősöket a közös munka szorosabb barátságba fűzte. Bedő Albert erdészeti szolgálatának 25 éves jubileumáról írt tárcáját így kezdi Benedek Elek: „Felejtetetlen szép napok emléke elevenedik meg lelkemben, leírván e nevet: Bedő Albert. Úgy tetszik nekem, mintha fenyőillat áradna szét szobámban s ballanám a rengeteg fenyvesnek zúgását. Ott vagyok, ott, újra, érzem balzsamos illatát a karcsú fenyőnek, ballanám a rengeteg fenyvesnek rejtelmes zúgását.”

1896-ban, nyugdíjba vonulása után, Bedő Albert képviselőnek jelöltette magát, s Benedek Elek támogató írást jelentetett meg saját lapjában a tanítók és tanárok közt népszerű Nemzeti Iskola hasábjain: „A mostani képviselőválasztásnál feltűnő sok miniszteriális képviselő jelölt, de ugyancsak kevés közöttük az oly egyn, kitől többet lehetne várni, mint a szavazatok számának szaporítását. Szinte jól esik látni egy régi érdemes ember nevét a minő Bedő Albert orsz. főerdőmester a földművelési minisztérium államtitkára. Bedő Albert,

mint szaktudós is országos nevet szerzett magának. Az ő képviselőjelöltsége érdekel minket is, mert hivatalos állásában jelentékeny része volt az erdészeti és földműves szakiskolák fejlesztésében s nem egyszer volt alkalmunk meggyőződni a közoktatás ügye iránt való lelkes érdeklődéséről. Ez a körülmény s egyéniségének nemessége, kiválósága készletnek minket arra, hogy az ő politikai pártállására való tekintet nélkül felbújuk az

apatni kerület tanítóit Bedő Albert támogatására...”

Nem sokkal később Bedő Albertet választották meg a Székely Művelődési és Közgazdasági Egyesület elnökének – és látta el ezt a feladatát is több mint egy évtizeden keresztül. (Korábbi elnökök voltak többek közt gróf Mikó Imre, Andrássy Gyula miniszterelnök és Haynald Lajos kalocsai érsek is). Hamarosan, 1898-ban, Bedő Albert elnökle alatt, Benedek Eleket választották az egyesület titkárává. Munkálkodásuk során elsősorban a szülőföldjüket elhagyó, főleg a fővárosban megtelepedő székely inasfiúk helyzetével és ügyeikkel foglalkoztak. Tervbe vették és tárgyalásokat folytattak egy Székely Otthon létrehozására Budapesten, ahol szállást és ételmezt kaphattak volna ezek a fiúk, de támogatottak pénz- és könyvadománnyal székelyföldi iskolákat és osztottak ott tanulmányi ösztöndíjakat és jutalmakat is. Törekedtek a székelyföldi művelődés elmélyítésére és próbálták a Székelyföld problémáira irányítani a politikai és gazdasági szereplők figyelmét.

1901-ben együtt indították a székelység érdekében a Magyarság c. lapot. A lap főszerkesztője, Györffy Gyula azonban politikai babérokra törve, hamarosan kiforgatta őket belőle. A lap szerkesztője Benedek Elek volt, felelős szerkesztője Jancsó Benedek, belső munkatársai: Bedő Albert, Földes Géza, Gaál Mózes stb. Ki-ki megfelelő ismertségre, hírnévre tett már szert ekkoriban íróként, újságíróként a saját szakterületén. A lap

indítását közös nyilatkozattal kezdték Szózat a székely néphez címmel, amely több újság hasábján is megjelent.

Bedő Albertnek, Benedek Eleknek, a lap munkatársainak és az akkora egyszerűen csak Székely Egyesületnek nevezett egyesületüknek óriás szerepe volt az 1902-ben Tusnádon megrendezett Székely Kongresszus megszervezésében és az azt követő Székely Akció indításában.

Amikor 1902 áprilisában elhunyt Bedő Albert édesapja, Benedek Elek kedves megemlékező sorokkal kívánta enyhíteni barátja fájdalomát *Meghalt egy vén pap* c. írásában: „Egy kilencvenkét esztendő unitárius papot kísérek holnap örök nyugalomra az új-székelyi unitárius temetőben. ... Bedő Lajos a sorsnak kiváltságoltjai közé tartozott, mert az Isten megadta neki az örömet, hogy lássa gyermekeinek szárnyra kelését; megérte, hogy egyik fia a maga óriás tetterejével, szorgalmával, tehetőségével fényes pályát fusson meg, nevét nem csak ebben az országban, hanem a külföld tudósai előtt is tiszteltté tegye...”

A Székely Kongresszus és a Magyarság c. lap bukása után Benedek Elek egy kicsit visszább húzódott a közéleti írástól és szerepléstől, a gyermekek országa felé tekintett. De Bedő Alberttel karöltve a székelység érdekében tett áldozatos munkájukat – az egyesület kereteiben és azon túl – halálukig folytatták.

Perjámosi Sándor

Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár

Felhasznált irodalom:

- Benedek Elek: Utazásaim. 2. Grünwlad országában. = Ország-Világ 9(33): 513–515, 1888.;
3. A M. Kir. fenyvesek közt. = 9(34): 530–531;
4. A M. Kir. fenyvesek közt. = 9(35): 546–547.;
5. A M. Kir. fenyvesek közt. = 9(36): 561–562.
- Benedek Elek: Az erdők gyilkosa. = Magyar Hirlap 1(156): 9–10, 1891. (aug. 27.)
- Benedek Elek: Az apáca. = Magyar Hirlap 1(157): 13, 1891. (aug. 28.)
- Székely Huszár: Apáca-égetés. = Magyar Hirlap 1(160): 1–2, 1891. (aug. 31.)
- Székely Huszár: Bedő Albert. Jubileuma alkalmából. = Magyar Hirlap 3(63): 1–2, 1893. (márc. 4.)
- Székely Művelődési és Közgazdasági Egyesület. = Pesti Napló 50(32): 10, 1899. (febr. 1.)
- A Székely Egyesület. = Pesti Napló 50(351): 10, 1899. (dec. 19.)
- Szózat a székely néphez! = Nemzeti Iskola 8(38): 1–3, 1901. (szept. 21.)
- [Benedek Elek]: Meghalt egy vén pap. = Magyarság 3(90): 4, 1902. (ápr. 14.)
- Balaton Petra: A székely Akció története, 1902–1914. Doktori Phd értekezés. Debreceni Egyetem 2006. ❁

Pártutasítás Karácsony délutánján

Még most is végigfut a hátamon a hideg, ha eszembe jut ez az eset, pedig vagy 45 éve történt. A karácsonyt megelőző hetek üzemi forgatagán mindenki szeretne már túl lenni. Függetlenül attól, hogy milyen munkahelyen kell helytállnia: a termelésben, a kereskedelemben vagy a szolgáltatásban.

Néhai főkönyvelőnk nagy mondása jut eszembe: „Nem értem, miért nem lehet az év minden hónapjában olyan nagy bevételt elérni, mint decemberben. Miért jön utána januárban, februárban a nagy pangás, amikor viszont a kiadások növekednek meg?” A választ mindenki tudta, az üzemi teljesítmény hullámló, mert a növekedéseket lassulások követik, vagyis a fák nem nőnek folyamatosan az évig.

A tervutasításos időben, decemberben mindenkinek a fakitermelés, az erdőművelés, az értékesítés és a többi ágazat tervére kellett összpontosítania. Ezekén felül jelentkezett még a karácsonyfa is. A 60-as és 70-es évek fordulójára már jól működtek az erdészeti karácsonyfakertek. A magánkertekre akkor még gondolni sem lehetett. A karácsonyfaival kapcsolatos feladatok nem egyfomán érintették az erdészeteket. Aki éppen soros volt, annak komoly többletmunkát adott, nem beszélve arról, hogy rövid idő állt rendelkezésre, és még az időjárásnak is ki volt szolgáltatva. A legnagyobb veszélyt a havazás és a ráfagyott ónos eső jelentette. Olyankor tűz mellett kellett leolvasztani a fákról a jégpáncélt. A határidő, a karácsony adott volt, késni nem lehetett, mert karácsony után ugyan ki vásárolna karácsonyfát. A gyermekkori szép karácsonyok emlékére mindig csodálattal és érdeklődéssel figyeltem a karácsonyfás kertekben a kis fenyők növekedését és fejlődését. Örültem, ha a szebbnél szebb fák közül válogathattak az anygalkák a jó gyermekek részére.

A következő eset még kezdő koromban, a kárászi erdészetnél a magyaregregyi völgyben levő, ún. piroskunyhói kertben történt, amely felújítás előtt állott. A kert az ügyes erdőművelő asszonyok mintaszerűen kezelték, nem kellett irányítani őket. Tulajdonképpen csak az értékesítéskor és a felújításkor voltak teendőim. A terv az volt, hogy a szép fákat karácsonyfának értékesítjük, a maradékot zöld díszítő gallynak, a többit elégetjük. A kertet tavasszal a fel-

szántás és megfelelő talaj-előkészítés után csemetével beültetjük. A csemetéket, ha jól emlékszem, 20 ezer darabot, már meg is rendelték. Abban az időben nehéz volt luccsemétét szerezni. Viszonylag kisméretű csemetéket igazoltak vissza, de ezeknek is örülni kellett.

A kedvező decemberi időjárásban, csapadékmentes időben, enyhe száraz fagyban a karácsonyfa-kitermeléssel hamar végeztek. A fákat a megadott címre leszállították. Végignéztem a kertet, viszonylag sok szép fa maradt. Azon gondolkoztam, hogy érdemes lenne még egy évet várni. Egyrészt, a meglévő fák egy év alatt még a javukra változnak. Másrészt, a kisméretű luccsemetéknek is jót fog tenni egy évig az eliszkolozás, így a felújítás várhatóan biztonságosabb lesz.

A küzdelmes hetek után végre elérkezett a várva várt december 24. A munkaidő délig tartott. Mindenki úgy tudta, hogy a tervteljesítéssel jól állunk,

útban vagyok, szeretné a karácsony előtti utolsó munkanap nyomait eltüntetni. Ekkor megszörrent a telefon. Azt hittem, valaki boldog karácsonyi ünnepeket akar kívánni, de nagyot tévedtem. Az értékesítési osztályvezető rendkívül izgatott, parancsoló hangját hallottam: „Pécsett elfogyott a karácsonyfa. A pártbizottság utasítása: azonnal állítsd le a fűrészüzemet. Vágass a fűrészesekkel a piroskunyhói kertben karácsonyfát, amennyit tudsz, és hozasd be a pécsi nagypiacra, mert ott egy tömeg várja a fákat.”

A részleteket akartam kérdezni, hogy ezt egyáltalán, hogy gondolják az utolsó pillanatban, amikor már mindenki a karácsonyfát díszítené otthon. A szavamba vágott: „Ne akadékoskodj, ez a pártbizottság utasítása, azonnal hajtsd végre!”, és lecsapta a kagylót.

Az osztályvezető természete volt, hogy mindent hatalmi szóval intézett és állandóan fegyelmiket helyezett kilátás-

Az archív fotó forrása: Fortepan

a karácsonyfatervet pedig erdőgazdasági szinten is teljesítettük, és még a pártbizottsági és egyéb „repi” fákat is maradéktalanul és mindenki időben megkapták.

Már délután két óra volt, mindenki igyekezett haza. A fagyártmányüzem utolsó műszaka is véget ért. Még az irodában voltam, ha jól emlékszem, egyedül a műszakiak közül. A hátizsákom már készen állt az indulásra. A fél hármas busszal terveztem hazamenni. A takarítónő pillantásaiból láttam, hogy már

ba. Beláttam, hogy ezt végre kell hajtani, méghozzá azonnal, és nem csak azért, mert nem akartam a párt haragját magamra vonni.

Ebben a korban az elvtársak a szocialista embertípus kifarragásával foglalkoztak, nem tudták eldönteni, hogy milyen fából faragják. Az ifjúsággal kell kezdeni. A karácsonyt, a szeretet ünnepét az iskolákban, óvodákban már fenyőfaünnepnek nevezték, és a fenyőfa tetején a vörös csillag hamis fénye ragyogott. Szerintük a vallás előbb-utóbb el fog halni, amit

nem türelmesen kívárni, hanem türelmetlenül erőltetni kell. Amit nem tudsz megakadályozni, annak állj az élére! – biztatták egymást az elvtársak.

A vallászabadság csak papíron létezett. A vallás- és egyházüldözés részleteit most nem kell felsorolni, az egész nemzet szenvedett miatta. A karácsonyfa-ellátással a párt nem sokat törődött, csak legfeljebb üzletet látott benne. Mindig hiány volt belőle, különösen a városiaknak okozott sok gondot a beszerzésük. A vidékiek ügyesen oldották meg, szép csöndben, a párt nélkül.

Mi történhetett Ádám-Éva napján délután, hogy a párt ilyen szigorú utasítást hozott, és méghozzá ilyen formában tállalták? Eszembe jutott az akkori mondás: „pártunk és kormányunk már foglalkozik azzal a problémával, amit maga idézett elő”. A karácsonyfa kereskedelmi elosztását rosszul tervezték, és most korrigálni akarják, bármi áron.

Szerencsém volt, több okból is. Két tehergépkocsi még az udvarban volt, egy ZIL és egy Csepel a rakodókkal együtt, éppen most készülődtek hazamenni a családjukhoz, a fűrészüzem pedig éppen akkor állt le. Kiszaladtam az udvarra, és közöltem a pártutasítást. Mindenki nézett egy nagyot, de megértette, hogy ha nincs a pécsi piacon karácsonyfa, hát vigyünk gyorsan még az utolsó pillanatban, és nekiláttak a nagy feladatnak. A fűrészesek fejszével, fűrészsel azonnal átmentek Piroskunyhóra, ha jól emlékszem, a saját járművükön és elkezdték vágni a fákat.

A tehergépkocsikról lesöpörték a fa-törmelékét és leszorító kötelek után néztek. Mire átértünk a kertbe, már egy nagy halom karácsonyfa volt levágva. Percek alatt felraktak annyi fenyőt, amennyi csak ráfért a kocsikra. Abban egyeztünk meg, hogy ha nem elég a fa, akkor még egy fordulót kell vinnünk. Megkértem a fűrészeseket, hogy elérhetőek legyenek erre az esetre. Megígérték, hogy otthon lesznek.

A rakodók már előre látták a pécsi helyzetet, és a legnagyobb gondjuk az volt, hogy ki fogja a pénzt beszédni a fákért. Azt javasolták, a legjobb, ha én leszek a pénzbeszedő. Nem örültem, de beleegyeztem. Elindultunk Pécs felé. A Budai vámnál hatalmas forgalmi dugó volt, tovább menni kilátástalannak tűnt. Észrevettem egy rendőrautót nem messze tőlünk. Az egyik rendőr a kocsival állt, a másik a kormánykerék mellett ült. Intettem a kocsival álló rendőrnek, aki azonnal odajött hozzám.

Váztam röviden a helyzetet, és kértem, hogy vezessenek fel a piacig, hogy még világosan odaérjünk. A rendőr elment a kocsijukhoz, bekapcsolták a szirénát, elénk álltak, és a dugóból kijutva felvezettek a piacra. Hatalmas tömeg várt, és nagy éljenzéssel fogadták a szirénával érkező két „autós angyalkát”, akik a fákat hozták. Látszott rajtuk a feszültség, hogy nem egészen tudták elképzelni, hogy még világosan megérkezik a várva várt karácsonyfa. Itt is rendőrök biztosították a rendet.

A tehergépkocsik felálltak a piac közepére. Úgy gondoltuk, hogy először leadjuk a fákat egyenként, mert nem voltak kötegelve, és majd utána kezdjük el az árusítást, de minden másképp történt. A hidegben hosszú ideje várakozó emberek ezt már nem bírták kivárni. Azt hitték, hogy egyenként megmutatjuk a fákat, hogy könnyebben lehessen válogatni. Minden leadott fának azonnal jelentkező gazdája. Először csak nekem fizettek, de ahogy minden oldalról körülállták az autókat, a többieknek is fizettek. Hihetetlen gyorsan minden fa, kicsi és nagy, gazdára talált. Mindenkinek jutott, de még a zöld gallyakat is összeszedték. Ekkor megjelent az erdőgazdaság jogtanácsosa, és az értékesítési osztály egyik beosztott munkatársa, akik jegyzőkönyvet vettek fel a fákért kapott pénzről, amelyet nekem kellett majd az ünnepek után Kárászra a pénztárba befizetni.

Nagy megkönnyebbülésünkre még egy fordulóra már nem volt szükség, ami sötétben sokkal nehezebb lett volna. Ránéztem az órára: negyed öt volt. A telefon óta eltelt két és negyed óra igen mozgalmasan telt.

Az ünnepek után találkoztam az értékesítési osztályvezetővel. Hidegen köszönt, és merev arccal elment mellettem. Egy szava sem volt hozzám. Arra azért kíváncsi lettem volna, hogy mit mondott volna, ha nem sikerül a pártutasítást végrehajtani, és a piacon várakozó emberek karácsonyfa nélkül maradtak volna...

Dr. Tóth Aladár
okl. erdőmérnök

„Ilyenkor — így karácsony táján — a magányos szobák, még magányosabbak, a régi puszták még csendesebbek, de az emlékek élőbbek és kedvesebbek, olyanok: mint az elmúlt idők és elmúlt barátok halk, puha ölelése. Ilyenkor jólesik az elsüllyedt, öreg utakat megjárni, a fiatalág ragyogó útjait, a szelíd kalandok tiszta éjszakáit és látni az elment patakok ringató játékát a holdvilággal, a szánkós utak alig pendülő éjszakáit, a karácsonyfákat, amelyek el nem múlnak soha és az álmokat, melyek az örökkévalóságból jöttek, oda is szállnak vissza pihenni és boldognak lenni, mint a szerelemben megfűrdött emberi lélek.”

(Fekete István)

Az Országos Erdészeti Egyesület és az Erdészeti Lapok Szerkesztősége ezúton kíván minden kedves Tagtársnak és Olvasónak Áldott, Békés Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Esztendőt!

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület elnökségének
2016. november 25-én, 9.00-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: Budapest, Ferencvárosi Ádám Jenő Zeneiskola (Köztelek u. 8.)

Jelen vannak:

Elnökség: Zambó Péter elnök, Andrésiné dr. Ambrus Ildikó és Mocz András alelnökök, dr. Oroszi Sándor SZB elnök, Gencsi Zoltán, Köveskúti Zoltán, Szabó Tibor József, Spingár Péter és Szentpéteri Sándor régióképviselek (9 fő).

Tanácskozási joggal: Bak Julianna EB elnök, Lomniczi Gergely főtitkár, dr. Kosztka Miklós, Tóth Gábor, Nagy László EL főszerkesztő, dr. Sárvári János, a Könyvtár őr

Kimentését kérte: Kiss László alelnök, Dobre-Kecsmár Csaba régióképviselek

Az ülést megnyitva Zambó Péter az Egyesület alapításának egykori helyszínén köszöntötte a megjelent elnökségi tagokat, meghívottakat. A napirend tárgyalásának elején az elnök megállapította, hogy az elnökség 9 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Lomniczi Gergelyt, a hitelesítésre Köveskúti Zoltánt és Szentpéteri Sándort kérte fel, majd ismertette a napirendet. Fentieket az elnökség egyhangúan elfogadta.

Az első napirendi pontban Zambó Péter elnök elmondta, hogy szükséges a 2017-től érvényes tagdíj mértékének megállapítása, amely kérdésben a küldöttgyűlés dönt 2016. december 9-én. A jelenleg rendelkezésre álló előrejelzések

alapján 0,5% körül várható a fogyasztói árindex éves változása. Ez olyan kismértékű változás, ami a tagdíj vonatkozásában nem érvényesíthető, így javasolt a tagdíjak eddigi szinten történő megállapítása. A következő évben a rendes küldöttgyűlésen érdemes foglalkozni azonban a következő évek tagdíjával. Idén a hirdetési bevételek növelésével sikerült fedezetet teremteni az alapműködéshez, és így kiváltani a tagdíjemelést. Tavasszal vizsgálni kell, hogy a tagdíj hogyan viszonyul az Erdészeti Lapok előállításának és terjesztésének költségeihez.

24./2016. (11. 25.) elnökségi határozat: Az elnökség javasolja a küldöttgyűlésnek, hogy a 2017. január 1-jétől érvényes tagdíjakat a következők szerint állapítsa meg: aktív dolgozók tagdíja évi 9600 Ft; nyugdíjasok tagdíja évi 3600 Ft; kedvezményes (határon túli, tanuló, GYES-GYED, munkanélküli) tagdíj évi 1200 Ft.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A második napirendi pontban Zambó Péter elnök és Szentpéteri Sándor régióképviselek összefoglalta az Egyesület eddigi szerepét az erdőtervény módosításának folyamatában. Az Egyesület a MEGOSZ-szal és a FAGOSZ-szal

végzett közös előkészítő munka után 2012 októberében javaslatokat fogalmazott meg és juttatott el az FM-be az erdőtervény módosításával kapcsolatban. 2015 júliusában felkérést kapott Ugron Ákos helyettes államtitkártól az erdőtervény felülvizsgálatára és módosítására irányuló szakmai egyeztetések koordinálására. A felkérés alapján felállított munkacsoportba meghívást kapott a NAK, a MEGOSZ, a NÉBIH, és több állami erdőgazdálkodó képviselője. A munkacsoport 2015. október 6-án 33 pontban fogalmazta meg javaslatait, amit az FM számára elküldött, és a honlapján is hozzáférhetővé tett. 2016 februárjában a FEHOVA keretében dr. Bitay Márton államtitkár ismertette az FM koncepcióját a törvénymódosítással kapcsolatban. Ugyanitt Egyesületünk is bemutatta a munkacsoport által megfogalmazott főbb javaslatokat. 2016 márciusában az OEE egyeztetett több természetvédelmi civil szervezettel (MME, Magyar Természetvédők Szövetsége, WWF), majd a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács ülésén bemutatta az általa javasolt módosítás fenntarthatósági alapelveit. 2016 júniusában az OEE többször részt vett az FM által kezdeményezett egyeztetéseken, melyek eredményként az FM normaszövegszerű módosítási javaslatot készített, amit a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a MEGOSZ, a Pro Silva Hungaria Egyesület és az OEE – a vitás pontok megjelölése mellett – aláírásával támogatott, és eljuttatott dr. Fazekas Sándor miniszter és dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes számára. Ezt a változatot az OEE tájékoztatásul megküldte a kormányhivatalok erdészeti vezetőinek és az erdőgazdaságok vezérigazgatóinak is. 2016. november 16-án közigazgatási egyeztetésre érkezett az FM újabb, több ponton a korábbiaktól eltérő szövegjavaslata, mellyel kapcsolatban a titkárság bekérte a helyi csoportok és szakosztályok álláspontját, és hivatalos véleményét ezek ismeretében, illetve a korábbi anyagok alapvetései szerint, eddigi partnereivel egyeztetve fogalmazza meg. Ezt követően az OEE képviselteti magát az Országos Erdő Tanács és a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács témában tartott ülésein.

Dr. Sárvári János a MEGOSZ nevében is köszönetét fejezte ki a több ponton közös munkáért, amely komoly szellemi kapacitást tett elérhetővé a jogszabályalkotó számára.

A harmadik napirendi pontban Lomniczi Gergely főtitkár beszámolt a 2016-

os évben megvalósított, illetve elnyert pályázati támogatásokról. A nyertes pályázatok a korábbi évekhez képest nagyságrenddel nőttek, ami elsősorban a környezeti nevelés és az ágazati ismeretterjesztés területén teszi lehetővé komoly programok megvalósítását. Kiemelkedik ezek közül az UPS Magyarország támogatása, amely ilyen nagyságrendben az első, magáncégtől érkező támogatás, amit az erdészeti erdei iskola hálózat megerősítésére, eszközökkel történő ellátására fordítanak. Kiemelkedő eredmény a Földművelésügyi Minisztérium környezeti nevelési témájú támogatásainak megnyerése, aminek segítségével folyamatban van egy fahatározó applikáció fejlesztése. Meghirdettünk egy középiskolásoknak szóló erdőismereti vetélkedőt, melyre mintegy 170 csapat jelentkezett. Szintén ebből a támogatásból kezdődik egy országos közvélemény-kutatás, amely az erdőlátogatási szokásokat, és a társadalom erdőkkel kapcsolatos ismereteit hivatott feltérképezni. A titkárság 2016-ban összesen 10 pályázatot kezel.

A negyedik napirendi pontban Lomniczi Gergely főtitkár beszámolt a 13 helyszínen, 15 helyi csoport részvételével tartott Halottak Napi megemlékezésekről, melyet mindenütt folytatásra méltónak ítélt. Ismertette a jubileumhoz kapcsolódó könyvkiadások és termékrendelés helyzetét. 2016-ban megjelent a Bedő Albert tanulmánykötet, Oroszi Sándor szerkesztésében *A magyar erdőgazdálkodás képes története* c. sorozat I. és II. kötete, az OEE kiadta a Bedő-térkép plakátméretű reprint változatát és egy ezüst erdőszcsillag kitűzőt. Ismertette továbbá a jubileumi évet záró december 9-i, parlamenti ünnepség szervezésének és költségvetésének részleteit.

Az ötödik napirendi pontban Zambó Péter elnök ismételt köszönetet mondott dr. Kosztka Miklósnak a Díj Bizottság elnökeként végzett munkájáért, majd ismertette a Díj Bizottság tagjainak javasolt személyek névsorát.

25./2016. (11. 25.) elnökségi határozat: Az elnökség a Díj Bizottság elnökének és tagjainak a következő személyeket kéri fel a 2018-as választásig hátralévő időszakra:

Tóth Gábor elnök,
Szabó Tibor József, az elnökség képviselője,
Bús Mária, a szakosztályok és tanácsok képviselője,
Bogdán József, a Közép-Magyarországi Régió képviselője,
Dufla Ferenc, az Észak-Alföldi Régió képviselője,
Lénártné Orliczki Judit, az Észak-Magyarországi Régió képviselője,
Puskás Lajos, a Dél-Alföldi Régió képviselője,
Ripszám István, a Dél-Dunántúli Régió képviselője,
Zsuppán Ernő, a Nyugat-Magyarországi Régió képviselője.
A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Az egyebek között Zambó Péter elnök tájékoztatót a Szlovákiai Helyi Csoport létrehozásával kapcsolatos egyeztetésekről, és a helyicsoport-alapítással kapcsolatos kárpátaljai érdeklődésről. Ismertette Ormos Balázs nyugalmazott főtitkár azon megkeresését, amelyben egykori munkaköri feladataként mutatta be egy erdész idősotthon létrehozását az

egykori soproni Szent Imre Kollégiumban. Mindezekkel kapcsolatban az elnök további részletes információkat kért, hogy hasznosítani lehessen a korábban előkészített projekt eredményeit és tapasztalatait, illetve ne hagyjunk veszendőbe egy kínálkozó lehetőséget. A vándorgyűlés szervezésével kapcsolatban Mocz András alelnök a pénzügyi rendszer kialakításáról érdeklődött, amiben Lomniczi Gergely főtitkár is kérte az Egyesület gazdasági területen tevékenykedő tagjainak segítségét. Zambó Péter elnök tájékoztatót az Erdei Sportok Szakosztály normafai üléséről megjelent hírekről, amelyek valótlannal keltik azt a látszatot, mintha az Egyesület vagy annak szakosztálya bármilyen formában véleményezte volna az önkormányzati fejlesztéseket a Normafánál. Az ülés végén Mocz András alelnök megemlékezett Szabó Vendelről, az OEE és a MEGOSZ tragikus hirtelenséggel elhunyt egykori alelnökéről, akit 2016. november 5-én, Árpáson búcsúztattak.

Az ülés végén Zambó Péter elnök megköszönte az elnökség munkáját és az elnökségi ülést bezárta.

Az elnökségi ülést követően Ugron Ákos helyettes államtitkár részvételével emléktáblát avattak a „Köztelek” egykori épületén, ahol 1866. december 9-én megalakult az Országos Erdészeti Egyesület. A táblaavatás után Zambó Péter elnök a tagság nyilvánossága előtt mondott ismételt köszönetet dr. Kosztka Miklós nyugállományba vonuló Díj Bizottsági elnöknek, aki maga is meleg szavakkal emlékezett a közös munkára, és támogatásáról biztosította az újonnan megválasztott testület tagjait. A rendezvényt dr. Oroszi Sándor erdőszettörténész és Balogh Róbert történész előadásai zárták, akik az Egyesület és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület viszonyát, illetve az Egyesület székhelyváltozásaival kapcsolatos kutatásokat mutatták be.

kmf.

Zambó Péter
elnök

Lomniczi Gergely
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Szentpéteri Sándor
régióképviselő

Köveskúti Zoltán
régióképviselő

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

Marth Ferenc (1949–2016)

*„Az élet törekeny! Szökevény!
Csüngünk rajt’, mint fa a gyökerén.
Vágyunk, járunk, végén megállunk,
boltként porrá, s bamuvá válunk.”*

Szomorú szívvel búcsúzom Marth Ferenc-től, az erdésztől, természetvédőtől, az évfolyamtárstól. Tudtuk, hogy régóta hullámzó egészségi állapota az utóbbi hetekben tovább romlott, mégis megrendülve fogadtuk a hírt: Pipe eltávozott közülünk. Most, amikor földi maradványai előtt felidézünk életútját, egyben kegyelettel emlékezünk Rá.

Marth Ferenc 1949. június 7-én született Csornán. Sopronban járt iskolába, a Berzsényi Dániel Gimnáziumban érettségizett. Egyéves katonai szolgálat után az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Karán kezdte meg tanulmányait, 1973-ban kapott erdőmérnöki oklevelet. Annak ellenére, hogy soproni lakos volt, szinte minden idejét az egyetem kollégiumában töltötte, csoporttársai körében. Élete végéig tartó baráti kapcsolatokat eredményezett számára ez az időszak.

Már hallgatóként is vonzódott a geodéziai témához. Több e tárgykörben készített sikeres diákköri dolgozat, majd a Földmérési és Távérzékelési Tanszéken megvédett diplomamunkája is jól mutatta ezirányú érdeklődését. Az egyetem elvégzése után a Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalatnál helyezkedett el műszaki ügyintézőként.

Későbbi életére is jelentős hatással volt a Dunakiliti Vízlépcső előkészítő geodéziai munkáiban való részvétel, ott ismerkedett meg ugyanis óvónő végzettségű élete párjával, akivel 1976 óta élt házasságban. Két leánygyermekük, majd a következő generációban két leányunokája született.

A geodéziai kitérő után 1977-től a peresztegi Szabadság MgTSz erdészeti ágazatvezetőjeként dolgozott. A TSz erdészeti tevékenységének irányítása mellett munkahelye egyéb feladataiból is kivette a részét, különösen a mezőgazdasági kampány munkák idején. Másodállásban intézte a nagylózi MgTSz bányaműveléssel kapcsolatos ügyeit is. Munkáját a

Kiváló TSz Dolgozó kitüntetéssel ismerték el. 1983-ban szakmérnöki oklevelet szerzett korábbi alma materében az Erdészeti Gazdasági Szak levelező tagozatán.

Az 1990-es évek társadalmi-gazdasági változásai újra pályaelhagyásra kényszerítették. 1995-től a Nationale Nederlanden Biztosító soproni részlegéhez került. Előbb sikeres biztosítási ügynök, majd az egyik részleg vezetője volt.

2001-ben újra szakmai körökbe, a Fertő–Hanság Nemzeti Parki Igazgatóság állományába került természetvédelmi felügyelői kinevezéssel, ahol az erdészeti, vízügyi és tájvédelmi szakterületek tartoztak hozzá. Nagy aktivitással és szorgalommal dolgozta be magát a számára új szakterületbe, és sikeresen oldotta meg a sokrétű szakhatósági feladatokat is. Munkatársai hamar megkedvelték rendkívül humánus hozzáállása miatt.

2004. december 31-től átkerültek a természetvédelmi hatósági feladatok a Környezetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségekhez, így a győri székhelyű Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségénél folytatta munkáját erdészeti szakfelügyelőként a Természet- és Tájvédelmi Osztályon. Az erdészeti, bányászati, földhivatali, vadászati, halászati szakhatósági ügyek tartoztak hozzá, főként Győr–Moson–Sopron megyében.

Utolsó ügyiratát 2010. szeptember 6-án írta, egy Nyúl községi villanyvezeték szakhatósági határozatát, majd korongedeményes nyugdíjba ment. Korábban rengeteg Nyúl településhez kapcsolódó szakmai ügye volt, ezért a rá jellemző humorral többször mondta, hogy Nyúl majd saját halottjának tekintheti.

A felügyelőségen a természetvédelmi osztály az irigyelt munkahelyek közé tartozott, ami nagyban volt köszönhető humorának, és a nagyobb gondok során tanúsított végtelen derűlátásának. Az osztályon dolgozók zöme Sopronban végzett erdőmérnök volt, akik között Marth Ferenc az egyik biztosítékává vált annak, hogy az osztály tagjai sosem vettek részt munkahelyi „nyírásokban”, egymásra beszélésekben, és sohasem nehezteltek hosszabban egymásra.

Lelkes tagja volt az Országos Erdészeti Egyesület Soproni Helyi Csoportjának. Rendszeresen részt vett a csoport ülésein, rendezvényein, és amíg ereje bírta, a szakmai programokon, terepbejárásokon is.

Marth Ferenc a. Pipe igazi társasági ember volt. Humora, kiváló hangja és széles körű nótaismerete egyetemi hallgató korában, és később is minden társaság kedvencévé tette. Humora akkor sem hagyta el, amikor különböző egészségi problémákkal küszködött.

Utolsó találkozásunk alkalmával, a kórházból való hazakerülése előtt büszkén mesélte, hogy nagyobbik unokáját az erdei séták során megtanította a fák nevére, felismerésére, már a kocsányos és kocsánytalan tölgyet is meg tudja különböztetni. Ekkor már nagyon gyenge volt, de ami-

kor erről beszélt, felcsillant szemében a régi Pipe büszke mosolygása.

*„Az élet törekeny! Kőbe zárt
igazsága örök, s mindig jár
az összes élőnek intelem:
az élet eltűnhet birtelen!”*

Isten Veled Pipe!

Utolsó Jó szerencsét, Üdv az erdészek!
*Évfolyamtársai és az
OEE Soproni HC's*

Hegedűs János (1937–2016)

A gondos kórházi kezelése ellenére otthonában váratlanul rosszul lett, és sajnos a gyors orvosi segítség sem tudta megmenteni életét, Hegedűs János a 80. életévében elhunyt.

Dunaföldváron született 1937. október 28-án. Az általános iskola elvégzése után rövid erdészeti munkaviszonyban dolgozott. Középiskolai tanulmányait 1952-ben mezőgazdasági technikumban kezdte. Kérésére 1953-ban áthelyezést nyert a soproni Erdészeti Technikum második évfolyamába azzal, hogy az első évfolyam szaktárgyaiból különbözeti vizsgát kellett tennie.

Az erdészettchnikus oklevél megszerzése után, a Kiskunsági Állami Erdőgazdaságba helyezték szakmai gyakorlatra. A gyakorlati munkáját letöltve 1958-ban a Tolna Megyei Állami Erdőgazdaságnál kerületvezető erdészi munkakörben alkalmazták.

Erdészi munkáját szorgalommal, szakmai igényességgel végezte, amelynek elismeréseként megkapta a Kiváló Dolgozó kitüntetést.

Idős szülei kérésére lakóhelyükhöz közelebb költözött és az Alsótengelyi Állami Gazdaság, majd a Paksi Állami Gazdaság erdészeti ágazatvezetője lett 1980-tól. Vezetői munkájában a szakmai önmegvalósítására nagyobb lehetőséget kapott.

Szakmai karrierjében törést hozott az 1990 szeptemberében bekövetkezett közötti balesete, amely során súlyos sérülést szenvedett. A maradandó sérülése alapján egy év múlva megállapították rokkantságát. Évek múlva megműtötték, eredményeként korlátozottan, de tudott járni. Kereste a lehetőségét, hogy visszatérjen a szakmájához. Így jutott el a terjedő magánerdősökhöz, tanácsadói és tervezési munkákat végzett.

Mindig is érdekelték a lakóhelyi történekek, már fiatalon gyűjtötte a feledésbe merülő népszokásokat. Rokkant emberként még nagyobb figyelmet szentelt a népi kultúra, a nyelvjárás, az öltözködés, a munkaszokások változásainak. Észrevételeit egyre tudatosabban gyűjtötte. Dunakömlőd történetével foglalkozó munkájával 1999-ben a Környezetvédelmi Minisztérium III. fokozatú díját nyerte el Kultúrtörténeti Kategóriában. A dunaföldvári tájnyelvi és néprajza kutatásaiért az Anyanyelvpolók Szövetsége tájnyelvi pályázatán III. helyezést ért.

Temetésére Dunakömlődön az erdész és néprajzkutató munkásságának elismerése mellett került sor. János nyugodjál békében.

Muth Endre

A dömösi csodafa

Az erdeinkben fellelhető népi szakrális emlékeink különleges értékét jelentik hazánk kulturális kincseinek. Az Őrségtől a Zemplénig, a Szatmártól a Hángig öreg képesfák, lassan csordogáló vízű, csodatévő erejű szent források, gyógyerővel megáldott kőutak és egykori jelenések emlékét őrző kő- és fakeresztek bújnak meg országszerte.

Mind-mind egy-egy régi hagyományon alapuló népi liturgiai szentség emléke, a ma mindinkább elszentségtelendő világunkban.

Az örült tempóban lüktető bevásárlásokkal, az ajándék beszerzés hektiku-

san idegeskedő kényszereivel felmorzsolódó adventi időszakban, a lelassulás, az elgondolkodás, a várakozás kis szigeteiként becsülhetjük meg a közeli erdeinkben található erdei szent helyeket.

Mert a szentség átélésének, átérzésének az emberi életben fontos szerepe és helye van, vagy kellene, hogy legyen. Ennek hiánya jelenik meg felkiáltójelként a „...*de gyorsan elszaladt a Karácsony!*” jelentéstartalmú, már közhelyként elhangzó ünnepzáró mondatainkban.

A Visegrádi-hegység Dunakanyarra lefutó Malom-patak völgyének mélyén, a településhez közel, a Vadálló-kövek meredeken felszökkenő gerincének tövében, csendes kis erdei kápolna áll.

Emléke egy 1885. évi Szűz Mária jelenésnek, mely során két libapásztor lánykának, a Simon-dűlői erdőrészen álló fiatal bükkfán jelent meg a Boldogságos Szűz, karján a gyermek Jézussal.

A leírások szerint e patakszálen álló egykori csodafán a természet által rajzolt Szent Szűz képmás volt látható, az egyik ága alatt pedig egy világító fehér kereszt. A képmást éjszakánként apró csillagok vették körbe, s időnként napkelte után maga a Szent Szűz is megjelent néhány pillanatra.

A Szent Csodafa nagyon hamar búcsújáró helyé vált, csodás gyógyulások is egyre látogatottabbá tették. Végül olyan sok zarándok járt már Dömösön

keresztül, hogy nem tudták fenntartani a községben a rendet és 1887 áprilisában, csendőrök felügyelete mellett kivágták a szent fát.

A népi emlékezet azonban megtartotta a hely tiszteletét és évekkel később kicsiny kápolnát emeltek fel az egykori bükkfa helyén, melynek apró oltárát virágokkal díszítették, környezetét rendben tartották. Így látható ma a Szentfa Kápolna az egykori Simon-dűlőben.

A hely mit sem vesztett erejéből és a mélyen gyökerező, a csodákban reménykedő ember hitéből, melyre még ebben a felvilágosult, tudományosan technokrata, és racionális szellemű világban is jó néhányan vágyakoznak. Nyíltan vagy titokban. Mert ez is az egészséges emberi mivoltunk része, kinek-kinek hite vagy éppen meggyőződése szerint.

Kép és szöveg: Nagy László

Rendőrlakásokat adtak át a Vértesi Erdő Zrt.-nél

Sokrétű az állami erdőgazdaságok társadalmi szerepvállalása

Az ilyen beruházások is jól mutatják, milyen sokrétű az állami erdészeti társaságok társadalmi szerepvállalása. A Vértesi Erdő Zrt. már többször bizonyította, hogy nemcsak a térség erdeire, természeti értékeire, hanem a városokra, falvakra, azok hagyományaira is külön kiemelt figyelmet fordít – mondta *Bitay Márton* államtitkár Tatabányán. *Bitay Márton* kiemelte, a Vértesi Erdő Zrt. legújabb befektetési lépését az önkormányzattal és a rendőrséggel kötött háromoldalú megállapodás alapozta meg. A beruházás a pályakezdő rendőrök lakhatási lehetőségeinek javításával az erdőterületeket is érintő, megyei közbiztonsági és vagyonvédelmi állapotok jobbítását hivatott elősegíteni.

Forrás: FM Sajtóiroda

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/rendorlakasok_vertesi_erdo_atadas

♦♦♦

Informális tanácskozást tartottak az EU erdőgazdálkodásért felelős vezetői

Fókuszban a faanyag származási igazolási rendszer

A faanyag származási igazolási rendszeréről tárgyaltak az Európai Unió tagállamainak erdőgazdálkodásért felelős vezetői. A sörös szlovák elnökség által összehívott, az EU erdészeti vezetőinek informális

ülésén Magyarországot *Ugron Ákos Gábor* állami földekért felelős helyettes államtitkár képviselte Pozsonyban. Az EU elnökségi tisztségét betöltő tagállam saját elhatározásból, de nem kötelezően, elnökségi ideje alatt egy alkalommal informális megbeszélésre hívja az unió tagállamainak erdőgazdálkodásért felelős beosztottjait. Az ülés lehetőséget ad az ülésszak ágazatpolitikai témák kötetlenebb körülmények közötti megvitatására. Az ülés témáit a szlovák elnökség egy nyilatkozatba foglalta össze, amellyel kapcsolatban *Ugron Ákos Gábor* kiemelte: Magyarország érdeke benne maradni az európai erdőszélesítési sodorvonalában.

Forrás: FM Sajtóiroda

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/eu_informalis_tanacskozas_erdogazdasag

♦♦♦

Megszavazta az Országgyűlés: februártól Soproni Egyetem

Nevet vált az NymE

Fenntartható, fejlődőképes, az erdészeti és a faipari területen Európa vezető kutatóközpontját működtető egyetem alakul a Nyugat-magyarországi Egyetem – jelentette be július elején dr. *Palkovics László* oktatásért felelős államtitkár Sopronban. Akkor még csak terv volt, most már hivatalos: a szombathelyi egyetemi központ kiválása után modernizált struktúrában, február 1-től Soproni Egyetem névvel működik és fejlődik tovább az intézmény. Ezzel a változással új fázisba lép az egyetem

megújítása. Az elmúlt 10 év gazdasági problémáiból sikerült kiutat találni, folyamatban van a nagy terhet jelentő PPP szerződések kiváltása, rendeződik az unikális képzések finanszírozási rendszere. A következő évek feladata, hogy a megnyíló EU-s forrásokat a képzési és kutatás-fejlesztési tevékenység minőségi fejlesztésére felhasználva a nemzetközi egyetemi rangsorokban legalább 20%-os előrelépést tegyen a Soproni Egyetem.

Forrás: NYME

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/soproni_egyetem

♦♦♦

Önerős beruházási fejlesztések a Mátraparkettnél

Új gyártástechnológiai rend

Az Egererdő Zrt. faipari üzeme, a Mátraparkett több évtizedes tapasztalata és munkássága alapján mára Magyarország egyik elismert parkettgyártója. Az üzemben októberben új technológiai rész került kialakításra. Az új gyártástechnológiai rend egyszerre jelentette a központi porelszívás átalakítását, nagyobb, többfejes gyalugép és egy vadonatúj fejlesztésű PAR-FILLER felületjavító és felületki-töltő gép vásárlását. Az üzem egy másik része is megújulhatott, hiszen az összes hőenergiát biztosító kazánházat is korszerűsítették, modern vezérléstechnikát építettek be. A két beruházás önerőből valósult meg, összértéke eléri a kb. 130 millió forintot.

Forrás: Egererdő Zrt.

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/matraparkett_beruhazas_fejlesztes

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadász-házi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg. A kártya névre szóló, sorszámossal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2017-re szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg az Erdészeti Lapokon keresztül, akik teljesíteték az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, +36 1 201 6293) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

Bírja a strapát

A STIHL gépeket kemény munkára tervezték. Gondos kezekben tartós igénybevétel esetén sem kerülhet porszem a gépzetbe, hiszen az alapos tervezés még a nagy teljesítményű motorfűrészek esetén is egyszerű, gyors és hatékony karbantartást tesz lehetővé.

A legfontosabb a láncfeszesség rendszeres ellenőrzése, illetve a lánc és a vezetőlemez tisztán tartása. Takarításukhoz érdemes sűrű szövésű ecsetet használni, a korrózióvédelemről és a forgó alkatrészek kenéséről pedig a STIHL többfunkciós spray-je gondoskodik. A lánc visszaszerelése és megfeszítése után motorfűrésze máris készen áll az újabb kihívásokra. Na és Ön?

STIHL. Nemzedékekre tervezve

További részletek és szakkereskedéseink listája:
stihlnemzedekek.hu

ANDREAS STIHL KFT.
2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.
Telefon: (+36 23) 505 700 · www.stihl.hu

STIHL[®]